

NU KALDER VI DET BARE LANDBRUG

Udvikling fulgte med et dansk evalueringshold til Etiopien, hvor ny lovgivning forbyder udenlandske NGO'er at arbejde med demokrati og rettigheder.

Læs side 22-26.

'BISTAND ER PROBLEMET, IKKE LØSNINGEN'

Den zambiske økonom Dambisa Moyo har ikke meget godt at sige om bistanden i sin nye debatbog Dead Aid. Udvikling talte med hende, da hun for nyligt var i København.

Læs interview og boganmeldelse side 28-29.

ud>ikling

NYHEDER OG DEBAT OM
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Juni nr. 3/2009

AFRIKAS STJERNER

I 2008 nedsatte daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen en Afrika-kommission, som skulle se på vækst og beskæftigelse i Afrika, ikke mindst for kontinentets unge.

En gruppe på seks unge, afrikanske iværksættere var samtidig med kommissions-medlemmerne inviteret til København for at give deres besyv med, da sløret blev løftet for anbefalingerne.

Udvikling har talt med tre af de unge erhvervsfolk. En af dem er 27-årige Christian Kam fra Cameroun (nummer to fra højre):

– I Afrika er langt de fleste ansat i den uformelle sektor og driver ikke forretning for at tjene penge, men kun for at brødføde familien. Den indstilling skal vi ændre, siger han til Udvikling og fortsætter:

– Vi skal ændre tankegangen. Vores uddannelser lægger sjældent op til selv at skabe jobs. Man bliver oplært til at blive offentligt ansat, men den offentlige sektor kan ikke længere opsuge alle de unge, så vi er nødt til selv at begynde at starte virksomheder.

I det danske u-landsmiljø lyder der ros for at have inddraget afrikanerne i kommissio-

nens arbejde fra begyndelsen. Men også kritik af det store fokus på den private sektor. Døm selv. Alt om Afrika-kommissionens anbefalinger, reaktionerne – og hvad der nu skal ske.

/sk

Læs side 4-7.

København fik besøg af seks unge, afrikanske erhvervsfolk, som skal være med til at skabe vækst og jobs – i den private sektor, som Afrika-Kommissionen anbefaler det. Fra venstre mod højre: Robert Nkwangu, Jess Auerbach, Saba Badi Tassaw, Helder Malauene, Christian Kam og Humphrey Pole Pole. Foto: Karsten Bidstrup.

NY PJECE OM DET ARABISKE INITIATIV

Udenrigsministeriet udgav i slutningen af april en pjece, som præsenterer Det Arabiske Initiativ. Pjecen er udkommet på både dansk, arabisk, engelsk og fransk.

Det Arabiske Initiativ blev iværksat i 2003 for at styrke dialogen mellem Danmark og den arabiske verden og støtte reformprocesser i Mellemøsten og Nordafrika.

Som en del af initiativet samarbejder danske civilsamfundsorganisationer og offentlige institutioner med en række arabiske partnere om reformer i regionen.

Pjecen er gratis og kan bestilles på www.danida.netboghandel.dk og www.danida-publikationer.dk.

ud>ikling

Udgives af Danida, Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2, 1448 København K
Telefon 3392 0000, fax 3392 0710
35. årgang. Udkommer otte gange om året. Trykoplæg: 13.300
ISBN nr. 978-87-7087-156-3 (print)
ISBN nr. 978-87-7087-157-0 (web)
ISSN nr. 0106-0570

Abonnement

Udebliver avisen eller har du adresseændringer eller til-/framelding af abonnement (gratis): www.udvikling.dk eller kontakt Schultz Distribution på telefon 43 22 73 00, schultz@schultz-grafisk.dk

Redaktion

Redaktør: Stefan Katić (sk) (stekat@um.dk) 3392 0709
Journalist: Mads Rasmussen Mariegaard (mm) (madmar@um.dk) 3392 0052
Journalistpraktikant:
Marta Gramstrup Rasmussen (martra@um.dk) 3392 0066
Ansvarshavende iflg. presseloven: Kontorchef Eva Egesborg Hansen (PDK)
Redaktionen afsluttet den 19. maj 2009

Annoncesalg og markedsføring:

Simone Hagensen tlf. 2633 8000 (simoha@um.dk)

Nyt om navne: avisenudvikling@um.dk

Layout: Og Jensen

Tryk: Skive Folkeblad. Trykt på svanemærket papir med miljøvenlige farver.

www.udvikling.dk. Her findes blandt andet tidligere numre, artikelbibliotek, blogs og link til Udviklings Facebook-side.

Tidligere numre på tryk kan rekvireres fra Netboghandelen på:

www.danida-publikationer.dk eller hos DBK Logistik Service på telefon 3269 7788.

Artikler i Udvikling udtrykker ikke nødvendigvis Udenrigsministeriets synspunkter.

Danida

NYT FRA STYRELSEN

CARITAS RYKKER EN LIGA OP

Ros – og en række spørgsmål – til danske NGO'er fra Danidas styrelse, der også godkendte en pæn stak nye NGO-ansøgninger. Den største – på 23 mio. kr. – gik til Caritas Danmark, som hermed får sit første landeprogram.

Af Stefan Katić

Danidas styrelse – der i øvrigt også tæller et par NGO-chefer – sagde ved sit seneste møde i maj ja til ti projektansøgninger fra en række danske NGO'er til en samlet sum af 70 mio. kr.

Ansøgningerne vidner om den store mangfoldighed i det, NGO'erne arbejder med – her var alt lige fra glemte minoriteter i det nordlige Uganda over lokaldemokrati i sydafrikanske fiskersamfund og til bæredygtig turisme i Mellemamerikas regnskove. I alt ti projekter til i alt 76,4 mio. kr.

Den største enkeltbevilling på mødet gik til Caritas Danmark, den katolske kirkes hjælpeorganisation. Den var på 23 mio. kr. til et program for støtte til små landbrugsorganisationer i Uganda. Hermed kan Caritas kan tage springet til et egentlig landeprogram i Uganda.

Det ligger fint i tråd med Danidas nye civilsamfundsstrategi, som netop går ud på at tilskynde NGO'erne til at arbejde med hele landeprogrammer frem for de traditionelle, enkeltstående projekter. Tanken er at opmuntre NGO'erne til at følge Danske Banks slogan 'Gør det du er bedst til' (og helst i færre lande!) frem for at skyde med projekt-spredehagl.

Fra lille til middelstor NGO

Med et årsbudget i omegnen af 40 mio. kr. er de 23 mio. kr. til Caritas et betydeligt skub til organisationen, der hermed får en stigning på 30-40 pct. på udviklingssiden.

Der er dog stadig et pænt stykke vej op til 'top-10-ligaen' blandt NGO'erne – de store organisationer som MS, IBIS og Dansk Røde Kors, der har en såkaldt rammeaftale med Danida.

Den store Uganda-bevilling til Caritas skyldes et mangeårigt engagement i det østafrikanske land – og en grundig forundersøgelse af organisationens kapacitet, som Danida har forlangt.

Pengene vil blive brugt til at etablere et landbrugsprogram. Et vigtigt element bliver her at gøre mindre familiebrug markedsklare – det vil sige gå fra hånden-til-munden småbrug og til at kunne levere regelmæssigt og organiseret til et marked.

Efter Uganda er det nu Caritas' ambition på lignende vis at få Danida-aftaler om landeprogrammer i at (Nordøst-)Indien, Niger og Bolivia.

Halvdelen får et ja

Dagen før styrelsesmødet havde Afrika-kommissionen fremlagt sine anbefalinger, og der

blev der også uden omsvøb spurgt: 'Hvordan kan NGO'erne understøtte Afrikakommissionens nye betænkning?'

Nu er det jo ikke styrelsen, der bestemmer, hvad NGO'ernes projektansøgninger skal handle om, men her var i al fald et gratis vink med en vognstang!

'Succesraten' for NGO-ansøgninger til Danida ligger i øvrigt på omkring de 50 procent. Det blev bemærket, at det egentlig var en pæn høj score, idet kun 10 pct. af ansøgninger inden for forskningsverdenen ender med at få en bevilling.

I forlængelse af denne drøftelse efterlyste styrelsen en samlet oversigt over, hvilke danske NGO'er, som gennem årene har fået flere – eller færre – bevillinger igennem det nåleøj, som åbenbart ikke er så lille endda.

Innovation – eller bare en ny idé?

Et særskilt punkt på dagsordenen var behandling af NGO-ansøgninger, som var kommet til den særlige Danida-pulje, som er oprettet for såkaldte 'innovative projekter'. Ikke alle rundt om mødebordet syntes, at denne pulje var verdens bedste ide. Hvor meget nytænkning skal et projekt i grunden diske op med for at gøre sig fortjent til penge fra innovations-puljen?

Men det var ikke kun penge til NGO'er, der blev talt om ved styrelsesmødet i maj.

Også en redegørelse for NGO-samarbejdet for 2008 blev præsenteret og her blev slået fast, at NGO'erne er en væsentlig del af den samlede danske bistand. Og at dialogen mellem NGO'erne og Danida er inde i en fin gænge.

Når denne redegørelse snart kommer som pjece, vil man blandt andet kunne læse, at de danske NGO'er også forholder sig til Paris-erklæringen (om større bistandseffektivitet) og donorkoordination. Medlemmer af styrelsen påpegede dog, at det ville være nyttigt at få belyst hvordan dette egentlig sker i praksis – ligesom det ville være nyttigt at vide, hvor meget udveksling af erfaringer der reelt er mellem danske NGO'er.

Innovation, koordination, Afrikakommission...

Nu har NGO'erne da fået noget at tænke over.

Stefan Katić er redaktør på Udvikling.

DANIDAS STYRELSE INDSTILLEDE FØLGENDE ANSØGNINGER TIL GODKENDELSE:

- Budgetstøtte og god regeringsførelse i Mali – 175 mio. kr.
- Støtte til god regeringsførelse i Zambia – 90 mio. kr.
- Danske organisationers udviklingsprojekter – 76 mio. kr.

BLANDEDE BUDSKABER FRA LANDET 'ZUMANIA'

Pretoria, 9. maj: Jacob Zuma bliver Sydafrikas fjerde præsident. Han udpeger kort efter den største regering i landets historie – 62 ministre og viceministre mod tidligere 49. Til højre i billedet ses hans 'senior wife' Sizakele Khumalo.
Foto: Schalk van Zuydam/AP/Polfoto.

Analyse: Efter en valgkamp med meget få politiske budskaber forsøger Sydafrika at gennemskue, hvad den ny præsident Jacob Zuma egentlig vil. De første signaler er tvetydige. Til gengæld antydede valgresultatet, at en egentlig opposition kan blive en stærk trend i de kommende fem år.

Af Jesper Strudsholm

Jacob Zumas første embedshandling efter indsættelsen som Sydafrikas ny præsident var at knæle foran Nelson Mandela, det unge demokratis gudfader. Den næste var at udnævne landets hidtil største regering.

Ved at gå op fra 49 til 62 ministre og vice-ministre blev der plads til en masse talent, men så sandelig også til at belønne loyalitet i de svære år, hvor voldtægts- og korruptionsanklager truede med at afslutte Jacob Zumas præsidentielle ambitioner.

I disse dobbeltheder gemmer sig frøene til de kommende fem år i *Zumania*, der bliver de mest uforudsigelige i det sydafrikanske demokratis korte historie.

Siden sit valg som ANC's leder for halvdelen af siden har Jacob Zuma talt med en tunge så elastisk, at den kunne tilfredsstille både venstrefløjen og de mange internationale investorer.

Ambivalensen var vigtig, fordi 15 år med højresocialdemokratisk politik både har skabt konstant økonomisk vækst og en dybere kløft mellem rige og fattige. Fagbevægelsen og kommunistpartiet har derfor forlangt et ryk mod venstre som tak for støtten til Zuma.

Så hvordan sikrede den nye præsident både stabilitet og forandring, da han med sit valg af ministre endelig skulle vise sin hånd?

Erstatter én mand med tre

Verdens længst regerende finansminister, Trevor Manuel, måtte ud, fordi han for venstrefløjen var selve symbolet på den hidtidige politik. Men han skulle også bevares for at sikre investorernes fortsatte tillid.

Løsningen var at give finansministeriet til Pravin Gordhan, den hidtidige chef for skattevæsenet – som han har gjort til et af klodens mest effektive – og gøre Manuel til minister for en ny national planlægningskommission med base i præsidentkontoret. Dertil kom en anden ny ministerpost for økonomisk udvikling, som gik til den fremtrædende fagforbundsleder Ebrahim Patel.

Dermed fik både kommunisterne og købmændene en luns. Men hvad betyder det for den økonomiske politik? Analytikernes bud går på alt fra lammende magtkampe til et frugtbart samarbejde, hvor Manuel bliver en slags premierminister og sammen med Patel sikrer, at den hidtidige makroøkonomiske succes også fører til flere jobs.

De blandede budskaber genfindes i en række andre ministervalg og opsplitning af ministerier. Behovet for at få indlysende kompetence, uforbeholden loyalitet og politisk diversitet i det vidtfavnende ANC til at gå op

i en bredere enhed har ført til løsninger, som kommentatorer betragter som alt fra kreative til katastrofale og i bedste fald dobbeltydige.

I andre tilfælde er budskaberne om kursændringer umulige at misforstå. Den ny politiminister, Nathi Mthethwa, omsatte hurtigt Zumas valgløfter om mere lov og orden til en ordre til politiet om at skyde omgående, hvis de bliver angrebet: "Sidste år blev 117 betjente dræbt, fordi de frygtede medierne og nogle menneskerettighedsforkæmpere og derfor tøvede med at skyde," sagde ministeren.

Man skulle under valgkampen ikke læse mange debatindlæg for at fornemme, at intellektuelle i almindelighed havde meget vanskeligt ved at stemme på ANC og dets korruptionsmistænkte leder Jacob Zuma.

ANC's tilbagegang blandt de bedst uddannede i byerne betød fremgang til oppositionspartierne Congress of the People (COPE) og Democratic Alliance (DA). Førstnævnte er skabt af udbrydere fra ANC, mens sidstnævnte har rødder i de hvide modstandere af apartheid.

Farvekortet lægges væk

DA overtog magten i Western Cape-provinsen som det stærkeste tegn på, at sydafrikansk oppositionspolitik er ved at modnes og ikke længere kun er racedefineret. Det kan blive den måske mest markante trend i de kommende fem år.

DA's fremgang var blandt andet en belønning for, at partiets leder Helen Zille som borgmester i Cape Town har haft et bedre ry i mange fattige områder end hendes ineffektive ANC-forgæng. Men i sin nye rolle som premierminister i Western Cape skød Zille straks

sig selv i foden ved at udnævne en provinsregering af lutter mænd, hvoraf hovedparten er hvide.

ANC's protester over manglende ligestilling fik Zille ud i et kontraangreb, hvori hun blandt andet kaldte den polygame Jacob Zuma for "en selverklæret skørtejæger med stærkt sexistiske synspunkter, der udsætter alle sine koner for risiko ved at have ubeskyttet sex med en hiv-positiv kvinde".

En regering af ubrugelige folk

Det sidste indrømmede Zuma selv, da han i 2006 blev tiltalt og senere frifundet for voldtægt. Men ANC's ungdomsliga skyndte sig at beskyldte Zille for at have udnævnt en regering af "ubrugelige folk, hvoraf et flertal er hendes kærester og konkubiner, så hun kan fortsætte med at gå i seng med dem". ANC tog senere afstand fra ungdomsligaens udtalelser, men har upåtalet ladet dens leder Julius Malema kalde Zille for "en racistisk lille pige".

Her lurar igen dobbelthederne: Jacob Zuma lovede i sin første tale efter valget som præsident at droppe valgkampens voldsomme polarisering og arbejde konstruktivt med oppositionen. Men hans manglende vilje til at tæmme Malema peger på mere af den uforsonlighed over for anderledes tænkende, der har været Sydafrikas mest markante trend siden Zumas valg splittede ANC for halvdelen af siden.

Jesper Strudsholm er Afrika-korrespondent for dagbladet Politiken.

– Verden vrimler allerede med analyser, så vi har givet mest plads til løsningerne, siger et af Afrikakommis-
sionens medlemmer, Mozambiques præsident Luisa Dias
Diogo, som her ses mellem statsminister Lars Løkke
Rasmussen (V) og udviklingsminister Ulla Tørnæs (V).
Foto: Carsten Snebjerg/Polfoto.

AFRIKA SKAL MED PÅ GLOBALISERINGSTOGET

Ved siden af den offentlige sektor står en tom plads, som bare venter på at blive besat – Afrikakommissionen vil sætte fart i Afrikas erhvervsliv.

Af Jeppe Villadsen

– Hvor mange af jer har tænkt jer at skabe jobs frem for at søge jobs?

Spørgsmålet bliver stillet af Verdensbankens direktør Ngozi Okonjo-Iweala under et debatmøde på Københavns Universitet i forlængelse af Afrikakommis- sionens præsentation af sine anbefalinger. Det er rettet mod de frem- mødte afrikanske unge, der fylder godt op blandt de danske universitetsstuderende i uni- versitetets fine gamle festsal på Vor Frue Plads.

Hovedparten af de unge afrikanere rækker hånden op.

– Ok, jeg skriver jeres navne ned, siger hun spøgefuldt og peger så på, at hver uddannet ung bør være i stand til at skabe mindst ti nye jobs.

Det er dagen efter, at Afrikakommissionen har præsenteret sine anbefalinger til, hvordan udviklingsbistanden i højere grad kan skabe vækst og jobs i Afrika. Og netop jobs til Afri- kas eksplosivt voksende gruppe af unge står

øverst på kommissionens prioriteringsliste. Motoren skal være det private erhvervsliv.

– Den private sektor er vækstmotoren. Ingen lande har nogensinde udviklet sig gen- nem investeringer i den offentlige sektor alene, sagde FN's vicegeneralsekretær og medlem af Afrikakommissionen Asha-Rose Migi- ro på pressemødet den 7. maj, hvor kom- missionen præsenterede sine anbefalinger.

Eller som kommissionens formand, stats- minister Lars Løkke Rasmussen (V) bemær- kede ved samme lejlighed:

– Kommissionen er nedsat for at få Afrika til at nyde gavn af globaliseringen.

Han slog samtidig fast, at vækst i den priva- te sektor ikke bare skaber muligheder for Afrikas unge, men også er den mest effektive måde at bekæmpe fattigdom på.

Nu med unge

Det 14 måneder lange kommissionsarbejde er mundet ud i fem konkrete initiativer, der skal bidrage til at skabe vækst og beskæftigelse i Afrika, især for de unge. Næsten to-tredjede- le af Afrikas befolkning er i dag under 25 år, og andelen ventes at stige voldsomt de kom- mende år. Så job og fremtidsperspektiver til denne gruppe kan betyde forskellen på, om de unge bliver en kilde til vækst eller social uro.

Andre fokusområder for kommissionen

har været kvindernes rolle, uddannelse og kli- maforandringerne.

Konkret lyder kommissionens anbefalin- ger: At give små og mellemstore virksomhe- der lettere adgang til lån. At styrke de afrikan- ske landes konkurrenceevne gennem optagelse i et indeks for konkurrencedygtig- hed. At hjælpe unge afrikanske iværksættere i gang. At lette adgangen til bæredygtig energi, især i landområderne. At give flere unge uddannelse ud over grundskoleniveau.

Den tomme stol

Præsident for Den Afrikanske Udviklings- bank og medlem af Afrikakommissionen Donald Kaberuka er yderst tilfreds med resul- tatet af kommissionen.

– Jeg tror, vi har været i stand til at overbe- vise skeptikerne. Vi er ikke de første, der taler for at udvikle den private sektor, men vi er de første, der sætter de unge i centrum i denne bestræbelse, hvilket er nødvendigt, når man ser på Afrikas befolkningsudvikling, siger Donald Kaberuka. Han fortsætter:

– Men jeg forstår skeptikerne. Vi har haft mange kommissioner før: Blair-kommis- sionen, Persson-kommis- sionen og så videre, men denne kommission er anderledes. Det har ikke handlet om, 'hvad vi kan gøre for Afrika'. Det er et fælles dansk-afrikansk initia- tiv om, hvad vi kan gøre sammen – Danmark,

de afrikanske regeringer, den private sektor i Afrika, Europas private sektor osv. Det vil gøre det muligt at føre anbefalingerne hurtig- ere ud i livet, mener Donald Kaberuka.

Mozambiques præsident Luís Dias Diogo, som Udvikling møder på Marriott Hotel dagen efter pressemødet, føler sig også sikker på, at planerne faktisk vil blive ført ud i livet.

– Det bliver ikke bare endnu en rapport, der kommer til at samle støv. Jeg tror, den vil blive ført ud i livet, fordi den er meget prag- matisk. Teorierne er der også, men vi har givet mest plads til løsningerne – verden vrimler allerede med analyser.

Kommissionen er blevet kritiseret for sit store fokus på den private sektor på bekostning af fx fattigdomsorientering og landbrug. Kan du for- stå kritikken?

– Jeg tror, det handler om, at rapportens indhold ikke er blevet præciseret tilstrække- ligt. I rapporten står, at den private sektor er en vækstmotor. Men! Den private sektor ar- bejder jo ikke alene, siger hun og nævner en stribe eksempler fra landbrugsproduktionen, hvor det offentlige skal facilitere med fx forskning, markedsundersøgelser, forsyning af såsæd og etablering af infrastruktur som veje, vand, energi og telekommunikation. Luís Dias Diogo fortsætter:

– Det er en misforståelse at tro, at vi med vores fokus på det private ikke mener, at den

offentlige sektor er vigtig. Rapporten kommer med ekstra midler, og den tager dem ikke fra de midler, vi allerede bruger på uddannelse, landbrug osv. Den offentlige sektor vil stadig spille den største rolle i Afrika, men ved siden af det offentlige er der en ubesat plads, der trænger til at blive fyldt ud.

Om kritikken af initiativerne for, at de glemmer fattigdomsbekæmpelsen, siger udviklingsminister Ulla Tørnæs (V), at det ikke drejer sig om økonomisk vækst for enhver pris:

– Nej, væksten skal skabe jobs. Det vi siger i Afrikakommissionen er, at vi skal fremme en økonomisk vækst, der skaber flere og bedre jobs til unge kvinder og mænd på lige vilkår. Derfor fokus på for eksempel værdikæder baseret på landbruget. Afrika skal eksportere flere varer med højere værdi, ikke uforarbejdede råvarer fra landbruget, som tilfældet alt for ofte er nu.

– Vi skal også huske på, at det at have et godt arbejde med en god løn nok er det mest effektive middel til at bekæmpe fattigdom. Det giver husholdninger råd til at sende piger i skole, til at købe medicin, til at købe komfurer, der sparer brændsel og dermed kvinder og pigers tid. Og det giver selvværd. Privatsektorudvikling, der skaber beskæftigelse, er efter min bedste overbevisning den mest bæredygtige måde at skabe udvikling og fattigdomsbekæmpelse på, siger Ulla Tørnæs.

'Pengene kommer'

Det økonomisk tungeste af de fem initiativer – en afrikansk garantifond på 2,7 mia. kr., der skal sikre lettere adgang til lån for mindre virksomheder – skal etableres i partnerskab med Den Afrikanske Udviklingsbank. Udviklingsbankens præsident er ikke nervøs for finansieringen:

– En mindre del bliver bistandsmidler, der så kombineres med penge fra internationale finansielle institutioner som os selv, IFC (Verdensbankens afdeling for udlån til private virksomheder, red.) og andre. Og så vil vi invitere investorer til at skyde penge i fonden, der skal drives ud fra markedsøkonomiske principper. Så jeg er tryk ved, at vi kan løfte finansieringen. Vi har stor erfaring med at finansiere og drive den slags fonde.

Fra dansk side er der afsat 200 mio. kr. for 2009 til at følge op på kommissionens anbefalinger. Støtten til den private sektor i Afrika kommer til at stige gradvist frem til 2014, hvor den vil nå to mia. kr. – det dobbelte af i dag.

Om disse penge skal tages fra andre bistandsområder, stod ikke klart efter fremlæggelsen af anbefalingerne. På Afrikakommissionens pressemøde sagde statsminister Lars Løkke Rasmussen:

– Vi er et ud af kun fem lande, der bruger over 0,8 pct. af vores BNP på udviklingshjælp, og vi agter at øge denne procentdel over de kommende år. Når jeg siger, at vi vil fordoble støtten til privatsektor-programmer, er det et klart signal om, hvordan det samlede budget skal prioriteres. Men størrelsen på det samlede budget kan jeg ikke offentliggøre i dag. Det bliver en del af den kommende finanslov.

Jeppes Villadsen er Afrika-korrespondent for Kristeligt Dagblad og skriver fast i Udvikling.

KUN AFRIKA KAN LØSE AFRIKAS PROBLEMER

Afrikakommissionens initiativer er et skub i den rigtige retning, mener kvindelig kenyansk iværksætter og chef for 100 ansatte.

Af Jeppes Villadsen

Afrikakommisionens anbefalinger ligner et pletsud. I hvert fald, hvis man spørger en kenyansk iværksætter, der kender besværlighederne med at drive forretning i Afrika indefra.

– Det er den helt rigtige tilgang, for vi har brug for bedre tekniske færdigheder, og vi skal prioritere områder som energi, teknologi og uddannelse.

Den opadvendte tommelfinger kommer fra Eva Muraya, 41-årig stifter af firmaet *Color Creation*, der indtil videre er sluppet i gennem finanskrisen uden at måtte fyre nogen af sine 100 ansatte.

– Det er den private sektor, der kan levere vedvarende løsninger, ikke hurtige løsninger. Udviklingspartnerne er pinedød nødt til at samarbejde med den private sektor for at skabe bæredygtige løsninger og ikke det her, hvor de er her i tre år, og når de rejser hjem, falder programmet fra hinanden, som vi har set de sidste 50 år i Afrika, siger Eva Muraya. Hendes firma arbejder med branding og rådgivning af nystartede virksomheder.

– Engagementet i at bekæmpe Afrikas fat-

tigdom skal være oprigtigt, og udviklingspartnerne skal støtte initiativer for den private sektor, der kan hjælpe til at nå 2015 Målene. Og det skal ske i et samarbejde, ikke som vi oftest har set, hvor regeringen arbejder for sig selv, udviklingspartnerne for sig selv og den private sektor for sig selv.

Er det nemt at være iværksætter i Kenya?

– Nej! Der trænger til at ske en del ændringer, blandt andet med infrastrukturen og med lettere og billigere adgang til lån. Helt banalt bruger vi utroligt meget tid på at holde i kø på vejene og på at få varer gennem tolden. Men myndighederne er begyndt at lytte til appellerne fra Kenyas forretningsfolk.

Hvad er de største forhindringer for folk som dig, der driver virksomhed i Kenya?

– Adgang til informationer om markedet, adgang til lån og mulighed for at stille sikkerhed for lån på grund af forældede, kønsdiskriminerende arveregler. Et andet problem er statsligt bureaukrati, der forsinker tilbagebetaling af skat, hvilket har været et stort problem for nye virksomheder.

Manglen på jobs er et af de største problemer i Afrika. Hvordan kan de skabes?

– Jeg tror, at de succesfulde iværksættere gennem deres virksomheder i stigende grad vil forsøge at forbedre leveforholdene i de omgivende lokalsamfund. Når virksomheds-ejerne begynder at spørge dig selv, hvordan de kan bidrage til velfærden i det omgivende samfund, tror jeg, at Afrika vil begynde at

finde sine egne løsninger på arbejdsløshedsproblemet.

– Jeg tror, at fremtiden bliver lys for kenyanske entreprenører. Vi ser tilsynecomsten af en helt ny gruppe forretningsfolk, som vil begynde at rette op på de skævheder, der findes.

Det gælder også for korruptionen, som hun medgiver er et kæmpe problem.

– En ny generation ønsker at gøre tingene mere gennemsigtige og globale, og de forstår, at en enklere og mere retlinet forretningsgang vil være til gavn for alle i erhvervslivet. Vi kan ikke blive ved med at hænge fast i fortiden. Kun Afrika kan løse Afrikas problemer.

Eva Muraya. Foto: Color Creations.

AFRIKAKOMMISSIONEN

• Afrikakommissionen er skrevet ind i regeringsgrundlaget. Her står, at den skal "frem-sætte nye og innovative strategier til at forbedre det internationale udviklingssamarbejde med Afrika".

• Kommissionen skal give bud på, hvordan der skabes vækst og beskæftigelse i Afrika, ikke mindst for de unge. Andre fokusområder er kvindernes rolle, uddannelse og klimaforandringerne.

• Kommissionen har haft et budget på 10 mio. kr. fra Danidas udviklingsbudget.

Find Afrikakommissionens rapport på www.africacommission.um.dk

DET ANBEFALER KOMMISSIONEN

• **Kapital.** Mindre virksomheder skal have lettere adgang til lån. Afrikakommissionen vil i samarbejde med Den Afrikanske Udviklingsbank skabe en Afrikansk Garantifond på godt 2,7 mia. kr. Fonden skal sikre lettere lånemuligheder til investeringer for små og mellemstore virksomheder.

• **Bedre konkurrenceevne.** De afrikanske landes konkurrenceevne skal forbedres, blandt andet gennem optagelse i World Economic Forums globale indeks for konkurrencedygtighed. Kontant sammenligning med omverdenen skal få afrikanske regeringer til at skærpe indsatsen mod bureaukrati, korruption, handelsbarrierer og andre konkurrence-hæmmere.

• **Unge entreprenører.** Unge afrikanske iværksættere skal hjælpes, bl.a. gennem lettere adgang til startkapital, internet, lokaler og undervisning i regnskab og virksomhedsdrift. Initiativet, der gennemføres i samarbejde med FN's arbejdsorganisation ILO, skal sikre træning af 80.000 iværksættere og skabe 20.000 nye virksomheder.

• **Bæredygtig energi.** Produktion af og adgang til bæredygtig energi skal forbedres, især i landområderne. Der skal sættes på levering fra små og mellemstore virksomheder, der benytter lokale og vedvarende energikilder.

• **Mere uddannelse.** Flere unge skal have uddannelse ud over grundskoleniveau. Der skal fokuseres på faglige uddannelser og universitetsuddannelser, der er relevante for erhvervslivet og landbrugssektoren.

Danske NGO-ledere glæder sig over, at Afrikakommissionen har givet unge stor opmærksomhed. Her seks unge fra kommissionens ungdomspanel. Fra venstre mod højre: Robert Nkwangu, Saba Badi Tassaw, Helder Malauene, Christian Kam, Jess Auerbach, Humphrey Pole Pole.

6

unge fra Afrikakommissionens ungdomspanel var inviteret til Danmark i forbindelse med offentliggørelsen af kommissionens rapport. Hvordan ser de Afrikas fremtid?

Jess Auerbach, Sydafrika
23 år, læser på University of Cape Town

Hvad er de største forhindringer for at skabe vækst og jobs i Afrika?

– Korruption og manglende bæredygtighed i ledelsen er store problemer. Med bæredygtighed mener jeg, at en leder ikke bør beholde magten i 25 år. Folk skal lære hinanden at tænke frit og stille spørgsmål til magthaverne. Overgangen fra kolonialismen til internationalismen har ikke givet os et samfund, der stiller spørgsmål til autoriteterne.

Hvilken rolle kan Afrikas unge spille her?

– Unge har en fantastisk energi og er i stand til at mobilisere. Hvis det, vi siger, er velovervejet og intelligent, kan vi virkelig påvirke de ældre.

Vil Afrikakommissionen gøre en forskel?

– Det hele afhænger af opfølgningen. Det er fint med en stor kommission, og alle har det godt med at gøre noget for Afrika, men det er de næste skridt, kommissionen vil blive bedømt på.

Christian Kam, Cameroun
27 år, fra AIESEC (verdens største internationale studenterorganisation)

Hvad er de største forhindringer for at skabe vækst og jobs i Afrika?

– Lovgivningen spiller en stor rolle. I Afrika er der ikke ordentlige regler for, hvordan man driver en virksomhed. Det kan tage måneder at starte en virksomhed. Et andet problem er rent kulturelt. I Afrika er langt de fleste ansat i den uformelle sektor og driver ikke forretning for at tjene penge, men kun for at brødføde familien. Den indstilling skal vi ændre.

Hvilken rolle kan Afrikas unge spille her?

– Vi skal ændre tankegangen. Vores uddannelser lægger sjældent op til selv at skabe jobs. Man bliver oplært til at blive offentligt ansat, men den offentlige sektor kan ikke længere opsuge alle de unge, så vi er nødt til at begynde selv at starte virksomheder

Vil Afrikakommissionen gøre en forskel?

– Helt ærligt tror jeg, at kommissionen vil levere varen, men for at den kan det, skal vi unge være involveret i processen.

Saba Badi Tassaw, Etiopien
26 år, arbejder i organisationen Central Medium Clinic

Hvad er de største forhindringer for at skabe vækst og jobs i Afrika?

– At de afrikanske ledere ikke giver særlig opmærksomhed til ungdommen. Det er Afrikas væsentligste ressource, så lederne skal prioritere de unge højere end alt andet.

Vil Afrikakommissionen gøre en forskel?

– Det håber jeg. Det er derfor, jeg er her. Vi har været på nakken af kommissionens medlemmer for at få dem til at lytte til os unge, og nu kan vi se i rapporten, at mange af vores anbefalinger er blevet hørt.

Der har været mange Afrika-kommissioner før denne, som ikke har fået den store langsigtede betydning.

– Det er det, jeg mener. De har ikke taget de unge med i beslutningsprocessen. Vi unge i Afrika er utroligt trætte af 'importerede idéer'. Initiativerne skal komme fra ungdommen selv, hvis de skal løse de grundlæggende problemer.

Fotos: Karsten Bidstrup.

UNGE IVÆRKSÆTTERE

FELTTOG ELLER FORNYELSE?

Det sure med det søde. Kommissionens rapport bragte Afrikas fremtid på mediernes dagsorden i dagene efter.

Afrikakommissionens anbefalinger møder hård kritik fra NGO’er og bistandseksperter.

Af Jeppe Villadsen

”Intet nyt”, ”ideologisk felttog” og en invitation til korruption og nepotisme. Blandt danske NGO’er og udviklingseksperter er det ikke svært at finde kritikere af Afrikakommissionens anbefalinger. En af dem, der uddeler drøje hug, er generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp, Henrik Stubkjær.

– Der er ingen faglig begrundelse for at hæve privatsektoren på den måde, man gør her. Det er et ideologisk felttog. Vi har ikke set før, at direkte privatsektorstøtte er fattigdomsbekæmpende, eller at det skaber en stor bæredygtig, innovativ sfære omkring sig. Det er der ingen evalueringer, som viser, siger han.

En tilsvarende kritik lyder fra generalsekretæren i Mellempfolkeligt Samvirke, Frans Mikael Jansen:

– Man er ved at sælge fattigdomsorienteringen i bistanden, og man er ved at kaste penge ind i et område, hvor vi næsten kun har dårlige erfaringer. Den erhvervsbistand, der har været givet gennem de sidste 35 år, har næsten hele vejen rundt fået elendige evalueringer.

Godt med unge

– Tidligere programmer, hvor man har blandet bistand og kreditgivning, har haft en tendens til at gå op i korruption og nepotisme, siger Frans Mikael Jansen.

Både han og Henrik Stubkjær peger dog også på positive indslag, fx at de unge får større opmærksomhed end normalt i udviklingsbistanden.

Henrik Stubkjær glæder sig også over, at initiativerne er så konkrete.

– Det gør, at vi faktisk kan måle på dem, og det kan jeg godt love, at vi vil gøre, siger han.

Leder af Center for Afrika-studier ved Københavns Universitet, Stig Jensen, er heller ikke udelte begejstret for Afrikakommissionens anbefalinger.

– Langt hen ad vejen er anbefalingerne svære at være uenige i. Jeg mener bare ikke, at det nødvendigvis er de vigtigste ting, kommissionen har taget op, og meget af det er gammelt stof, siger han.

’Men processen var god’

– En anden problematik er forudsætningen om, at økonomisk vækst per definition hjælper de fattigste. Hvis et marked skal fungere optimalt, er man nødt til at have en stærk, intervenserende stat, der kan sikre, at markedet faktisk kan fungere, både i sig selv og på en måde, hvor de fattigste får noget ud af det. Ellers skaber det enorm ulighed, som vi har set i mange afrikanske lande, siger Stig Jensen.

Han er til gengæld begejstret for den proces, som har ført til anbefalingerne.

– Vi startede med en Afrika-politik for seks-syv år siden uden en eneste afrikansk stemme. Til den anden Afrika-politik var der inviteret nogle få eksperter. Men i processen omkring Afrikakommissionen har der været et afrikansk ungdomspanel, man har været i Afrika flere gange, og kommissionen har haft rigtig mange afrikanske medlemmer. De afrikanske stemmer er faktisk blevet hørt, siger Stig Jensen.

SAKSET FRA AVISERNE

”Afrikakommisionens anbefalinger virker (...) ambitiøse i forsøget på at få støttet erhvervslivet i Afrika, fordi den fundamentale politiske situation ikke er i orden alle steder.”

Kristian Mouritzen, udlands- og debatredaktør, Berlingske Tidende, 8. maj

”[Anders Fogh Rasmussen] tog et initiativ, som hører en helt anden tid til, hvor udgangspunktet var, at hvert enkelt donorland tilrettelagde og ydede sin egen udviklingsbistand. Og derfor var det en fejl at nedsætte sin egen Afrika-kommission.”

Anita Bay Bundegaard, kulturredaktør og fhv. udviklingsminister (R), Politiken, 8. maj

”Commission for Africa (Tony Blairs, red.) kom med en bred vifte af anbefalinger kun ganske få år inden, Fogh nedsatte sin. Det havde været mere fornuftigt at videreudvikle deres ideer og udnytte de forskere, Blair havde brugt i stedet for at begynde helt fra bunden.”

Knud Vilby, journalist og udviklingskonsulent, Information, 6. maj

”Kommissionen skal også roses for at satse på dynamiske afrikanere, der vil en bedre fremtid. Udviklingsbistanden har ofte været baseret på, at vores viden, værdier, eksperter og virksomheder kunne fikse Afrika. Det kan de imidlertid ikke. Afrikanerne må og kan selv gøre forrest.”

Lars Engberg-Pedersen, seniorforsker på DIIS, Politiken, 6. maj

REKORDÅR FOR INVESTERINGER I AFRIKA

Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU) investerede sidste år mere end 175 mio. kr. i Afrika, fordelt på 17 selskaber. Det er det højeste investeringsniveau, IFU nogensinde har gennemført på et enkelt år i Afrika. IFU, som er en uafhængig og selvstændig fond tilknyttet Udenrigsministeriet, har i de senere år øget fokus på Afrika. Investeringer i Afrika udgør nu omkring 40 procent af fondens samlede investeringer.

– Vores erfaringer viser, at der er fornuftige muligheder for, at danske virksomheder kan foretage lønsomme investeringer i Afrika. De muligheder vil vi fortsat fokusere på i 2009, siger administrerende direktør Finn Jønck. IFU investerede i alt 451 mio. kr. i udviklingslandene i 2008, fordelt på 57 selskaber.

Kilde: IFU

CARLSBERG ERKENDER FEJL I MALAWI

Den danske bryggeri-koncern Carlsberg indrømmer, at den har brudt egne etiske regler for markedsføring i Malawi. Her har virksomheden markedsført Elefant-øl med sloganet ”En rigtig Elefant-person er en person, som er stærk og fuld af karakter”.

– Du skal ikke købe en Elefant-øl, fordi du gerne vil blive en stærk mand. Det gør man ikke. Det link må man ikke lave, hvis man vil leve op til vore egne markedsføringsregler, siger Janda Campos, CSR-direktør i Carlsberg Gruppen.

Carlsberg oplyser, at virksomheden vil stoppe kampagnen og gennemgå samtlige markedsføringsaktiviteter i Malawi. Landet er blandt verdens fattigste, og misbrug af alkohol regnes for at være et alvorligt samfundsproblem.

Kilde: Jyllands-Posten

KRIGSFORBRYDERE KAN IKKE TILTALES

Påståede krigsforbrydere, heriblandt stats- og regeringschefer, bliver ikke omfattet af den nyetablerede afrikanske rets- og menneskerettighedsdomstol, som skal være den afrikanske unions retslige organ.

Ifølge en analyse fra den britiske forskningsinstitution Chatham House vil domstolen kun kunne dømme i sager mod lande og ikke – som fx den internationale straffedomstol – udstede arrestordre mod enkeltpersoner. Det bliver således ikke muligt at føre sager mod påståede krigsforbrydere uden at gå gennem Den Afrikanske Union. Unionen får dermed et stort ansvar for at sikre overholdelsen af menneskerettighederne, vurderer analysen.

Kilde: IRIN News

SAMARBEJDE MISLYKKES I SUDAN

Et fælles donorkontor i Sydsudan har skuffet. Det er donorerne – Danmark, Norge, Sverige, Nederlandene, Storbritannien og Canada – enige om, konkluderer en evaluering fra det norske bistandsdepartement Norad. Kontoret i Sudan, som åbnede for tre år siden, var tænkt som en rollemodel for donor-koordinering og byggede på Paris-erklæringen om bistandseffektivitet fra 2005. Men i stedet for at koordinere indsatsen har donorerne ofte har valgt at gå enegang.

Et af problemerne har været en forvaltningsfond under Verdensbanken, hvor det var meningen, at donorerne skulle samle bistandsmidlerne. Fonden har udbetalt for lille en del af dens midler, står der i rapporten.

Kilde: Development Today

Borgerkrigen i Sri Lanka har skabt titusinder af flygtninge. Her er byggearbejdere i gang med at opføre sivhytter til flygtningene i byen Jaffna i den nordlige del af landet.

DANSK NGO TAGER SKRALDET

Sri Lanka mangler plads til de mange fordrevne i landets borgerkrig. Dansk Flygtningehjælp rydder land i byen Jaffna, så arbejdet med at opføre nye lejre kan begynde.

Tekst og foto: Line Wolf Nielsen, Sri Lanka

En høj kokospalme står i vejen, men det lykkes for gravkøen at køre frem og tilbage over den sandede brune jord og jævne det hele lidt. Endnu en fraktion af den tidligere militærbarak i den srilankanske by Jaffna er ved at være klar til, at lokale byggearbejdere kan begynde arbejdet med at opføre sivhytter til de cirka 6.000 flygtninge, som skal komme senere på ugen.

Der er i øjeblikket omkring 18.000 flygtninge i Jaffna, og yderligere 25.000 er på vej. Mange er indkvarteret på skoler, som derfor har indstillet undervisningen. Det haster med nye lejre. Flygtningene har i mange tilfælde været fordrevet i månedsvis og boet under, hvad sikkerhedsrådgiver Elizabeth Cossor fra Dansk Flygtningehjælp i Sri Lanka kalder "helt forfærdelige forhold", ofte tæt på eller midt i krigszonen.

Området, hvor den nye lejr skal bygges, blev forladt i marts, da hæren rykkede videre østover i sin offensiv mod terrorgruppen De

Tamilske Tigere. Nu skal de tomme ammunitions-kasser væk for at skabe plads til internt fordrevne.

Miner skal væk

FN's flygtningehøjkommissariat UNHCR står for indkvarteringen, Internationalt Røde Kors står for sanitet, og Danish Demining Group under Dansk Flygtningehjælp står for skrottet. I april har de ladet alt andet arbejde i Jaffna ligge og koncentreret ressourcerne om at rydde et område, hvor der tidligere har ligget et divisionshovedkvarter for Sri Lankas hær.

Arbejdet går stærkt. På syv dage har gammelt jern, sandsække, rusten pigtråd og andet skrammel hobet sig op til mindre bjerge af skrot uden for selve lejrområdet – og halvdel af alle hytter er opført. Et hegn rundt om

det hele er også på vej op. Flygtningene får ikke fuld bevægelsesfrihed, men skal først gennem en længere screeningsproces, som Sri Lankas myndigheder står for.

Ud over at rydde skrottede krigsefterladenskaber har Dansk Flygtningehjælp i Jaffna også otte minerydderhold. De koncentrerer sig om efterladte landminer – og dem er der mange af i Jaffnas flade landskab.

Lejre skal tømmes i år

Steen Wetelsen leder minerydningsgruppens arbejde på Sri Lanka. Han håber, at han snart får lov til at rydde områder til nye flygtninge. Og han håber på adgang til de områder, hvor efterladte miner og andre eksplosiver forhindrer folk i at vende hjem.

– Det er rarest at hjælpe folk tilbage til egne hjem, hvilket vi har gjort i den østlige del af Sri Lanka i de seneste år, siger Steen Wetlesen.

Han tør ikke spå om, hvor længe flygtningene kommer til at bo i de nyopførte stråhytter i Jaffna. Regeringens eget bud er, at mindst 80 procent af alle lejre skal være tømt igen ved årets udgang.

Hos flere internationale flygtningeorganisationer, som er til stede på Sri Lanka, er erfaringen dog, at det ofte tager år, før myndighederne giver grønt lys til, at de fordrevne kan flytte ud fra lejrene.

Dansk Flygtningehjælp har sendt 5,5 millioner kroner af sted til Sri Lankas flygtninge. Pengene stammer både fra Danida og egne midler.

Krigsforbrydelser eller propaganda? To læger med kamera, netforbindelse og deres meningers mod har skabt overskrifter verden over med billeder og beretninger fra Sri Lankas frontlinje.

Af Line Wolf Nielsen, Sri Lanka

– Jeg kan vælge at tie stille – eller jeg kan fortsætte med at fortælle, hvad der foregår. Jeg dør uanset hvad.

Ordene tilhører Dr. Thangamutha Sathiyamoorthy. Han og kollegaen Dr. Thurairaja Varadarajah har siden oktober sidste år været fordrevet sammen med titusindvis af flygtninge, skubbet sammen på et mindre og mindre område på grund af kampe mellem Sri Lankas militær og oprørsgruppen De Tamilske Tigere.

Fra sammenflickede felthospitaler, der er rykket op og rykket videre i takt med militærets fremrykning, har de to læger forsøgt at hjælpe syge og sårede. De har også skrevet officielle klager over manglen på medicin og mad og over den fortsatte beskydning af områder, hvor civile opholder sig. De har sendt billeder af døde og sårede til lokale og internationale medier og berettet om kummerlige forhold inden for den zone, Sri Lankas regering kalder for 'no-fire zone'.

Lægernes billeder viser en ikke-nok-mad-og-medicin zone, hvor titusindvis af civile har været – og i skrivende stund fortsat er – menneskeligt skjold mellem hærens fremrykning og De Tamilske Tigres ledelses forskansning.

Sejr til militæret

Medier og humanitære organisationer har ikke mulighed for at komme tæt på dette område og uafhængigt efterprøve lægernes og militærets modstridende informationer.

Den 2. januar i år erobrede regeringssoldater byen Killinochchi, 'Tigrenes' de facto hovedstad. Her var Dr. Thangamutha Sathiyamoorthy øverste regionale repræsentant for statens sundhedssystem. En offentlig stilling under Sri Lankas sundhedsministerium. Dr. Varadarajah besad samme job i Mullaitthethuvu-distriktet.

Netop lægernes status som offentlige embedsmænd giver deres informationer mere vægt hos medier og offentlighed, men hærens talsmænd og forskellige ministre har alligevel på skift afvist lægernes påstande.

Betegnelsen 'pro-terrorister' bliver ofte brugt om lægerne af militærfolk og embedsmænd, blandt andet af Udenrigsministeriets førstesekretær.

Anklager mod regeringen

I tredje weekend i april, en uge efter regeringen officielt indstillede beskyddningen af civile og omdøbte aktiviteterne ved fronten til 'en humanitær redningsaktion', kunne en tamilsk-venlig hjemmeside citere lægerne for denne nyhed:

– Artilleriangreb mod et felthospital har fredag og lørdag dræbt 64 mennesker og såret 87.

SRI LANKAS HUMANITÆRE HELTE

Sri Lankas regering har mødt kritik for at beskyde De Tamilske Tigre uden hensyn til de tusindvis af civile fanget i midten. Her et civilt område, som blev ramt af et granatangreb 4. maj. Foto: Ukendt.

Teksten anklagede den srilankanske regering for at stå bag, men militærets talsperson Udaya Nanayakkara afviste hurtigt.

– De høje brag, man kunne høre i området, kan også stamme fra oprørernes lemfældige omgang med ammunition, sagde han.

Søndag offentliggjorde myndighederne en analyse af, hvorfor billederne måtte være fabrikerede og gav informationerne overskriften 'Udenlandske medier snørret af De Tamilske Tigre'.

Meldingen om angrebet mod felthospitalet, der ligger i Mulliavaikal, er offentliggjort på hjemmesiden *tamilnet.com*, hvor der står, at Sri Lankas militær flere gange ramte hospitalet. Området husede på dette tidspunkt mellem 50.000 og 100.000 civile, vurderede FN.

Levende skjold

Sri Lankas regering har pådraget sig international kritik for at beskyde De Tamilske Tigre uden hensyn til de tusindvis af civile fanget i midten, som 'Tigrene' har brugt som et levende skjold.

Lægernes billeder rejser tvivl om regeringens 'humanitære redningsaktion'. Det er billeder, som ville kræve en advarsel fra studieværten, hvis de skulle vises i en dansk nyhedsudsendelse: Døde mennesker i forvredne stillinger, afsprængte lemmer i sandet og tildækkede lig på rækker. Men også civile, der bor i lejre, meget tæt under hvide teltduge. Udbrændte bygninger og køretøjer, ammunitionsrester, mennesker med ejendele surret fast til cykler og ladvogne.

Eftersom journalister og internationale organisationer ikke har haft adgang, har de to lægers billeder været flittigt brugt – og misbrugt – i begge siders propaganda

Lægerne får løn fra Sri Lankas regering, men har været blandt de stærkeste kort, som den pro-tamilske hjemmeside *tamilnet.com* har haft.

Billederne sendes ikke kun til *tamilnet.com*, men også til medier og diplomater i hovedstaden Colombo. Ofte er der mails flere gange dagligt. De fleste mails har i april og maj været underskrevet 'Dr.T. Sathiyamoorthy, Regional Director of Healthy Services, Kilinochchi (Now at no fire zone)'.

Felthospital på flugt

Inden kampene kom helt tæt på Kilinochchi, var Dr. Sathiyamoorthy og byens indbyggere rykket i sikkerhed i den nærliggende by Dharmapuram. Her etablerede lægen et felthospital for syge og sårede. Det fungerede i tre måneder, inden hærens fremrykning igen gjorde det nødvendigt at flytte østpå. Denne gang til landsbyen Udayarkattu, hvor Dr. Sathiyamoorthy igen etablerede et felthospital.

Journalist Somini Sengupta fra New York Times kom i kontakt med lægen på dette tidspunkt, og den 27. januar offentliggjorde avisen en artikel, der fortalte, hvordan skolen blev ramt af artilleri på et tidspunkt, hvor mere end 1.000 mennesker havde søgt beskyttelse. Fire blev dræbt på stedet. Dagen efter blev skolen igen ramt og yderligere ti mennesker såret. Uden blodbank og mulig-

hed for at operere frygtede Dr. Sathiyamoorthy, at mange af de over hundrede sårede patienter vil dø.

– Vi er nødt til at få patienterne i sikkerhed først. Derefter kan vi selv søge videre, sagde dr. Sathiyamoorthy i en telefon til avisens journalist.

16. marts skrev lægerne et fælles brev, hvor de fortalte, at mere end 500 civile dødsfald var registreret siden januar, og at folk døde på grund af mangel på basal medicin, som ikke nåede frem på grund af myndighedernes langsommelighed og træge godkendelsesprocesser.

Fjorten dage senere måtte Dr. Thurairaja Varadaraja afvise srilankanske mediers nyhed om, at Sundhedsministeriet havde suspenderet ham.

– Jeg har ikke modtaget hverken skriftlige eller mundtlige meddelelser, sagde han 3. april til *tamilnet.com* – som dog ikke kan siges at være en neutral kilde i konflikten.

Frygter for lægens liv

Gethin Chamberlain fra den britiske avis *The Guardian* er en af de journalister, som er lykkedes med at kontakte Dr. Sathiyamoorthy telefonisk flere gange. Han frygter for lægens liv og siger uden omsvøb, at han 'sikkert snart kommer ud for en tragisk ulykke'.

Samme bekymring for lægens sikkerhed udtrykker også andre journalister, diplomater og ansatte i internationale organisationer, som er i kontakt med lægerne.

Frygten er ikke ubegrundet. Kritik af myndighederne er ikke velkommen og på menneskerettighedsfronten er Sri Lanka kendt for trusler, forsvindinger, kidnapninger, drab og et svagt retssystem.

I kulisserne er arbejdet gået i gang med at finde en vej ud for lægerne. Diplomater undersøger mulighederne for at give asyl, men før det kan blive aktuelt, skal lægerne ud af 'no-fire zonen'.

– Så længe der er civile i området og brug for et felthospital, bliver vi, er dog lægernes melding.

Det fortæller en international hjælpearbejder, der ikke vil have navn eller arbejdsplads offentliggjort, men har mødt lægerne personligt flere gange og betragter dem som kollegaer – og humanitære helte.

Ved redaktionens afslutning har Sri Lankas militær opnået fuld kontrol med hele øen, og Tigrenes leder er død. Begge læger har overlevet, men er nu tilbageholdt af militæret.

Line Wolf Nielsen er freelancejournalist med base i Indien, men opholdte sig på Sri Lanka i april og maj.

SRI LANKA I KONFLIKT

2002: Med Norge som mellemled indgås en våbenhvileaftale mellem Sri Lankas regering og De Tamilske Tigre. Nordiske observatører overvåger våbenhvilen via Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM). Danmark bidrager med penge og personel.

2003: 'Tigrene' trækker sig fra fredsforhandlingerne, men våbenhvilen holder.

2006: Nye kampe i april og juli efterfølges af nye forhandlinger, som bryder sammen i oktober.

2007: Hæren tager kontrol over 'Tigrenes' østlige højborg. Danmark, Finland og Sverige trækker observatører ud Sri Lanka, og EU sætter De Tamilske Tigre på listen over terroristorganisationer.

2008: SLMM lukkes og Norge og Island rejser hjem, da regeringen formelt ophæver fredsftalen og indleder en militær offensiv.

2009: April. Hæren omkranser 'Tigrene', som anmoder om våbenhvile, hvilket regeringen afviser. Titusindvis af civile flygter fra krigszonen og opsamles i lejre. Regeringen meddeler, at den vil indstille beskydningen af 'Tigrene' og forsøge at redde de civile i krigszonen

2009: Maj. FN anslår, at 50-100.000 fortsat befinder sig i krigszonen og bruges som skjold mod regeringens hær af 'Tigrene'.

2009: 19. maj: Sri Lankas regering erklærer militær sejr over De Tamilske Tigre.

Kilder: Reuters, BBC, Danmarks udenrigsministerium, FN-organisationen OCHA, m.fl.

DET GØR DANMARK

Udenrigsminister Per Stig Møller har ført samtaler med Sri Lankas og Indiens udenrigsministre. Danmarks menneskerettighedsambassadør besøgte Sri Lanka i maj.

Danmark har taget initiativ til, at de nordiske udenrigsministre og EU's formandskab har opfordret til våbenhvile, og at EU har lagt økonomisk pres på Sri Lanka.

Udenrigsministeriet mødes løbende med dansk-tamilske organisationer, som har sendt hundredvis af henvendelser til ministeriet. Der findes cirka 10.800 tamiler i Danmark.

Kilde: Åbent samråd i Folketingets Udenrigsudvalg, 23. april 2009.

En voldsom tørke i 1984 dræbte området træer og satte gang i erosionen. Syv år senere opstod søen Mare d'Agofou.

SØEN I SAHARA

Klimaforandringer gør tilværelsen hårdere i u-landene, men i Mali, på kanten af ørkenen, har forandringerne skabt en sø, som giver indbyggerne adgang til vand.

Tekst og fotos: Lise Blom

Ingen kunne forudsige, at Baba Pathé en dag ville få en have og ernære sig ved at avle frugt og grønt. Vand er nødvendigt for havebrug, og den 45-årige malineser bor på kanten af Sahara, hvor vand er en mangelvare.

Paradoksalt nok kan Baba Pathé takke klimaforandringer for, at han i dag har en have. I 1991 opstod søen Mare d'Agofou i et øde og tørt landskab i Mali. I dag lever her syv etniske grupper af jordbrugere, hyrder, kvægavlere og – som noget nyt – fiskere. Søen har givet nye muligheder, men også udfordringer.

– Den største udfordring er at forvalte ressourcerne, så de også kommer de svageste til gode. I konflikter om vand er taberne ofte dem, der i forvejen står svagest, forklarer ph.d.-studerende Signe Marie Cold-Ravnkilde, Dansk Institut for Internationale Studier. Hun har undersøgt fordelingen af nye vandressourcer i det nordlige Mali.

Ledere ejer jorden

Inden Baba Pathé i 1994 flyttede til søen, var han landmand i landsbyen Warmi, 15 kilometer fra Mare d'Agofou.

– Jeg kunne se, at området havde store muligheder og besluttede mig for at flytte dertil. Det tog mig tre år at overtale jordejerne til at låne mig et stykke jord til haven, siger Baba Pathé, som dengang ikke havde nogen erfaring med havebrug.

De 'jordejere', Baba Pathé referer til, er traditionelle ledere, som hævder at have retten til jorden omkring søen, fordi deres forfædre stammer fra området. En af dem er Inadeydey Ag Isahia, en velhavende kvægavler og indflydelsesrig leder for 680 familier.

”

Folk, som ikke er gode mennesker, får ingen jord.

Inadeydey Ag Isahia, jordejer.

– Landet er åbent for folk, som vil bidrage til udviklingen af søen og landsbyen. Folk, som ikke er gode mennesker, får ingen jord. Jeg kender folks familier. Alle ved, hvem der er vellidte, og hvem der ikke er, siger han.

En sø for alle

Hama Roukou, der fungerer som uformel leder i området, lægger vægt på, at søens ressourcer kommer alle til gode.

– Vi har hver vores interesser, men vi skal leve sammen. Hyrderne var her først, og de har ført os landbrugere hertil. Her er plads til fattige folk, som vil arbejde og tjene penge. Men man skal spørge ejerne om lov til at

bruge jorden. Og man skal aflevere jorden tilbage, hvis ejerne får brug for den, siger han.

Det er uafklaret, hvem der er den legitime myndighed, og hvem der skal have adgang til jord, fiskeri, græsning og havebrug. Men det uformelle system kan i nogle tilfælde gavne de fattige, mener Signe Marie Cold-Ravnkilde.

– Hvis markedsprincipper gjaldt, havde de fattige ingen chance for at få jord. Det har de nu, hvis de har gode sociale relationer, siger hun.

Har købt jorden

Baba Pathé har plantet mango, guava og dadelpalmer i sin have. Træerne er stadig små, og høsten består mest af maniok, bønner og tomater. I regntiden, hvor haven står under vand, dyrker han hirse på familiens marker. Resten af året er han i haven.

– Det er nødvendigt, ellers bryder dyrene ind og ødelægger afgrøderne, forklarer Baba Pathé.

Kvæget har passager mellem haverne, så de kan drikke ved vandet. Men de har et sultent øje til den frodige have bag hegnet af tornebuske og massive træstammer, som Baba Pathé har brugt to år på at bygge.

Efter det store arbejde ønsker han selv at eje jorden, og derfor har han købt den. På trods af investeringen har han intet papir på jorden.

– Men folk ved, at det er min have, og der er mange vidner på, at jeg har betalt for jorden, siger han.

Lise Blom er freelancejournalist bosat i Mali.

Baba Pathé kan takke klimaforandringer for, at han i dag har en have.

EN NY START

I 1990'erne gjorde nomadiske tuareger oprør mod staten i det nordlige Mali, hvorefter andre etniske grupper gik til modangreb. Mange mistede alt og flygtede. Ved Mare d'Agofou lever en del tidligere flygtninge. Før søen opstod, græssede kvæget her i regntiden, langt fra bøndernes marker. Nu bor her cirka 130 husholdninger.

KOMMUNER STRIDES

Mare d'Agofou ligger mellem byerne Hombori og Gossi. Begge kommuner har øje for områdets potentialer og mulige indtægter i form af skatter og afgifter. I stedet for sammen at udvikle området strider de om ejerskabet.

TØRKE SKABTE SØ

Mangel på regn giver højere grundvand. Søen er opstået som følge af det saheliske hydrologiske paradoks. Når der falder mindre nedbør, stiger grundvandet gradvist og danner søer i lavtliggende områder. Nedbørsmålinger fra Sahel-området viser, at nedbørsmængden for alvor er faldet efter 1970.

Kilde: Forskningsprogrammet African Monsoon Multidisciplinary Analysis.

KAMPEN OM MALIS VAND

Signe Marie Cold-Ravnkildes ph.d.-projekt 'Between a rock and a hard place – Struggle for water in Mali' er en del af forskningsprogrammet 'Competing for water – Conflict and co-operation in local governance', som er ledet af Dansk Institut for Internationale Studier. Se diis.dk/water

MERE MENING I KLIMAPENGENE, TAK

Der skal flere penge og helt nye tankegange til, hvis udviklingslandene skal blive grønnere og yde deres bidrag til en mindre giftig jordklode.

Af Ulrikke Moustgaard

Sydafrikanere kan i fremtiden tage bad, der er opvarmet af solens stråler eller tage på arbejde i Johannesburg med el-tog. Mexicanerne vil lave grøn energi ud af affald. Inderne har virksomheder, der tapper energi fra deres egen vindmøllepark, og der er store visioner om at bygge hele grønne byer.

Sådan lød de lovende ord på et seminar om, hvordan status er på den teknologiske og finansielle del af den globale kamp mod klimaforandringer, der blev afholdt i København den 5. maj.

Mens verden gør sig klar til det kommende klimatopmøde i København til december, tog seminaret, der blev arrangeret af Risø-centret og Udenrigsministeriet, pulsen på, hvordan det går med den grønne revolution i udviklingslandene. Og der var både gode og mindre gode nyheder.

Stor vilje, få penge

Ekspertes fra fire store udviklingslande var mødt op. Kina, Sydafrika, Indien og Mexico kunne fortælle, at de har lavet nationale handlingsplaner for, hvordan de hver især kan blive grønnere og belaste klimaet mindre. Tiltag som er nødvendige – ikke mindst for lande som Kina og Indien, der hører til blandt de tunge drenge i klassen, når det gælder forbruget af energi og udledningen af drivhusgasser.

Men tiltagene er også usikre. For problemet er, at det er dyrt at blive grøn. Visioner, handlingsplaner og løfter på papir koster ikke noget. Det gør det til gengæld at omlægge et helt lands energisektor i en grønnere retning eller at ramme en i forvejen presset befolkning på pengepungen, hvis forbrugerne skal til at betale grønne energiafgifter, når de laver mad eller tager bad.

Og så er der det væsentlige spørgsmål om teknologien. Når man har en energisektor, der er baseret på fossile brændstoffer, skal der både penge, mandskab og viden til at udvikle og bruge grønne miljø- og energiteknologier baseret på fx sol, vind og biomasse. Derfor var det gennemgående budskab på seminaret fra både store og små udviklingslande: Viljen er der, men vi mangler finansiering. Det kunne Henning Wuester, særlig rådgiver fra sekretariatet under FN's klimakonvention UNFCCC, kun bekræfte:

– Udfordringen er at mobilisere ressourcer. Den finansiering af teknologi, som er påkræ-

Målet om at gøre u-landene grønnere kræver både midler og teknologi, der er udviklet lokalt. Foto: Vestas.

”

Store firmaer som danske Vestas er i dag i skarp konkurrence med kinesiske og indiske firmaer.

vet, er tre til fire gange større end det beløb, vi i øjeblikket har til rådighed, sagde han.

Ifølge UNFCCC vil det koste mellem 1.400 og 3.600 milliarder kroner om året at dække behovet for at få skabt grøn og ren teknologi og overføre den til udviklingslandene. Men penge er ikke det eneste problem. Hvad hjælper det at overføre avanceret, ren teknologi til et udviklingsland, hvis teknologien ikke passer til de lokale forhold, hvis der ikke er mandskab til at betjene og vedligeholde den, eller hvis den ganske simpelt er for dyr i drift?

– Initiativerne har ikke været så succesfulde, slet ikke i de mindst udviklede lande, især i Afrika. Den teknologiske overførsel skal være mere meningsfuld, end det hidtil har været tilfældet, sagde Henning Wuester.

Status er, at den største succes – set med UNFCCC's øjne – indtil videre har været indsatserne gennem det såkaldte Clean Development Mechanism (CDM), der betyder, at rige lande som Danmark teknisk set kan nedbringe sine egne tal for CO₂-udslip ved at støtte projekter i udviklingslandene, der har til formål at modvirke eller begrænse drivhuseffekten.

Den nyhed faldt ikke ubetinget i god jord hos udviklingslandene. Her har man nemlig rettet fokus på selv at have ejerskab til en grønnere verden.

Teknologien skal udvikles lokalt

Det handler nemlig ikke om at stå med hatten i hånden og modtage hjælp fra den rigere del af verden til grønne energiprojekter, som donorerne bestemmer – eller måske ligefrem selv scorer kassen på. Men om at få støtte til selv at gøre sig gældende – også på det nye klimamarked.

I Kina og Indien er vindmølleindustrien en succeshistorie. Store firmaer som danske Vestas er i dag i skarp konkurrence med kinesiske og indiske firmaer.

– Der er meget snak om det offentlige system i klimadebatten. Men det er forfejlet. Man skal anlægge en helt ny vinkel på tingene og se på, hvad erhvervslivet har brug for, sagde den kinesiske ekspert Jungfeng Li fra *China Renewable Energy Industries Association*.

I Mexico er fiaskohistorien omvendt den om et stort anlagt vindmølleprojekt, der byggede på europæisk teknologi. Den havde ikke taget højde for, at vindforholdene er anderledes i Mexico, så knap var den første vindmølle stillet op, før turbinen røg af i den kraftige vind.

– I sidste ende handler det om, hvem der har teknologien. Vi har ikke brug for eksperter, der kommer udefra og fortæller os, at de ved bedre. Vi har brug for folk, der tager udgangspunkt i det lokale, som udvikler teknologien lokalt og skaber lokale arbejdspladser. Dét er bæredygtighed, sagde Martha Barcena Coqui, Mexicos ambassadør i Danmark.

Ulrikke Moustgaard er freelancejournalist.

KLIMA-BLOG

Journalist og forfatter Malene Haakanson, udsendt til Etiopien af Folkekirkens Nødhjælp, bloggede i april og maj om klima for *Udvikling*. Læs hendes indlæg og bland dig i debatten på www.udvikling.dk

De vestlige lande har de seneste måneder taget imod tusindvis af etniske nepalesere, som har været strandet i flygtningelejre i Nepal – heriblandt familien Timshina, som nu bor i Silkeborg.

Af Helge Kvam

Bambushytten i flygtningelejren i det østlige Nepal er skiftet ud med nymalede vægge og afhøvlede gulve i et socialt boligbyggeri i Silkeborg. Bortset fra et nyindkøbt sofaarrangement og et spisebord med stole er lejligheden næsten tom. Intet afslører, at familien, der bor her, er etniske nepalesere.

Efter 17 år i en flygtningelejr i det østlige Nepal er familien Timshina åbenlyst kommet til Danmark med meget få ejendele.

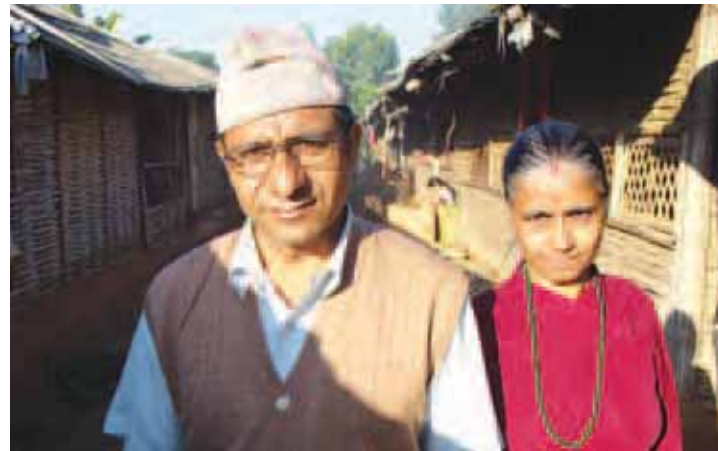
– Da vi kom, var lejligheden tom. Men kommunen har hjulpet os med at købe møblerne, fortæller faren i familien, Maheshwar Timshina, mens han viser dagens gæst, Basanta Acharya, til rette i en sofa med lyslilla velourbetræk.

Basanta Acharya arbejder til daglig for verdensfødevareprogrammet WFP i flygtningelejrene i Nepal. Han er i Danmark for at besøge nogle af de flygtningefamilier, der har fået ophold i landet – heriblandt familien Timshina, der består af mor og far og to sønner på 21 og 25 år.

Familien har ligesom næsten 100.000 andre flygtninge været strandet i en flygtningelejr i det østlige Nepal i næsten to årtier. De er etniske nepalesere, som i generationer har boet i det sydlige Bhutan. I 1980'erne blev de systematisk diskrimineret og fordrevet. I Nepal fik de status som flygtninge og har været strandet i lejre lige siden. Her måtte de hverken arbejde eller dyrke jorden.

– Hjemme i Bhutan var jeg landmand. Men i de seneste 17 år har jeg ikke fået lov til at arbejde, siger Maheshwar Timshina.

Mens familien Timshina boede i Bhutan, strammede landets regering grebet om den etnisk nepalesiske befolkning. Styret frygtede,

Ægteparret Timshina – fra bambushytte i Nepal...

... til boligbyggeri i Silkeborg. Fotos: Anne Poulsen.

at det voksende mindretal af nepalesere ville svække stabiliteten og landets kulturelle identitet.

Bhutan forbød blandt andet undervisning i nepalesisk og tvang alle til at gå i traditionelle bhutanesiske klædedragter. Etniske nepalesere blev udvist og udsat for vilkårlige arrestationer og tortur. Da nogle nepalesere protesterede, førte det til voldelige sammenstød, der udløste endnu større udvandring og fordrivelse til Nepal.

I Nepal fik de etniske nepalesere status som flygtninge – men uden ret til eksempelvis at arbejde eller dyrke jorden. Sådan har det været i næsten to årtier. Lige så længe har flygtningene været det altoverskyggende emne i forholdet mellem Nepal og Bhutan. Imens har godt 100.000 mennesker været afhængig af international humanitær hjælp – for eksempel gennem WFP.

Når familien Timshina i dag opholder sig i Silkeborg, er det på baggrund af en aftale,

Danmark sammen med en række andre vestlige lande har lavet med regeringerne i Bhutan og Nepal.

I aftalen har de vestlige lande med USA i spidsen tilbudt at genbosætte flere end 60.000 flygtninge. Desuden er det meningen, at Nepal på længere sigt skal integrere en del af flygtningene og Bhutan hjemsende en mindre del.

Danmark som mægler

Både Nepal og Bhutan er Danidas program-samarbejdslande. Mens den danske bistand har været med til at give bedre uddannelse og mindre fattigdom, har flygtningenes håbløse situation i årevis været fastlåst.

Gennem kontakter med regeringerne i de to lande har Danmark tilbudt sig som facilitator og ført en løbende dialog med landene for at få en løsning for de strandede flygtninge.

Den viden, Basanta Acharya får med fra Danmark, vil have stor betydning for andre flygtninge i lejrene. De stiller masser af

spørgsmål for at finde ud af, om de selv vil søge om at komme til et vestligt land.

– Der er meget langt til Danmark, når man bor i en flygtningelejr i Nepal. Det kan være svært at forestille sig, hvordan det er. Efter at have været her, kan jeg måske give dem en ide om, hvad det er og fortælle dem lidt om, hvad de skal være forberedt på, siger Basanta Acharya.

Spørger man familien Timshina, er det foreløbigt godt at bo i Vesten.

– Vi vil allerhelst hjem til Bhutan, hvis det nogensinde kan lade sig gøre. Men vi har det meget bedre her, end vi havde i flygtningelejren, siger Maheshwar Timshina.

Basanta Acharyas besøg i Danmark var finansieret af Danidas oplysningsbevilling.

Helge Kvam er freelancejournalist.

Læs hele beretningen om familien Timshina på www.udvikling.dk

DANSK INDSAMLING HJÆLPER IRAKS FLYGTNINGE

Dansk Røde Kors åbner nyt center for traumatiserede irakiske flygtninge i Syrien. Penge kommer fra årets indsamling i Danmark.

Af Anne Kirstine Hermann og Sara Maria Glanowski

Dansk Røde Kors var en af de første udenlandske organisationer, der hjalp irakiske flygtninge i Syrien. Det skete, da den danske organisation i september åbnede tre centre med sociale og psykosociale aktiviteter i Syri-

en, primært for irakiske flygtninge.

Centrene, som Udenrigsministeriet finansierer, har tilsammen over 5000 besøgende om måneden, og hver måned kommer omkring 700 nye til. Derfor åbner Dansk Røde Kors til sommer et nyt center i Syrien. Denne gang med en halv million kroner fra årets indsamling i Danmark.

– Vi hjælper irakerne med at bearbejde deres oplevelser og håndtere den stress og de mén, som er kommet ud af det. Samtidig vejleder vi dem i at håndtere den nye situation, de står i, fortæller programleder Karin Eriksen.

Træner frivillige

Blandt centrets tilbud er også undervisning i it, arabisk, engelsk og grundlæggende stav-

ning og læsning for analfabeter. Desuden hjælper centret irakerne med at overskue visumregler, maduddeling og lægehjælp i Syrien.

Lokal alliance

Karin Eriksen, Dansk Røde Kors' eneste medarbejder i Syrien, arbejder blandt andet med at træne frivillige på centrene. De frivillige arrangerer i samarbejde med Syrisk Røde Halvmånes medarbejdere aktiviteter som støttegrupper, legeworkshops og lektiecafeer for brugerne, hvoraf halvdelen er børn og unge.

Netop samarbejdet med Syrisk Røde Halvmåne er forklaringen på, at Dansk Røde Kors tidligt har kunnet arbejde i Syrien, fordi

søsterorganisationen har den syriske regerings mandat til at koordinere bistanden til de irakiske flygtninge.

Samarbejdet har gjort det lettere at håndtere kulturelle forskelle. Fx har Syrien ikke tradition for, at man under socialt arbejde besøger sårbare familier i deres hjem.

– De relevante ministerier har nu givet tilladelse til det, fordi de har erkendt, at det er en effektiv måde at nå de sårbare grupper. Når de først ser, hvad vi laver, går mystikken af det, siger Karin Eriksen.

Læs reportage om irakiske flygtninge i Syrien på side 14-15.

MED KÆRLIG HILSEN FRA WALL STREET

Flere millioner børn risikerer at dø som følge af finanskrisen, og FN's 2015 Mål glider længere og længere væk. Verdens fattige må kæmpe med livet som indsats, mens de vestlige lande har travlt med at opfinde hjælpepakker til sig selv og verdensøkonomien.

Tekst og foto: Hanne Mølby Henriksen

Aoy Puons små søskende har ventet på hjælp siden marts. Den 26-årige kvinde er rykket til Phnom Penh for at arbejde som syerske og tjene penge til sine forældre og fire mindre søskende hjemme i den sydlige del af Cambodja. Men de seneste måneder har det set skidt ud for hele familien Aoy.

– Jeg kan ikke sende penge hjem længere, siger Aoy Puon, der plejede at tjene knap 400 kroner om måneden og lige akkurat kunne forsørge dem derhjemme. Nu må de klare sig selv. Den internationale finanskrisen har slået sin klo i Cambodja, tøjfabrikkerne i Phnom Penh mangler ordrer, og 60.000 tekstilarbejdere er allerede blevet fyret. Aoy Puon har været heldig og er kun gået ned i arbejdstid, så hendes månedsløn foreløbig er havnet på cirka 170 kroner.

– Jeg plejede at sende 10 til 15 dollars hjem hver måned (56 til 84 kroner, red.), men nu tjener jeg mindre og kan slet ikke sende noget. Det bekymrer mig.

Aoy Puon er ikke ene om at frygte for fremtiden. Siden den internationale finanskrisen slog rod på Wall Street, har også udviklingslandene mistet millioner af arbejdspladser, eksporten er dykket, investorerne forsvundet, det er blevet sværere at låne penge, og de nationale budgetter er spændt til det yderste. Og for at gøre galt værre, ser udviklingsstøtten fra verdens rige ud til at falde betydeligt som en reaktion på krisen.

– Vi står over for en faretruende katastrofe for den menneskelige udvikling, siger FN's generalsekretær Ban Ki-moon, der flere gange har bedt lederne af verdens rige lande om at øge deres bistand til de fattige og ikke kun redde sig selv.

Ud af skolen og sulten i seng

Ifølge Verdensbankens mest dystre prognoser, kan yderligere 90 millioner mennesker synke ned i ekstrem fattigdom, inden 2009 er omme. Antallet af kronisk sultende vil runde en milliard i løbet af samme periode. Og op mod 2,8 millioner spædbørn vil dø inden 2015 som en direkte konsekvens af verdens økonomiske problemer.

– De fattige har ikke været med til at skabe denne krise, og alligevel er de i fare for at

komme til at lide mest, konstaterer Ban Ki-moon.

Mens danskerne i vid udstrækning har lukket forbrugsfesten og konstateret et fald i deres friværdi, kan verdens fattigste folk blive nødt til at skære ned på antallet af daglige måltider, melde ungerne ud af skolen, droppe lægebesøgene eller sælge ud af deres jord for at klare sig igennem krisen. Det gælder også Familien Aoy.

– Den globale økonomiske krise har et menneskeligt ansigt, siger Douglas Broderick, der arbejder som FN's landekoordinator i Phnom Penh.

– I Cambodja er det ikke bare folks levevilkår, der er på spil – det er folks liv, fortsætter han.

”

Den økonomiske krise risikerer at spolere flere års fremgang i udviklingslandene og sende 2015 Målene helt uden for rækkevidde.

Ingen løn til de offentligt ansatte

Da krisen ramte Wall Street, ramte den også den globale handel og dermed også væksten. Den Internationale Valutafond (IMF) har flere gange måttet nedskrive forventningerne til den globale vækst, som i 2009 kommer til at ligge på det laveste niveau siden Anden Verdenskrig, nemlig en halv procent.

Siden krisen er Aoy Puon gået ned i tid – 60.000 andre er fyret i Cambodjas tekstilindustri.

Verdens fattigste lande er foreløbig mindre hårdt ramt end de rigeste med en vækst, der ser ud til at falde fra 8,1 pct. i 2006-2007 til 1,6 pct. i år. Men fremtiden ser dystre ud – primært på grund af den lavere efterspørgsel,

faldende priser på råvarer og de strammere finansielle betingelser.

I Den Centralafrikanske Republik er eksporten af tømmer og diamanter kollapsede, så der ikke længere er råd til at udbetale lønninger til de offentligt ansatte. Og i Den Demokratiske Republik Congo (DRC) svarer valutaresserverne kun til få ugers import, hvorfor landet er fuldstændig afhængig af hjælp til at importere medicin, mad og andre fornødenheder.

Alvoren er for længst gået op for organisationer og regeringsledere over hele kloden. De holder møder og fremlægger tal og hjælper hinanden med at forudse, hvordan det vil gå i fremtiden. Ligesom de virker grundlæggende enige om, at den økonomiske krise risikerer at spolere flere års fremgang i udviklingslandene og sende 2015 Målene helt uden for rækkevidde.

Allerede nu går det tilbage for bekæmpelsen af fattigdom og sult, ligesom også bestræbelserne på at få alle børn i skole og skabe øget sundhed ser ud til at slå fejl, advarer Verdensbanken og Den Internationale Valutafond i en statusrapport om de otte 2015 Mål.

Mens de rige redder sig selv

I marts bad Ban Ki-moon verdens rige lande om at hjælpe de fattige igennem krisen ved at splejse til en hjælpepakke på 1.000 milliarder dollars. Et svimlende beløb, der svarer til cirka ti års international udviklingsbistand. Men hverken på G20-mødet i London i begyndelsen af april eller forårsmødet i Verdensbanken nogle uger senere var der tilstrækkelig hjælp at hente for de fattige. Godt nok har verdens rige lande for længst sammensat hjælpepakker på kryds og tværs for uhyrlige summer, men pengene er primært møntet på de riges egne borgere.

At de rige lande hjælper sig selv, behøver ikke være nogen ulempe for de fattige lande, forklarer Daniel Korski, senioranalytiker hos tænketanken European Council on Foreign Relations:

– U-landene har brug for handel, og jo hurtigere i-landene kommer på fode og sætter skub i efterspørgslen, jo bedre er det for deres handelspartnere blandt verdens fattige lande, siger han.

Hos Folkekirkens Nødhjælp er Morten Emil Hansen enig i, at det er vigtigt at sparke verdenshandlen i gang igen. Det er bare ikke nok.

– De fattige har ikke skabt finanskrisen, det har de rige. Derfor har de rige lande også et ansvar for at forhindre de meget voldsomme konsekvenser, krisen har for de fattige, siger Morten Emil Hansen, der kalder det ”hamrende beklageligt”, at under fem pct. af den samlede pakke fra G20-mødet går til at hjælpe verdens dårligst stillede. Og at hjælpen endda hovedsageligt består af lån.

Heller ikke udviklingsminister Ulla Tørnæs er imponeret over resultaterne af mødet i London:

STIMULUSPAKKER OG U-LANDSBISTAND

Summen af u-landsbistand, som de 30 OECD-lande har ydet i 2007 og 2008: **1.223 mia. kr.**
Kilde: OECD

Summen af stimuluspakker, som 32 af verdens største økonomier har annonceret for 2009 og 2010: **10.836 mia. kr.**
Kilde: ILO
Ill.: danbutlerinvestments.com

– De fattigste udviklingslande fik ikke nok ud af mødet. De har brug for flere og mere fleksible ressourcer, og det fik de ikke i denne omgang, konstaterede hun, da lederne af G20-landene havde skrevet under på et gammelt løfte fra 2005 om at fordoble bistanden frem til 2010. Løftet betyder, at bistanden inden 2010 bør stige med 20 pct. i forhold til sidste års niveau, men ikke ret mange tror på, at det vil ske.

Lande som Irland og Italien har for nylig oplyst, at de vil skære ned på hjælpen til de fattige. Og i andre lande risikerer den reelle støtte til udviklingslandene også at falde i takt med krisens hærgen, da bistanden som regel fastsættes som en procentdel af landenes bruttonationalindkomst (BNI).

For Danmarks vedkommende risikerer udviklingsbistanden i år at falde med over 400 millioner kroner i forhold til, hvis væksten var fortsat. Det viser et notat fra Folkekirkens Nødhjælp. Og det endda selvom danskernes hjælp til de fattige i år har fået et lille nøk opad og udgør 0,82 pct. af det danske BNI.

– Samme udregning kan naturligvis foretages på de øvrige landes udviklingsbistand, hvilket ikke overraskende giver et meget nedslående resultat, siger politisk rådgiver Morten Emil Hansen.

Mads Mariegaard har bidraget til artiklen.

Mens millioner af irakiske flygtninge lever på stand-by i nærområderne, må en stigende del ernære sig ved prostitution og børnearbejde. Samtidig er infrastrukturen i nabolandene Syrien og Jordan ved at bryde sammen. 14 hjælpeorganisationer har adgang til irakerne i Syrien, heraf to danske.

Af Anne Kirstine Hermann og
Sara Maria Glanowski, Amman og Damaskus

Hendes bryster er endnu ikke holdt op med at vokse, men stiletstøvlerne og den dybe udskæring forsøger alligevel at lokke mændene til. Hun bevæger sig mekanisk på podiet til orientalsk popmusik mellem de andre teenagekroppe, der venter på et nik fra salen eller et let fingerknips, når en tilfældig kunde beordrer dem ned fra scenen og ud i mørket.

Klokken er to om natten, og vi er på et af bordellerne langs landevejen mod Libanon lidt uden for den syriske hovedstad, Damaskus. Op ad bjergsiderne ligger 40-50 natklubber med navne som 'Sultan' og 'Østens Stjerne', hvor unge dansere er til salg for få syriske pund. Cirka 250 danske kroner koster det at købe en irakisk teenagepige.

Rasha er 15 år, og hendes arbejdsdag er lige begyndt. Om natten lever hun som prostitueret, om dagen som flygtning. Fra Irak, ligesom de fleste af de cirka 25 sminkede og tørklædeløse piger i klubben 'Panorama' langt fra byens hellige moskeer.

Bagerst i lokalet våger en midaldrende kvinde indhyllet i sorte slør. Rashes mor er med på bordellet for at holde øje med sine fire døtre, der alle arbejder her for at forsørge den landflygtige familie. Den yngste af dem er lige begyndt. Hun er 13 år, fortæller Rasha og vinker en spinkel pige i stramme jeans ned til bordet foran podiet. Pigen er tavs, mens Rasha fortæller, hvordan familien i 2003 flygtede fra bomberne i Bagdad til nabolandet, hvor de i fem år har levet som gæster i håb om at få status som kvoteflygtninge og komme væk.

Mistillid til NGO'er

Syrien står ligesom nabolandet Jordan midt i en regulær flygtningekrise, som startede med invasionen af Irak i 2003 og tog fart, da volden i Irak eskalerede i 2006. Siden krigens begyndelse er omkring to millioner irakere flygtet til de to nabolande mod vest. Jordan og Syrien lod i overensstemmelse med tradition og arabisk broderskabssolidaritet grænserne stå åbne indtil henholdsvis 2005 og 2007. Nu har begge lande indført visumrestriktioner for at stoppe den massive indvandring. Men selvom flygtningestrømmen til dels er bremset, lever flygtningekrisen videre.

Imens befinder irakerne sig i et limbo. Hverken Syrien eller Jordan anerkender dem som flygtninge, og her er ingen flygtningelejre, der sikrer tag over hovedet til de mange familier. Kun omkring en fjerdedel af dem er registreret som flygtninge, resten lever i skjul. Og selvom tilværelsen altså kræver penge til

husleje og mad, er det officielt forbudt for irakerne at arbejde i nabolandene.

Ingen af de to lande er tiltrådt FN's Flygtningekonvention, og nødhjælp får ingen varm velkomst i særligt Syrien, som ikke har tradition for NGO-arbejde. Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp er blandt de kun 14 udenlandske organisationer, der har fået lov at hjælpe de halvanden million irakere, som er flygtet til Syrien. De fleste af organisationerne har først fået adgang til Syrien i løbet af det seneste år. Det kan skyldes, at regimet nærer udbredt mistillid til udenlandske NGO'er, som ifølge den uafhængige organisation *International Crisis Group* ofte mistænkes for spionage.

I Jordan skyldes skepsissen primært, at myndighederne frygter indirekte at anerkende irakernes flygtningestatus. Med landets enorme palæstinensiske befolkning vil kongedømmet ikke forpligtes til også at tage sig af irakerne mange år fremover.

I kø som kvoteflygtning

Samtidig tøver Vesten med at modtage irakerne. I 2007 blev kun hver femte iraker, som FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR, henviste til genbosætning, modtaget af et tredjeland. Eksempelvis har Danmark ifølge Udlændingsservices foreløbige opgørelser taget imod 54 irakiske kvoteflygtninge siden krigens begyndelse. Lige nu venter 68.000 irakere på at forlade Syrien og Jordan som FN-kvoteflygtninge. Ifølge *International Crisis Group* vil det tage 17-22 år at genbosætte de svageste flygtninge, hvis modtagerlandene fortsætter i det nuværende tempo.

Resultatet er en enorm flygtningegruppe, der i stigende omfang ernærer sig ved prostitution og børnearbejde. Informationschef for UNHCR i Syrien, Sybella Wilkes, forklarer, at irakerne tidligere hjalp hinanden i nabolandet. Men ingen har længere noget at give af, mener hun:

– Syrerne og irakerne er meget gæstfri og prøver at tage sig af hinanden, men som byrden vokser, og irakerne løber tør for opsparring, er det naturligt, at de mest sårbare tager desperate metoder i brug.

Der findes ingen officielle tal for, hvor mange irakiske flygtninge, der har prostitueret sig. I både Syrien og Jordan er problematikken komplet tabubelagt, men organisatio-

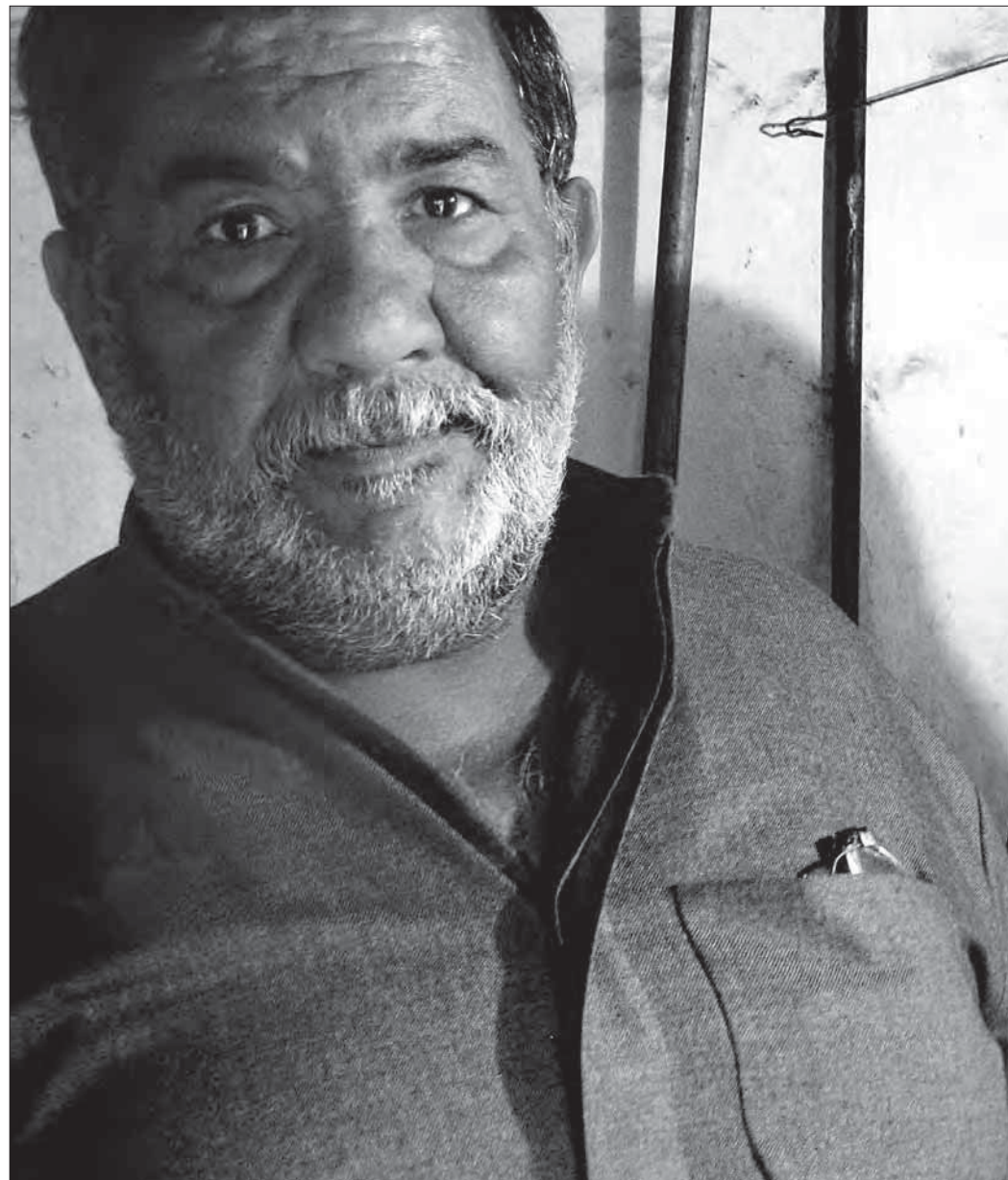
”

Familierne træffer nogle meget smertefulde beslutninger på deres døtres vegne.

Informationschef for UNHCR i Syrien, Sybella Wilkes.

nen *Women's Will* har skønnet, at det drejer sig om 50.000 alene i Syrien.

– Familierne træffer nogle meget smertefulde beslutninger på deres døtres vegne. For dem, der er heldige nok til at blive genbosat, bliver det bogstaveligt talt en chance for en anden virkelighed. Men der er slet ikke nok lande, der vil tage imod flygtninge, siger Sybella Wilkes.

ET LIV I

En af dem, som sidder fast, er 12-årige Ali Aid. Egentlig burde han være i skole, men med fødderne dækket af metalspåner og benene viklet ind i ledningen fra boremaskinen er han i fuld sving på metalværkstedet i Damaskus-forstaden Jaramana, hvor han arbejder tres timer om ugen.

– Jeg bliver nødt til at hjælpe min mor, hun har det svært, siger Ali, da han endelig slipper fri af ledningen.

På den måde tjener han 12 kroner om dagen til hende og hans to mindre søskende.

Værkstedets unge lærling er oprindeligt fra Bagdad, hvor hans far var oberst i den irakiske hær, og moren frisør. Men da hun i 2006 blev kidnappet og voldtaget, solgte Alis far familiens ejendele, købte hende fri og flygtede med familien.

For et år siden blev han skudt på en tur tilbage til Bagdad, og familien mistede sin sidste indtægtskilde, hans pension. Nu har Ali overtaget farens plads som familiens forsørger.

– Jeg har det dårligt med, at Ali ikke går i skole; han var blandt de bedste i klassen. Men hvad skal jeg gøre? spørger hans mor, Nidal

Saadi, da mørket er faldet på, og hun kommer for at hente sin dreng.

– De penge, min mand efterlod os, er ved at være brugt op, så vi er afhængige af det, Ali tjener her, siger hun.

En generation af analfabeter

I Syrien og Jordan er der i alt 625.000 irakiske børn i den skolepligtige alder. Kun omkring en tiendedel af dem er indskrevet i det offentlige skolesystem. Det skyldes først og fremmest, at børnene skal forsørge deres familier, forklarer Jawad Al-Gousous, chef for uddannelsesprogrammet *Questscope* i Jordan. Questscope forsøger at få irakiske børn ind i skolesystemet og stod sidste år bag en undersøgelse, der kortlagde årsagerne til, at irakerne ikke sender deres børn i skole. Igen er stigende fattigdom udslagsgivende.

– Den opsparring, irakerne kom med, er ved at være brugt op, og priserne på både fødevarer og boliger stiger i begge lande. Forældrene er måske ikke i stand til at arbejde, og så har de ikke andet valg end at tage børnene ud af skolen, forklarer Jawad Al-Gousous.

Det midaldrende ægtepar Fawzi Hamze Hasan og Zahra Atwan Nuaym bor i et lille værelse med rå cementgulve og køkken i et skur i gården. For to år siden mistede de deres 18-årige søn i et bombeangreb, da han forsøgte at rejse tilbage til Bagdad for at tjene penge til at forsørge sine forældre. Foto: Sara Maria Glanowski.

Og priserne på fødevarer og boliger begyndte at stige enormt, da irakerne kom.

Centeret laver jævnligt opinionsundersøgelser blandt den jordanske befolkning, og for første gang nogensinde begynder en lille del af de adspurgte at pege på irakerne som Jordans største problem.

– Min værste frygt er, at stemningen over for irakerne bliver fjendtlig. For her i regionen er det vigtigt, at et land som Jordan bliver ved med at tage imod flygtninge, siger Nawaf Tell.

’Koalitionslandenes ansvar’

Regeringerne i både Jordan og Syrien afviser dog – i hvert fald officielt – at der kan blive tale om tvangshjemsendelser.

– I princippet er vi imod at tvinge folk tilbage, siger Syriens viceudenrigsminister, Fayssal Mekdad.

Han håber i stedet på, at Vesten tager imod flere irakere, sådan som EU på et ministermøde i december lovede at gøre.

– De sårbare flygtninge har brug for akut hjælp. Det er fuldstændigt uacceptabelt, at unge piger bliver udsat for menneskehandel og prostitution, og at børn går på gaden i stedet for at gå i skole, siger han og påpeger, at koalitionslandene har et særligt ansvar:

– Lande som Danmark, der deltog i krigen, bør dels sende flere penge, dels tage imod flere af de sårbare flygtninge. Dette er en konsekvens af invasionen.

Af hensyn til Rashas sikkerhed er hendes navn opdigtet. Udvikling er bekendt med hendes sande identitet.

Læs også historien nederst side 12.

LIMBO

Og det vil give genlyd langt ud i fremtiden, mener Jason Erb, vicegeneralsekretær for Red Barnet i Jordan:

– Den næste generation af irakere vil have mange funktionelle analfabeter, der hverken kan læse eller skrive. Det vil holde Iraks fremtid i skak, fordi uddannelsesniveaue er en nøgelfaktor for et lands evne til at udvikle sig.

Udviklingen går i stå

Samtidig bremser flygtningekrisen fremskridtet i de to udviklingslande Jordan og Syrien. Situationen i Irak er fortsat ustabil, og kun 25.370 irakere vendte hjem sidste år. 3.640 fulgte efter i de første to måneder af 2009. Det kan særligt mærkes på skoler og hospitaler i de områder af nabolandene, hvor irakerne fortsat holder til.

– Som udviklingsland har vi vores egne sager at tage os af. Men der er midler fra NGO’erne, der ellers ville gå til jordanere, der nu rettes mod irakerne, siger Jordans minister for social udvikling, Hala Bsaisu Lattouf.

Hun er derfor skeptisk over for organisa-

tioner, der ønsker adgang til Jordan for at støtte irakerne.

– Det er vores politik, at vi foretrækker, at NGO’er støtter et område og ikke bare kommer og støtter irakerne, siger Hala Bsaisu Lattouf.

Regeringerne i både Syrien og Jordan beder ikke længere blot om støtte. De påpeger begge, at direkte hjælp til de stater, der huser irakerne, ville være et rimeligt bidrag fra donorlandene. Hidtil er det yderst begrænset, hvad donorlandene har postet direkte i de to statskasser. Danmark, som med en støtte på sammenlagt 266 millioner kroner siden 2003 er blandt de største donorer, har til eksempel udelukkende støttet irakerne gennem humanitære organisationer og UNHCR. Støtten går til mad, uddannelse og sundhed, og hjælper ifølge udviklingsminister Ulla Tørnæs også lokalbefolkningerne. Men der skal mere til, hvis det skal mærkes, lyder det i nærområderne.

Frygter fjendtlig stemning

– Vi kører virkelig på pumperne, siger Dr. Othman Abu Zeid, chef for den offentlige sund-

hedsklinik Hashemite i det sydlige Amman.

Selvom klinikken har firedoblet antallet af læger, siden krigen i Irak brød ud, må hver læge konsultere op mod 90 patienter om dagen, fortæller han. Og for at få plads til ekstra medicin og de mange nye journaler med psykiatriske patienter fra Irak har klinikken inddraget hvert et hjørne:

– Før var der toiletter her, et til kvinder og et til mænd, siger Othman Abu Zaid og peger ned på gulvet, hvor to arabiske toiletter er delvist dækket til med cement.

– Jeg har flere irakiske patienter end syriske nu, siger han.

Dårlig økonomi og høj arbejdsløshed har plaget både Syrien og Jordan, længe før irakerne kom. I 2007 var infrastrukturen i begge lande ved at bryde helt sammen, og de bad derfor det internationale samfund om akut hjælp. Men byrden er ikke blevet mindre, siger Nawaf Tell, leder af Center for Strategiske Studier ved Jordan Universitet. Tværtimod.

Han mener, at Iraks to nabolande er ved at miste velviljen over for irakerne. Hver tiende syrer og hver syvende jordaner er arbejdsløs.

FLYGTNINGE I IRAKS NÆROMRÅDER

Over to millioner irakere er flygtet til nabolandene Syrien og Jordan. Størstedelen er kvinder og børn uden en forsørger.

Omkring 50.000 irakiske kvinder i Syrien lever som prostituerede.

Kun omkring 67.000 af 625.000 irakiske børn i den skolepligtige alder går i skole i Syrien og Jordan.

Kun 25.370 irakere vendte hjem sidste år.

Danmark har siden 2003 modtaget 54 irakiske kvoteflygtninge.

Danmark har fra 2003 til 2009 bevilget 266 mio. kr. gennem UNHCR til Irak, Syrien og Jordan.

EU besluttede i december at tage imod op mod 10.000 irakere fra Syrien og Jordan. Det blev ikke fastlagt, hvilke lande der skal huse dem og hvornår.

Kilder: UNHCR, Unicef, International Crisis Group, Brookings Institute, Women’s Will, Syrien og Jordans undervisningsministerier, Udenrigsministeriet, Udlændingesservice og den permanente danske delegation i Bruxelles.

DANIDAS MILJØPROGRAM I CENTRALAMERIKA

Danidas regionale miljøprogram i Centralamerika løber fra 2005 til 2011 og har et oprindeligt budget på 250 mio. kr. Danida har varslet besparelser fra 2009 til 2011.

Programmets komponenter er:

- Institutionel støtte til den centralamerikanske miljø- og udviklingskommission, CCAD, til at gennemføre en regional miljøstrategi sammen med de centralamerikanske regeringer.

- Fonden for Forskning og Fortalervirksomhed, inklusive en Hastefond, som støtter civilsamfundets projekter på miljøområdet. Fonden administreres af den internationale sammenslutning for naturbevarelse, IUCN. Ford-fonden støtter også fonden.

- Støtte til decentralisering af miljøforvaltningen i Guatemala og Honduras. En håndfuld kommuner får hjælp til at udvikle drikkevandsforsyning og affaldshåndtering m.m. i byernes slumkvarterer.

- Støtte til at udvikle værdier i privatsektoren baseret på naturbeskyttelse og reduktion af fattigdom. En række brancheorganisationer i Honduras og Guatemala får støtte til at udvikle bæredygtige projekter inden for design og markedskendskab m.m.

Danida-besparelser truer miljøorganisationers kamp for truede arter og naturområder i Mellemamerika.

Af Thorkil Green Nielsen

Sidste år gik tusinder af costaricanere på gaden for at samle underskrifter. De ville have en skrappe lov om beskyttelse af vilde dyr og planter. 70 varehuse og en stor kæde af hvidevareforretninger deltog i kampagnen.

Det var første gang, at en lov om folkelige initiativer blev taget i brug i det mellemamerikanske land. Ifølge den fire år gamle lov kan fem pct. af vælgerne kræve, at parlamentet behandler et forslag til en ny lov eller lovændring.

Indsamlingen af underskrifter blev organiseret af miljøorganisationen Apreflofas – med støtte fra Danidas regionale miljøprogram. I juni kunne en stolt formand for organisationen, Gino Biamonte, aflevere ca. 135.000 underskrifter til parlamentet.

Gino Biamonte sagde ved den lejlighed, at den eksisterende lov ikke er god nok, fordi den ikke ”sikrer den nødvendige beskyttelse og bæredygtige forvaltning af vilde arter”.

Parlamentet har to år til at behandle og stemme om lovforslaget, der lover flere res-

sourcer til naturbeskyttelse og hårdere straffe til miljøsyndere, smuglere og krybskytter. Smuglere transporterer blandt andet sjældne frøer og krybdyr til Europa og Nordamerika. Krybskytter jager fredede rovdyr, bl.a. pumaer, jaguarer og ozelotter, og sælger skindene.

Kamp om Guatemalas forfatning

Den vellykkede underskriftindsamling har inspireret andre organisationer. Flere indsamlinger er på vej i Costa Rica, blandt andet om en ny vandlov.

- Det er et godt eksempel på, at Danidas miljøprogram ikke kun beskytter miljøet, men også styrker demokratiet, siger Hubert Méndez, koordinator i den internationale sammenslutning for naturbevarelse, IUCN.

Sammenslutningen administrerer en fond for forskning og fortalervirksomhed (se boks), som støtter miljøorganisationer i Centralamerika. Danidas regionale miljøprogram er den største bidragyder til fonden.

En del af fonden, den såkaldte Hastefond, kan bevilge penge med en uges varsel. For eksempel modtog den guatemalanske organisation, CALAS, 10.000 dollar (ca. 57.000 kr.), da landets industrikammer søgte om at få

loven om beskyttede områder kendt forfatningsstridig.

- Industrikammeret ville åbne de beskyttede naturområder for øget mine- og skovdrift, men vi fik penge fra Hastefonden til at analysere situationen og starte en modkampagne. Det lykkedes at få det meste af pressen til at støtte vores kampagne, og til sidst opgav industrikammeret sagen, forklarer Rafael Maldonado, juridisk og politisk rådgiver for CALAS.

Mord på miljøforkæmpere

Det kan være livsfarligt at arbejde for miljøet i Mellemamerika. Få måneder efter sejren over industrikammeret blev CALAS’ præsident, Yuri Melini, skudt på åben gade i hovedstaden Guatemala By. En maskeret mand ramte Melini i maven, knæet og benet, da han steg ud af sin bil. Melini overlevede, men har været sygemeldt i månedsvis.

- Jeg ved ikke, hvem der affyrede pistolen, men meningen var uden tvivl at dræbe mig og skræmme andre miljøforkæmpere. Men jeg kæmper videre, siger Yuri Melini til Udvikling. Han har protesteret mod rovdrift på skovene og minerne i årtier.

GULDFEBER I HONDURAS

Danida-støttet fond står bag kampagne for skrappe minelov i Honduras.

Tekst og foto: Thorkil Green Nielsen, San Andrés

På lang afstand skinner minen gyldent i solen. Den gamle, hvide Toyota Hilux nærmer sig knirkende ad den hullede grusvej. Der er ingen logo på siderne af bilen, for passagererne vil nødig genkendes af vagterne og arbejderne fra San Andrés-minen i det vestlige Honduras.

- De har før truet os med tæsk, fordi de mener, at vi er skyld i minens dårlige ry og ledelsens fyringer. Men fyringerne skyldes faldende guldpriser og ikke vores afsløringer af miljødelæggelser, forsikrer Purificación Hernández, rådgiver for den honduranske NGO-sammenslutning ASONOG.

Tungmetaller i floden

Purificación Hernández har vovet sig ud til guldminen for at vise den frem til en geolog, som er ved at kortlægge alle miner i Honduras for civilsamfundet. Det er et led i en kampagne for en ny minelov, som tager mere hensyn til miljøet, tvinger mineselskaberne til at betale højere skatter og giver befolkningen større medindflydelse. Kampagnen støttes af Fonden for Forskning og Fortalervirksomhed, som Danida er med til at finansiere (se boks s. 21).

På tæt hold viser det gyldne skær fra minen sig være en kæmpemæssig grusgrav med lastbiler og møller, der knuser klippestykkerne. Gruset ledes ned i en række damme, som gradvist filtrerer guldet fra. Størstedelen af vandet ledes tilbage til Lara-floden, som bruser tæt forbi minen.

San Andrés-minen har delt sindene. Tilhængerne fremhæver, at den canadiske ejer, Yamana Gold, har skabt hundredvis af nye arbejdspladser, mens ASONOG og andre organisationer beskylder firmaet for at forgifte floden og betale alt for lave skatter og afgifter.

- Vi har taget vandprøver, der viser udslip af bly, mangan, cyanid og arsenik, efter at Yamana Gold købte minen, men selskabet og statens direktorat for minedrift vil ikke anerkende analyserne. Mineselskabet betaler kun én procent skat til kommunen og 100 dollar i årlig leje til staten for at udnytte området. Dertil kommer 12 pct. skat af det guld, som selskabet sælger. Resten ryger ned i lommerne på aktionærerne, fortæller Purificación Hernández indigneret.

Knipler og tåregas

Jagten på guld, sølv og andre mineraler eksploderede i Mellemamerika i 1990’erne. I 1998 vedtog Honduras’ parlament en lempe- lig minelov, og siden har direktoratet for minedrift udstedt over 350 nye tilladelser til minedrift. Men i 2006 erklærede højesteret 13 paragraffer i mineloven for forfatningsstridi-

ge, og siden har mineselskaber og miljøorga- nisationer kæmpet om at få indflydelse på en ny lov, som er blevet udsat gang på gang.

- Civilsamfundet kræver, at der ikke må åbnes miner tæt ved landsbyer, at lokalbefolk-

”

De har før truet os med tæsk

Purificación Hernández, rådgiver.

ningen inddrages mere i beslutningerne, at firmaerne ikke må bruge cyanid, at der opret- tes en garantifond til genetablering af natu- ren, og at selskaberne betaler mere i skat til staten og kommunerne, forklarer Purifica- ción Hernández.

De 40.000 dollars fra Fonden for Forskning og Fortalervirksomhed er blandt andet gået til oplysningskampagner og demonstrationer for civilsamfundets krav. Nogle af demon- strationerne er blevet opløst af politi med knipler og tåregas, og i december 2008 måtte præsidenten for ASONOG, Francisco Macha- do, flygte fra Honduras med sin familie på grund af dødstrusler.

Støv og revner

Inden San Andrés-minen åbnede i 1997, blev en landsby af samme navn jævnet med jor-

den. Indbyggerne flyttede til en ny landsby længere nede ad bjerget, og Filadel Boranos blev ansat til at grave de døde op af kirkegår- den og flytte dem til et nyt gravsted.

- En del var modstandere af flytningen, men folk fik kompensation, og der blev byg- get en ny skole. Jeg var glad, fordi jeg fik arbejde og tjente gode penge. Men efter to et halvt år blev jeg fyret, og siden har jeg kun haft problemer med Yamana Gold, fortæller den cirka 30-årige Boranos.

Han lejede et stykke jord, og siden har han levet af at dyrke majs. Yamana Gold har også lejet mere jord, og i dag der kun et par hund- rede meter fra den åbne guldmine til Bora- nos’ majsplanter.

- Når de sprænger klipperne, slår mit hus revner, og støvet lægger sig over mine afgrø- der. Naboerne har samme problem, men sel- skabet vil ikke betale erstatning, siger en bit- ter Filadel Boranos.

Den hvide Hilux vrikker væk fra guldmi- nen, og Purificación Hernández trækker vej- ret lettet, fordi vi undgik tæv og trusler. Men vil politikerne følge ASONOG’s krav om en skrappe minelov?

- Politikerne lytter, for vi har ført en stærk kampagne, men det er ikke ensbetydende med, at de vil tage vores krav alvorligt. Parla- mentet vedtager ofte love hen over hovedet på befolkningen, svarer rådgiveren for ASO- NOG.

Læs Yamana Golds svar på næste side.

MILJØKAMP

Andre miljøaktivister i Guatemala er også blevet udsat for attentater. I 2007 blev Carlos Albacete Rosales og Predád Espinosa fra organisationen *Trópico Verde* skudt, mens de sad i en taxa. De overlevede også.

I nabolandet Honduras er overfald og trusler mod natur- og miljøorganisationer heller ikke ualmindelige. Landets mest berømte miljøaktivist, Jeanette Kawas, blev myrdet i 1995, efter at hun og hendes organisation, *Prolansate*, fik åbnet en nationalpark på Punta Sal-halvøen. Det vakte vrede blandt fabrikanterne af palmeolie.

Retssagen er blevet syltet i årevis, men sidste år tog den interamerikanske domstol for menneskerettigheder sagen op til behandling.

En konge på flugt

Hastefonden har også støttet andre spektakulære sager. I 2007 bevilgede den 5.000 dollars til Naso-indianernes kamp mod et vandkraftprojekt over Bonyic-floden, der flyder forbi deres palmebladshytter i det vestlige Panama.

Projektet vil betyde, at snesevis af familier må flytte for at give plads til en ny sø med opdæmmet vand. Panamas regering og et

colombiansk ingeniørfirma fik tilladelse til projektet af Naso-kongen, Tito Santana. Men han havde glemt at spørge de ca. 2.500 nasos øverste forsamling til råds, og da de fik nys om planerne, jog de kongen væk. Den øverste forsamling har valgt Titos onkel, Valentín Santana, til ny konge over nasoerne, men Valentín anerkendes ikke af Panamas myndigheder.

Pengene fra Hastefonden blev brugt til at hyre advokater og skabe international opmærksomhed om sagen. Mange af nasoerne er bange for, at deres kultur bliver truet, når bulldozerne og byggearbejderne rykker ind, men Panamas byer og industri har behov for mere elektricitet. Det er ikke lykkedes at standse projektet, men de nasos, der skal flytte, har fået aftaler om bedre jord, større huse og mere kompensation end først planlagt.

Danida svinger sparekniven

Sammenlagt har Fonden for Forskning og Fortalervirksomhed støttet godt 100 projekter siden 2005. Formålet er at forsvare truede områder og arter, få indflydelse på love og

regler og skabe bedre miljø og sundhed i byerne. Fonden har for eksempel givet 40.000 dollars til at mindske affaldsproblemerne i El Salvadors hovedstad, San Salvador.

Pengene er gået til miljøorganisationen CESTA, som har fået lukket over 100 ulovlige lossepladser i og omkring storbyen. Organisation har også trænet renovationsarbejdere i at sortere og behandle affald og lokale funktionærer og politikere i at lave langsigtede planer for at håndtere skrald og spildevand.

En midtvejsevaluering fra december 2008 roser Fonden for Forskning og Fortalervirksomhed for en hurtig og effektiv indsats. Den er baseret på rapporter og spørgeskemaer fra 22 organisationer, som har afsluttet deres projekter.

Organisationernes største bekymring er Danidas udmeldinger om at beskære budgettet for det regionale miljøprogram, som i gennemsnit har fået tildelt en bevilling på 50 millioner kroner om året i fem år. I slutningen af 2008 fik programmet besked om, at budgettet for 2009 ville blive skåret ned til 30 millioner kroner.

– Reaktionen var i første omgang nærmest panisk. IUCN blev nødt til at stoppe for nye ansøgninger til fonden i 2009. Efter en grundig intern revision af programmets økonomi og en konsultation med Danida i begyndelsen af året blev beløbet dog sat op til 38 millioner,

og det lykkedes at bevare fonden et år mere, siger den regionale programrådgiver for miljøprogrammet, Jørgen Jensen.

Souschef for Danidas kontor for Asien og Latinamerika, Lars Bredal, bekræfter, at der skal spares i miljøprogrammet.

– Udbetalingerne reduceres på grund af regeringens beslutning om, at to tredjedele af den danske bistand skal gå til Afrika. Det betyder, at vi løbende må tilpasse udbetalingerne i andre regioner, forklarer Lars Bredal.

Thorkil Green Nielsen er freelancejournalist og rejste i Mellemamerika i november og december 2008.

– **Jeg kæmper videre**, siger Yuri Melini, præsident for miljøorganisationen CALAS i Guatemala. I september blev han skudt i maven og benene af en ukendt gerningsmand. Foto: Front Line.

Efter først at have opslugt byen San Andrés i Honduras rykker San Andrés-minen nu tættere og tættere på landsbyen San Miguel.

YAMAMA GOLD SVARER PÅ KRITIKKEN

Det canadiske mineselskab kommenterer her artiklen:

Om forurening fra San Andres-minen:
Kritikken refererer til tidligere ejeres aktiviteter, hvilket er svært for Yamana at kommentere. Yamana stræber stærkt efter at tage hensyn til miljøet.

Om gener for lokalbefolkningen:
San Andres-minen ligger på sikker afstand af lokalbefolkningen. I 2003 lå den åbne mineskakt nær byen Azacualpa, men de omkringliggende ejendomme blev købt for at sikre, at mineaktiviteterne ikke lå for tæt på et befolket område. Siden 2003 er al minedrift sket adskillige kilometer fra lokalbefolkningen. San Andres-minen har etableret adskillige programmer med fokus på boligsituationen og fattigdomsramte familier i Azacualpa. Honduransk lovgivning og kontrakten om San Andres-minen fastlægger en proces, hvor lokale kan klage. Alle formelle klager bliver undersøgt grundigt og afgjort hurtigt.

Om manglende skattebetaling:
Yamana mener, at det er svært at kommentere skatteudregningerne, men at bæredygtighed og social ansvarlighed bør omfatte mange forhold, herunder bidrag til velfærd, jobskabelse og direkte investeringer. Ud over de betalte skatter støtter San Andres-minen en række programmer, som støtter sundhed, uddannelse, infrastruktur, vandforsyning og boligsituationen i lokalsamfundet.

I alt har Yamana investeret 17,5 millioner dollars i Honduras i 2008, herunder 2,3 millioner dollars i velfærdsprogrammer. Yamana regner med at bruge omkring 21 millioner dollars i Honduras i 2009. Desuden beskæftiger Yamana næsten 700 lokale, hvilket skaber yderligere en række jobs.

MEGET INFO OG FÅ JOBS

Migrationscentret CIGEM er svært at finde frem til for håbefulde migranter, fordi det er placeret i nybyggerkvarteret ACI 2000 uden regelmæssig offentlig transport. Men rent er her.

Migration er umulig at stoppe, og derfor skal den gøres mere profitabel for alle parter. EU åbnede sidste år et migrationscenter i Mali med tilbud om vejledning, uddannelse og job i blandt andet Europa.

Tekst og foto: Lise Blom, Bamako

At kunne bygge sit eget hus og forsørge sin familie. Det er målene for den 24-årige familiefar Oumar Cheick Traore. Udfordringen er enorm uden uddannelse og som indbygger i Mali – verdens tolvte *mindst* udviklede land ifølge UNDP. Løsningen for ham og mange af hans landsmænd er at tage til Europa for at arbejde og tjene penge.

I Europa gyser vi over historier om synkefærdige både og de kummerlige forhold, illegale indvandrere bor og arbejder under. Men i Mali ser historien helt anderledes ud. Her kender folk rige migranter, hvis familier lever et behageligt liv. Oumar Cheick Traore har overvejet illegal migration. Men han mangler penge til turen, og han har fået afslag på et mikrolån til at finansiere den.

Derfor besøger Oumar Cheick Traore migrationscentret CIGEM (Centre d'Information et de Gestion des Migrations) i Malis hovedstad Bamako. Målet med centret, som den europæiske udviklingsfond finansierer, er at hindre illegal migration fra Mali og promovere legal migration. Muligheden for at finde et job i Europa med arbejdstilladelse taltaler Oumar Cheick Traore.

Han er til samtale hos Foyseyeni Sogodogo, vejleder og ansvarlig for modtagelsen på CIGEM. Samtalen foregår på sproget bambara og handler om hans kvalifikationer, familie, netværk, uddannelse og fremtidsplaner.

– Ønsker du at bosætte dig i Europa, eller vil du arbejde dér i en periode? spørger Foyseyeni Sogodogo.

– Jeg vil ikke slå mig ned i Europa. Jeg vil arbejde for en kontrakt og tjene penge, og så vil jeg hjem. Min kone, mit barn og hele min familie er her i Mali, svarer Oumar Cheick Traore.

Foyseyeni Sogodogo noterer og forklarer, hvilke muligheder Oumar Cheick Traore har. Malis regering forhandler med EU-landene om kvoter for arbejdstilladelser til for eksempel ufaglært landbrugsarbejde, sundhedspersonale eller it-specialister. CIGEM kan ud fra kartoteket anviser kvalificerede medarbejdere.

Advarer om mafia

Under samtalen advarer Foyseyeni Sogodogo om udfordringerne ved illegal migration og den kyniske mafia, som styrer den.

– Vi kan ikke forhindre, at du tager til Europa. Vi stiller spørgsmål om, hvordan du vil arrangere det, og om du har undersøgt, hvilke kvalifikationer du har brug for, siger Foyseyeni Sogodogo.

Oumar Cheick Traore svarer benægtende. Han er selvklært mekaniker og reparerer defekte tvapparater. Af og til er han chauffør.

Foyseyeni Sogodogo forklarer, at det vil være svært at få arbejde som mekaniker i Europa med den viden, Oumar Cheick Traore har fra Mali.

– Jeg er også klar til at arbejde i landbrug og gartneri, svarer Oumar Cheick Traore.

Efter en times samtale er han blevet opmærksom på en række problemer ved illegal migration. Samtalen har pirket til hans samvittighed over at forlade familien på en risikofyldt rejse. Han er klar over, at hans manglende uddannelse er en hindring for at få et vellønnet job. Derfor vil han forsøge at dygtiggøre sig.

– Vi fortæller potentielle migranter, hvordan de kan forbedre deres profil og uddanne sig til at få et bedre job her eller i udlandet, siger Yacouba Cissouma, jurist i CIGEM.

– Sammen med folk analyserer vi deres muligheder. Måske findes mulighederne her i Mali. Måske har man ide til et projekt – noget, der med en lille investering kan udvikles. Vi

kan hjælpe med at banke på de rigtige døre. Vi har et lille budget til at finansiere projekter, og vi har adgang til en uddannelsesbørs.

Tilbud om uddannelse

Den mulighed betyder, at den ambitiøse 42-årige Mambo Traore nu kan se en fremtid for sig i Mali.

Han har et visitkort fra en større telekommunikationsvirksomhed i Mali, hvor han har arbejdet de seneste seks måneder. Løn får han til gengæld ikke, før han har de rette diplomer, der kan bevise hans kompetencer i at opbygge og administrere hjemmesider.

I syv år var han illegal migrant i Frankrig, indtil han blev udvist i efteråret 2008. Oprindeligt kom han til Frankrig på et computerkursus og besluttede at blive i landet for at kunne dygtiggøre sig inden for it. Opholdet i Frankrig bød på forskelligt ufaglært arbejde, indtil han fandt en arbejdsplads, hvor han kunne bruge sine it-kvalifikationer.

Da han blev udvist efterlod han sin kone og sin etårige søn i Frankrig. På grund af dem ønskede han straks at vende tilbage til Frankrig som illegal migrant. Men inden blev han opmærksom på CIGEM, der blev omtalt i pressen i forbindelse med åbningen.

Her har han fået lagt en strategi.

CIGEM har bevilliget 11.000 kroner til en etårig computeruddannelse i PHP-programmering. Det er halvdelen af prisen, resten skal han selv finansiere.

– Når jeg er færdig med uddannelsen, kan jeg arbejde og samarbejde med folk i hele verden, konstaterer Mambo Traore, der glæder sig til at kunne hente sin familie til Mali og forsørge den.

Mangel på jobs

Andre venter forgæves på job- og uddannelsesmuligheder fra CIGEM.

Umiddelbart før åbningen i oktober 2008 var der 30 jobs inden for landbrug med tilhørende arbejdstilladelser i Spanien. CIGEM var med til at finde en del af kandidaterne. Men derefter har der ikke været internationale

jobopslag.

Fra åbningen den 7. oktober 2008 til slutningen af marts 2009 har centret registreret 528 klienter. Halvdelen af dem mødte op inden for den første måned. Indtil videre er der kun bevilget få stipendier til uddannelse og iværksættere, fordi de afhænger af bevilinger udefra og andre samarbejdspartnere, som i begyndelsen har været afventende.

FORSKNING FOR BEDRE MIGRATION

Centre d'Information et de Gestion des Migrations (CIGEM) er et pilotprojekt. Den Europæiske Udviklingsfond under EU finansierer centret med 10 millioner euro over tre år, mens Malis regering stiller bygningerne til rådighed. Efter planen skal Mali senere overtage driften af centret. Danida har bevilliget fem millioner kroner til stipendier til uddannelse og erhverv i Mali og i regionen.

CIGEM har 25 medarbejdere fordelt på tre afdelinger:

- Service 1 tager sig af samtaler og formidling af job og uddannelse. Klienterne spænder fra analfabeter til universitetsuddannede. Udviste illegale immigranter kan få støtte til jobsøgning og mulighed for uddannelse. De udgør en fjerdedel af klienterne.
- Service 2 forsker i migration. Centret skal rådgive Malis regering til at udvikle en bedre politik på området.
- Service 3 undersøger migranternes rolle i udvikling, og hvordan Mali kan drage mere nytte af malinesere i udlandet.

Læs mere på cigem.org

LAND AF MIGRANTER

Mali har 12 millioner indbyggere. Cirka fire millioner befinder sig uden for Mali, langt hovedparten i nabolandene.

Malis migranter sender ifølge Verdensbanken årligt et beløb svarende til knap 1,2 milliarder kroner retur. Det svarer til 3,3 procent af bruttonationalproduktet.

Hvert år sejler tusindvis af illegale afrikanske immigranter mod Sydeuropas kyster. EU har brug for ekstra arbejdskraft, men har alligevel gjort det svære at opholde sig legalt i EU, og det tvinger flygtningene til en kummerlig tilværelse.

Af Silas Bay Nielsen og Mikkel Hemmingsen, Napoli

Castel Volturno ligger ud til Middelhavets lange sandstrande, men er ikke nogen helt almindelig middelhavsby. I stedet for luksuriøse hoteller og svulstige palmer er Castel Volturno fyldt med skraldebunker og smadrede bygninger.

Det er her, de tusindvis af illegale afrikanske migranter, der hvert år sejler mod de syditalienske kyster, tager til. Byen, hvor de sammen med de vilde hunde søger mad og læ, og hvor vold, kriminalitet og prostitution præger tilværelsen. Det er her, de håber at få opfyldt deres europæiske drøm.

Inde i en af Castel Volturnos beskidte gader sidder Kofi. Han er en af de mange ghanesere, der har lejet sig ind i et af byens faldefærdige huse. Der er ingen varme i huset, hvilket er reglen mere end undtagelsen i de mange huse, der bliver udlejet til de illegale migranter i Castel Volturno.

Kofi er spinkel, og selvom han er i slutningen af 20'erne, vidner øjnene om, at han har set langt flere ulykker end en mand på 50. Det er kun sjældent, han vender blikket op fra det kolde flisegulv.

Kofi kom til Italien for seks år siden gennem Sahara og over Middelhavet – som flygtning på en overfyldt båd, hvor nogle af passagerne var så udmattede, at de blev smidt over bord.

Hjemme i Ghanas hovedstad, Accra, efterlod Kofi sin kone og deres to børn, som nu er ti og otte år gamle. Som mange andre afrikannere i Castel Volturno valgte Kofi at tage til Europa for at få et job, så han kunne sende penge hjem til sin familie i Ghana.

Kummerlige liv

For langt de fleste af afrikanske bådflygtninge ender drømmen om Europa som en bristet illusion. Selvom den hårde og farlige rejse er overstået ved Europas kyst, markerer den langt fra enden på prøvelserne. Nu venter et liv i nedslidte huse og med opslidende arbejde til en løn langt under mindstelønnen. Hvis de nye europæere overhovedet finder et job.

Det har nemlig aldrig været sværere at få den opholdstilladelse, der kan sikre migranterne en ordentlig løn og leveforhold i det nye europæiske hjemland. I stedet ender mange migranter med at leve kummerlige liv i skjul for myndigheder, der truer med at fængsle og deportere dem.

Alligevel fortsætter tilstrømningen af ulovlige migranter til Europa. Alene til den italienske ø Lampedusa, som ligger 113 kilometer fra den afrikanske kyst, kom der illegalt 30.000 personer i 2008. Dobbelt så mange som året før. Ifølge uofficielle tal opholder mellem fire og otte millioner immigranter sig

Hvert år ankommer tusindvis af illegale afrikanske migranter til Castel Volturno, som ligger ud til Middelhavet kyst. Byen var før en turistmagnet, men på grund af mafiaens magt har det private erhvervsliv det svært. Ofte kræver mafiaen beskyttelsespenge, og hvis erhvervslivet ikke betaler, ødelægger mafiaen virksomheden økonomisk. Blandt andet derfor står mange hoteller tomme. Foto: Silas Bay Nielsen

DEN EUROPÆISKE DRØM

illegalt inden for EU's grænser, og i fremtiden vil klimaforandringer, sult og krige sandsynligvis tvinge endnu flere til at flygte.

Især de vestafrikanske lande må se mange mænd i den arbejdsdygtige alder flygte til Europa, især Italien, Spanien og Grækenland. Immigranterne ser Europa som et bedre sted at leve og arbejde, men ender ofte i en helt anden virkelighed, forklarer Imane Bounoun, medarbejder i den paneuropæiske NGO *United For Intercultural Action*, der hjælper migranter i Europa.

– Mange har opfattelsen af Europa som vejen til lykken. Men når de kommer her, er situationen en anden. For migranterne kommer til at møde arbejdsløshed og racisme i Europa, siger hun.

I Napolis undergrund

Da Kofi købte en billet hos en ghanesisk menneskesmugler, som kunne bringe ham til Europa, håbede han at finde et velbetalt job, der kunne hjælpe hans familie ud af fattigdom. Det var den 14. maj 2002.

– Min familie græd, da jeg forlod Accra. Specielt min kone og mit ældste barn. Min kone sagde, at jeg ikke måtte glemme hende. Det var det sidste, hun sagde, inden jeg tog af sted. Og det lovede jeg, fortæller Kofi.

Siden den dag har Kofi ikke set sin familie. Seks år senere mangler han stadig at betale 3.000 euro til bagmanden, der fik ham til Europa. Og lige nu er hans største bekymring at skaffe næste måneds husleje og mad til den næste uge. Derfor er det nu otte måneder siden, han sidst sendte penge hjem til familien i Ghana.

Kofi tjener penge som daglejer i Napolis undergrundsøkonomi. Så længe han hverken har opholds- og arbejdstilladelse, er det umuligt at få fast arbejde. Mandag til lørdag tager han bussen fra Castel Volturno til Napolis

forstæder, hvor han håber, at napolitanske håndværkere vil tage ham med ud og arbejde.

Daglejernes løn bliver oftest udbetalt, når arbejdsdagen er ovre, men flere gange er han kommet hjem fra arbejde uden løn. Nogle gange lover arbejdsgiveren, at Kofi vil få løn dagen efter, men næste dag dukker arbejdsgiveren ikke op. Andre gange har Kofi været udsat for, at han er blevet efterladt på en af Napolis byggepladser.

Brug for indvandrere

Selvom EU oplever stigende mangel på arbejdskraft, forsøger unionen at forhindre illegal migration, og det har aldrig været sværere at få opholdstilladelse i EU. Det er en fejl, mener den internationale økonomiske organisation OECD.

– Vi er nødt til at sende et signal om, at der er brug for flere migranter. De EU-lande, der har brug for ekstra arbejdskraft, henter den hos de andre medlemslande, men hvis vi begrænser os til det, får vi ikke nok arbejdskraft, siger Jean-Pierre Garson, chef for OECD's afdeling for international migration.

EU-toppen er opmærksom på, at der er behov for flere indvandrere i Europa. I et oplæg til EU's stats- og regeringsledere gjorde det franske formandskab opmærksom på, at migration ”på afgørende vis kan bidrage til den økonomiske vækst” i de lande, der mangler arbejdskraft eller hvor demografien udvikler sig i den gale retning.

Men selvom en fælles europæisk politik for migration og asyl har været på tegnebrættet i mere end ti år, er udviklingen gået den forkerte vej, mener flygtningeorganisationer over hele Europa. Blandt dem den tyske netværksorganisation *Karawan*.

– Tanken om at afskærme Europa fra verden er stadig meget stærk, og der bliver ikke gjort nok for at finde legale måder at

komme ind i EU på. I stedet for at drage nytte af de mennesker, der kommer til Europa, fokuserer man på at gøre det sværere og sværere at komme ind, siger Bernd Kasperek fra Karaman.

Kofi er et opdigtet navn. Hans rigtige navn er kendt af redaktionen.

Artiklen er et uddrag af Silas Bay Nielsen og Mikkel Hemmingsens hovedopgave fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

På www.udvikling.dk kan du læse hele opgaven og lytte til et lydclip, hvor Hans Lucht, forsker i illegal immigration på Københavns Universitet, fortæller om migranternes tur fra Afrika til Europa gennem Saharaørkenen og over Middelhavet.

ILLEGALE IMMIGRANTER

Mellem fire og otte millioner migranter opholder sig illegalt inden for EU's grænser. Nogle siger helt op mod 12 millioner.

Hver år stiger tallet, og især Italien, Spanien og Grækenland er populære rejsemål for migranterne.

Migranterne kommer typisk fra vestafrikanske lande, og i Napoli er den illegale befolkning primært fra Ghana.

Prisen for en rejse fra Afrika til EU er i omegnen af 11.000 kroner.

Den hollandske NGO *United For Intercultural Action* har siden 1993 ført regnskab med antallet af dokumenterede dødsfald blandt illegale migranter, der har forsøgt at komme til Europa.

Siden 1993 har NGO'en dokumenteret 11.105 omkomne. 7.794 af disse er druknet.

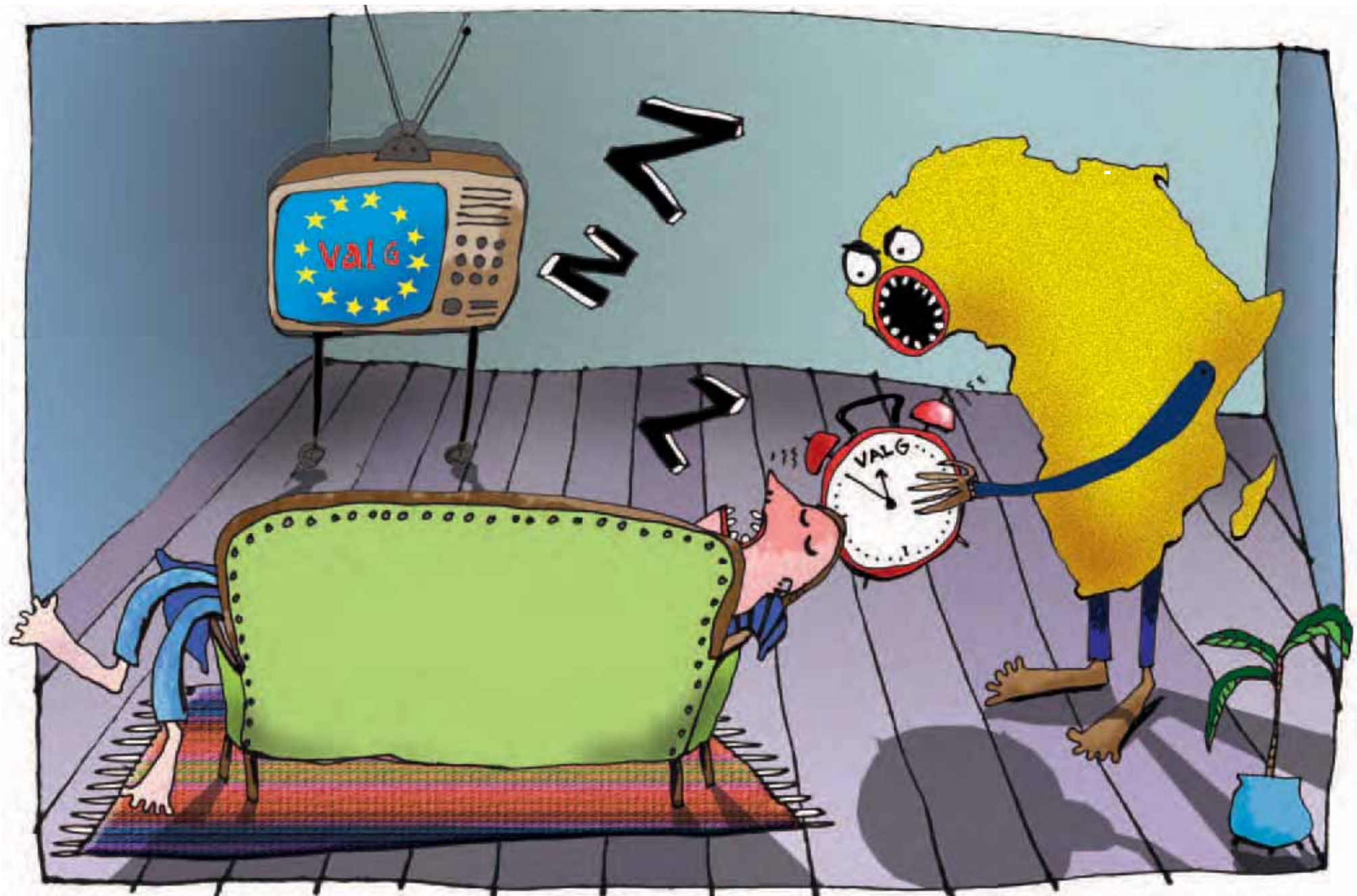
Reelt kan tallet dog være tre gange højere, vurderer organisationen.

SÅDAN SIGER SPIDSKANDIDATERNE

Af Mads Mariegaard

- 1. Hvilke tre udviklingspolitiske emner mener du er de vigtigste for EU?
- 2. Skal EU koordinere og implementere en større del af dansk udviklingsbistand?
- 3. Bør EU-landenes udviklingsbistand udgøre en fast procentdel af BNP?

Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti	Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre	Jens Rohde, Venstre	Søren Søndergaard, Folkebevægelsen mod EU
1. Den bedste måde at hjælpe u-landene på er at skabe bedre rammer for samhandel. Hertil kommer bekæmpelse af korruption og sharia-lovens udbredelse syd for Sahara. 2. Danmark skal selv stå for u-landsbistanden, men kan sagtens koordinere med andre lande. Dog skal de danske myndigheder, ikke EU's, have den endelige afgørelse og ansvar. 3. Nej, BNP-andelen er et finanspolitisk spørgsmål, og EU skal ikke blande sig i landenes finanspolitikker.	1. Bekæmpelse af fattigdom med fokus på 2015 Målene. Klimatilpasning og hjælp til investering i klimavenlig teknologi. Frihandelsaftaler, særligt multilateralt. 2. Ja. På sigt, hvis vi kan få de andre EU-lande med på samme tanke, bør vi overføre hele det danske bistandsbudget til EU. 3. Medlemslandene bør forpligte sig til at give mindst 0,7 pct. af BNP, som FN anbefaler. Visse lande, så som de nordiske, bør i lyset af deres velstand give mere.	1. Bekæmpelse af hiv/aids, malaria og andre sygdomme. Miljø og klimaforandringer. Økonomisk udvikling med fokus på kvinder, uddannelse og frihandel. 2. Vi skal have mere koordination af udviklingspolitikken, men ikke nødvendigvis være gennem EU. Det kan også foregå indbyrdes mellem landene. 3. Ja, på den måde kan vi sikre, at landene betaler efter deres økonomiske formåen og dermed få de EU-lande med, som giver langt under FN's mål om 0,7 pct. af BNP.	1. Økonomiske partnerskabsaftaler bør gavne AVS-landene. Opgør med IMF's lånebetingelser. Afskaffelse af den direkte landbrugsstøtte. 2. Nej, EU bør ikke have kompetence på området. EU's forvaltning af midlerne gavner ikke u-landene, men handler om at sikre EU adgang til markeder og naturressourcer. 3. Nej, EU bør ikke have kompetence på området.
			
			
Margrethe Auken, SF	Bendt Bendtsen, Konservative	Hanne Dahl, Junibevægelsen	Dan Jørgensen, Socialdemokraterne
1. Klima, fattigdomsbekæmpelse og rettigheder. Vi skal sikre en bæredygtig udvikling, der kobler klimabeskyttelse med fattigdomsbekæmpelse. 2. Medlemslandenes indsatser skal koordineres af EU, så vi undgår at spænde ben for hinanden, men vi må ikke miste det nationale ejerskab, som sikrer folkelig forankring. 3. EU skal stille højere krav til medlemslandenes udviklingsbistand. 0,7 pct. af BNP må naturligvis ikke formindskes. Det bør hæves.	1. Øget brug af mikrolån. Klimaproblematikken skal integreres bedre i udviklingspolitikken. EU skal åbne markederne fuldstændigt over for u-landene. 2. Danmark skal selv bestemme, hvordan de danske bistandsmidler bruges, men de forskellige EU-lande bør tale sammen, så vi yder den mest effektive støtte. 3. Nej, det er op til det enkelte EU-land selv at bestemme, hvor meget de ønsker at yde i udviklingsbistand.	1. Demokratiske globale institutioner. Retfærdig, bæredygtig handel. Ordentlig og effektiv udviklingshjælp, som ikke bruges til at støtte EU-landenes egen handel. 2. Nej, udviklingsbistanden skal gives effektivt, og EU er langt fra altid effektiv nok. EU bør ikke selv forestå hjælpeprojekter, men kan eventuelt koordinere fælles midler. 3. Ja, u-landshjælpen i alle EU-lande bør øges til mindst én pct. af BNP.	1. Klimaforandringer. Afvikling af EU's landbrugsstøtte. Bedre koordinering af den direkte udviklingsstøtte. 2. Ja, EU skal tage et større ansvar for koordineringen. Vi får mere for pengene, hvis EU sikrer synergi mellem projekterne, end hvis hvert land yder bidrag uden at kende helheden. 3. Ja, vi bør sikre en konstant og høj udviklingsbistand. Udviklingsarbejdet er langt mere effektivt, hvis u-landene kan planlægge, og det kræver sikkerhed for konstante resourcer.

Vågn op, sofavælger! Europæernes interesse for valget er begrænset, selvom Europa-Parlamentet har stor indflydelse på udviklingsarbejdet. Ill.: Louise Thrane Jensen.

KLODENS **STØRSTE DONOR** FÅR NYT PARLAMENT

De nyvalgte EU-parlamentariker vil øge bistanden til Afrika, møde stigende konkurrence fra Kina og muligvis se deres egen magt styrket af Lissabon-traktaten.

Af Mads MariEGAARD

Gør verdens største handelsblok mere retfærdig og verdens største donor mere effektiv. I har fem år. Og de begynder ... 14. juli!

Den dag møder 736 nyvalgte europa-parlamentarikere for første gang hinanden til sam-

ling i den amfiteater-agtige Louise Weiss-bygning i Strasbourg. Her ligger stakkevis af udviklingspolitiske udfordringer allerede og venter, mens politikerne bruger forsommeren på at føre valgkamp i de 27 EU-lande.

EU-parlamentarikere er væsentlige spillere på udviklingsområdet. Sammen med Europa-Rådet bestemmer parlamentet over budgettet, og på handelsområdet skal parlamentet ratificere alle europæiske aftaler.

Krisen rammer bistanden

De nye EU-politikere begynder arbejdet midt i en global finanskrisen, som allerede har ført til faldende udviklingsbistand og færre investeringer i u-landene. Men ikke meget tyder på, at EU vil løse krisen for u-landene, vurderer Morten Emil Hansen, politisk rådgiver i Folkekirkens Nødhjælp.

– EU vil bevare sin uofficielle titel som verdensmester i nye foranstaltninger, som bremser importen, især fra u-landene. Finanskrisen har allerede tvunget EU til at øge protektionismen og dermed mindske samhandlen, siger han.

Gorm Rye Olsen, leder af institut for samfund og globalisering på RUC, forudser en modsat tendens.

– EU vil give flere og flere indrømmelser til u-landene, og det vil føre til mere frihandel og færre restriktioner på import af varer fra u-landene. Den rige verden vil blive mere

Fortsættes side 24

EUROPA GÅR TIL VALG

Valgene til Europa-Parlamentet afholdes 4.-7. juni, afhængigt af nationale traditioner. De fleste af de 27 EU-lande, heriblandt Danmark, stemmer søndag den 7. juni.

736 parlamentarikere skal vælges, heraf 13 danske. Politikerne stiller op for nationale partier, men indgår også i europæiske partier, fx De Europæiske Socialdemokraters Gruppe, der har Poul Nyrup Rasmussen som formand.

Efter valgene fordeler parlamentarikerne sig på en række udvalg, heriblandt udviklingsudvalget, som Margrethe Auken (SF) i dag er eneste danske medlem af.

UDVIKLING **BLOGGER OM EUROPA-PARLAMENTSVALGET**

Hvem bliver de folkevalgte arkitekter bag de næste fem års europæiske udviklingspolitik?

Spørgsmålet besvares, når europæerne i begyndelsen af juni vælger nyt EU-parlament i en af verdenshistoriens største valg-handlinger.

På en blog lægger avisen Udvikling en skarp bistandsvinkel på EU-stoffet i valgkampens tre afgørende uger.

Du kan møde kandidater og kampagnestab, lobbyister, aktivister og journalister, embedsfolk, eksperter og vælgerne på gaden.

Udvikling er med i London, når briterne stemmer som de første, og tilbage i København, når danskerne går til valg tre dage senere.

Bloggen skrives af Udviklings journalist Mads MariEGAARD. Du kan skrive med ved at

stille spørgsmål og kommentere indlæg undervejs.

Find bloggen på www.udvikling.dk

Få besked om nye indlæg: Skriv "tilmeld eu-blog" til madmar@um.dk

NGO | ETIOPIEN

Siden valget i 2005 har NGO'erne i Etiopien mærket grebet strammes om deres aktiviteter, og senest har en ny lovgivning forbudt udenlandske NGO'er at arbejde med emner som demokrati og rettigheder. Etiopien er udvalgt som case-land i en

evaluering af de danske NGO'ers bistand til u-landene. *Udvikling* rejste med evalueringsteamet for at følge arbejdet i et land, hvor rammerne for at udføre NGO-arbejdet ser ud til at blive indsnævret yderligere over de næste år.

Evalueringen af den danske NGO-bistand skal skabe bedre udvikling og dermed i sidste ende gavne borgere som kvinden og hendes barn her i Jimma i det sydvestlige Etiopien.

GAVNER NGO-ARBEJDET OGSÅ DEM?

For to år siden rejste Rigsrevisionen kritik af danske NGO'ers udviklingsarbejde. I marts tog et dansk evalueringshold til Etiopien for at følge op.

Tekst og fotos: Marta Gramstrup Rasmussen, Addis Ababa

Etiopiens hovedstad Addis Ababa ligger midt i landet omgivet af bjerge. Og når blot man sørger for at vende blikket lidt op, mødes man af et betagende syn, som kan få enhver vester-

lænding til at glemme den fattigdom, landets befolkning lever i.

Dette er også tilfældet fra vinduerne i Red Barnets danske afdeling, der har til huse på 11. og øverste etage i det store internationale Save the Children-hus. Her behøver man ikke engang at kigge op. De prægtige bjerges rødbrune jord skimtes i øjenhøjde langt ude i horisonten.

Klokken er halv otte om morgenen, og det er ca. 10 timer siden, det danske evaluerings-team landede på afrikansk jord. Etiopien er blandt de to lande, der er udvalgt som case-lande i en evaluering af de danske NGO'ers støtte til civilsamfundet i u-landene.

Programmet for evalueringen er tætpakket. Det fem timer lange møde med Red Barnet er bare det første i en lang række, der venter de tre konsulenter fra Nordic Consulting Group (NCG) denne dag.

Baggrunden for evalueringen og de mange møder – først med NGO'erne i Danmark og nu med deres lokale organisationer og partnere i Etiopien – er blandt andet Rigsrevisionens rapport fra 2007, som kritiserer de danske NGO'ers bistand på flere fronter. For det første pointerer den et behov for at styrke dokumentationen af resultaterne og for det andet et behov for at forbedre udvekslingen af erfaringer.

Evalueringen er bestilt af Danida som en såkaldt tematisk evaluering. Det betyder, at den, i stedet for at se på NGO'ers arbejde generelt, fokuserer på et tværsnit af resultater af NGO-bistanden og støtten til civilsamfund i udviklingslandene i perioden 2002-2008.

Konsulenterne skal i de to caselande, Etiopien og Ghana, derfor undersøge de danske organisationer, som Udenrigsministeriet har en rammeaftale med. Blandt dem er Red Barnet og Folkekirkens Nødhjælp. Men også en række mindre organisationer, som er finansieret via projektbevillinger, er udvalgt. For eksempel Dansk Etioper Mission og Africa In Touch. Alle med et fokus på deres resul-

tater inden for områderne folkelig deltagelse og demokratiseringsprocesser.

Fra et møde til det næste

Senere samme dag sidder konsulenterne samlet hos Folkekirkens Nødhjælp, og efter tre kvarter har Eyasu Mekonnen Jembere, NGO’ens landerepræsentant i Etiopien, kun besvaret første spørgsmål i evalueringsteamets 44 spørgsmål lange spørgeguide. Han har meget på hjerte og fortæller med stor iver og voldsomme armbevægelser.

Evalueringsteamet skimmer hurtigt guiden igennem, mens han taler, og bliver enige om, at han har besvaret mange af de andre spørgsmål i sin lange enetale. Det stramme program skal overholdes, og videre går turen til Dörthe Wacker fra Den Europæiske Kommissions kontor i Addis Ababa.

Et kvarter forsinket tager hun imod konsulenterne, men som kompensation for den tabte tid taler hun uafbrudt i en time. Her er det overhovedet ikke nødvendigt med spørgsmål for at holde hende i gang.

Gloser som *advocacy* og *sustainability* flyver gennem luften, mens evalueringsteamet lader sig fragte fra det ene møde til det andet i faldefærdige, blå taxier. I nogle skal døren have et ekstra puf for at lukke. I andre er det vinduet eller bagsmækken – eller begge dele – der ikke fungerer. De stenede og bakkede sidegader er hårde ved bilerne, som ser ud til at være gået mindst ti år over deres levetid. I dem alle lever radioen dog ufortrødent videre, og herfra strømmer oprørske toner fra Teddy Afro, der er landets musikalske martyr.

Mange af Teddy Afros sange har politisk kant, og i 2005, hvor der var valg i Etiopien, blev hans musik brugt ved protestaktioner mod den siddende regering. Året efter blev han anklaget for at have kørt en mand ihjel og senere idømt seks år for forseelsen. Selv nægter han sig stadig skyldig, og både fans og modstandere af regeringen mener, at dommen mod Etiopiens mest kendte popsanger er politisk motiveret.

Dommen har dog ikke gjort ham mindre populær i befolkningen, og i taxierne blander hans musik sig med støjen fra et trafikalt kaos, mens turen går videre til næste møde.

Når ældre ikke lyver

Allerede inden konsulentens spørgsmål bliver oversat fra engelsk til det etiopiske sprog, amharisk, trækker en af mændene foran hende overbærende på smilebåndet. Gruppen af konsulenter har splittet sig op og er hver især taget ud i landet for at besøge forskellige projekter. Marie-Louise Appelquist er taget til Wolkite (se kort) i Guraghe-området for at besøge Red Barnets partner Guaraghe Peoples Selfhelp Development Organisation (GPSDO). Hun sidder derfor i skyggen i GPSDO’s lokaler sammen med fire traditionelle ledere – de såkaldte Yejoka-ledere – som fortæller om deres indsats på børneområdet.

– Selvfølgelig har NGO’erne og deres partnere, vi besøger, en interesse i at give os et godt indtryk. Derfor er det også vigtigt at efterprøve deres udsagn, fortæller teamleder Anne-Lise Klausen på evalueringens anden dag. Og det er nu, dette udsagn skal afprøves.

De traditionelle ledere, der fungerer som en slags højesteret i distriktet, fortæller, at de tager sagen op, hvis en familie tvinger deres

Evalueringsteamet var ude og besøge mange projekter i Etiopien, men mindst lige så mange timer gik med møder. Her er det debriefing på den danske ambassade i Addis Ababa.

børn til at blive hjemme og arbejde i stedet for at gå i skole. Deres påstand er derfor, at alle områdets børn er i skole, og at kun meget få er ansat i andres hjem.

Uden for mødelokalet og GPDSO’s store porte har konsulenten dog fået et glimt af børn, der med en kæp i hånden vogter familiens geder, med en stak brænde på ryggen bevæger sig i de små støvede gader, eller i skyggen sidder og passer sine mindre søskende denne mandag morgen.

Spørgsmålet om, hvordan de lokale ledere måler de resultater, de hævder at have opnået, er derfor uundgåeligt. Men det bliver opfattet som noget nær en fornærmelse. Og det korte svar på spørgsmålet er:

– Vi er ældre – vi lyver ikke.

Hvordan måler man folkelig deltagelse?

Erfaringerne fra besøgene i Etiopien og Ghana skal munde ud i en række anbefalinger til, hvordan NGO’erne kan forbedre deres resultater, og hvordan man kan systematisere erfaringsudvekslingen mellem de danske NGO’er, deres partnere og Danida.

Først ligger der dog et omfattende arbejde i at be- eller afkræfte de data og udsagn, kon-

sulenterne har indsamlet undervejs – for eksempel via statistisk og andre kildeudsagn. For selvom behovet for NGO’ernes arbejde er massivt i Etiopien, og selvom deres arbejde på lokalt plan mange steder har båret frugt, er NGO’erne ikke altid gode til selv at indsamle data, der kan bekræfte deres resultater.

– Vi opnår hele tiden resultater med vores arbejde, men vi mangler at systematisere dem, fortæller Azmeraw Belay, der er programkoordinator for Red Barnet.

Ud over problemet med at bekræfte omfanget af NGO’ernes resultater kommer også faren for at miste detaljer, når en tolk fungerer som mellemmand.

Hvor meget bliver for eksempel oversat, når Asmanane Fanet på 16 år og Genet Januel på 15 år fra det Røde Kors-støttede Peer-education-program i Jimma (se kort) i Sydvestetiopien, fortæller åbent om sex og hiv/aids, mens tolken er tydeligt forlegen over emnet? Og kan man stole på, at udtalelserne er direkte oversat, når tolken er programchefen?

Ifølge Marina Buch Kristensen og Marie-Louise Appelquist fra NCG er der dog både fordele og ulemper ved at bruge en tolk, som er involveret i programmet:

– En ekstern tolk vil ikke forholde sig til pro-

ETIOPIEN

Etiopien er et af verdens fattigste lande – omkring syv millioner mennesker modtager permanent nødhjælp fra staten. Med 80 millioner mennesker har Etiopien overhalet Egypten og er dermed Afrika mest folkerige land.

Landet er ikke dansk programsamarbejdsland. Danmark har siden 2004 haft ambassade i Addis Ababa, da byen også huser hovedkvarteret for Den afrikanske Union.

EVALUERINGS

Marts 2007

Rigsrevisionen kritiserer i en rapport de danske NGO’ers udviklingsarbejde. Ifølge rapporten bør dokumentationen af resultaterne styrkes og udvekslingen af erfaringer forbedres.

December 2008

Udenrigsministeriets evalueringsskontor indgår kontrakt med Nordic Consulting Group (NCG).

Januar-marts

Konsulenterne fra NCG gennemgår rapporter fra Udenrigsministeriet og interviewer de danske NGO’er, der har aktiviteter i Ghana eller Etiopien, for at danne sig et overblik over deres programmer.

Marts

Evalueringsteamet besøger Etiopien, hvor de blandt andet besøger projekter fra Folkekirkens Nødhjælp, Red Barnet og Røde Kors.

April-maj

Evalueringsteamet er i Ghana for blandt andet at besøge handicap- og ungdomsorganisationer samt Ibis og Care.

August

Den endelige evaluering afleveres til Udenrigsministeriet og kan herefter downloades på evaluation.dk og på evaluating.dk

grammet og derfor tolke uden værdiladning. Det er dog en dyr løsning, og vi havde generelt ikke indtryk af, at der blev fejlfortolket på noget tidspunkt, siger Marina Buch Kristensen, og Marie-Louise Appelquist tilføjer:

– Det at bruge en tolk, der kender programmet, betyder også, at denne ikke kun oversætter, men samtidig kan spørge ind til nogle nuancer, som gør, at man får mere udbytte af interviewene.

Besøgene i Wolkite og Jimma er slut. Chaufføren fra Etiopisk Røde Kors sætter sig stille ind bag rettet og starter motoren. En over sekstimers køretur med Teddy Afro i højtalerne kan begynde. Forude venter endnu to dage med møder i Addis Ababa og for evalueringsteamet en stor portion skrivebordsarbejde, når de vender tilbage til Danmark.

Positivt overrasket over, hvor gode NGO’erne – trods svære kår – er til at tilpasse sig på lokalt niveau, skal konsulenterne nu i gang med at sammenholde konklusionerne fra formoderne i Danmark med erfaringerne fra Etiopien og Ghana.

Den endelige rapport kan læses på www.evaluating.dk til august.

EN FONTÆNE AF FAGUDTRYK

Tekst og fotos: Marta Gramstrup Rasmussen

Advocacy, capacity building, popular participation og sustainability. Indforståede, engelske begreber flyver gennem lokalet, når dansk NGO-bistand evalueres. En forklaring kan derfor være nødvendig.

Advocacy [: Fortalervirksomhed]

Som mange andre børn er Tilita på 12 år medlem af Red Barnets børnerettighedsklub i Wolkite. Her er hun blevet mere opmærksom på sine rettigheder, og derhjemme har hun fået indført en ugentlig dag, hvor de diskuterer rettighedsrelaterede spørgsmål. Generelt er det gennem fortalervirksomhed lykkedes Red Barnet at fremme børns rettigheder i Etiopien. For eksempel er paragraffer fra FN's Børnerettighedskonvention blevet integreret i den lokale lovgivning.

Sustainability [: Bæredygtighed]

Det er en central del af NGO'ernes målsætning, at deres aktiviteter videreføres, efter støtten ophører. I flere tilfælde har den etiopiske regering da også videreført NGO'ernes initiativer eller udbredt dem i andre områder af landet. Dette er for eksempel tilfældet med Red Barnets Child Protection Units på politistationer, som er enheder med betjente, der er specialuddannede til at tage sig af børnesager.

Popular participation [: Folkelig deltagelse]

Både Folkekirkens Nødhjælp og Røde Kors uddanner folk til at gennemføre borgermøder for at engagere lokalbefolkningen i diskussioner og beslutninger, der påvirker deres liv og dagligdag. Her i byen Naaddaa er 67 personer udpeget til at deltage i disse drøftelser med lokalsamfundet.

Capacity building [: Kapacitetsopbygning]

I en tidligere hospitalsbygning midt i Addis Ababa arbejder etiopiske Hope for Children med udsatte børn. Støttet af Africa In Touch har Hope for Children også et organisationsudviklingsprojekt, hvor personalet – lige fra kokken til den øverste chef – får opbygget og videreudviklet deres færdigheder. Projektet har ikke kun styrket sammenholdet, det har også tiltrukket flere frivillige og højnet kvaliteten af deres arbejde med børnene.

Fortsat fra side 21

imødekomme over for krav og synspunkter fra Syd, ganske enkelt fordi de ikke længe kan leve med beskyldninger om restriktioner. Men indrømmelserne kommer ikke fra den ene dag til den anden, siger han.

Gorm Rye Olsen nævner som eksempel Everything But Arms-initiativet, som giver en række u-lande toldfri adgang til EU's markeder for alle varer på nær våben. Dog med en foreløbig undtagelse for sukker, ris og bananer.

Kina presser EU

På handelsområdet presses EU af nye store spillere, især Indien, Brasilien og ikke mindst Kina, som i den nye valgperiode kan overtage EU's position som Afrikas vigtigste handelspartner.

Kina er interesseret i Afrikas råstoffer og lægger begrænset vægt på bløde værdier som demokrati og menneskerettigheder, hvilket i indeværende valgperiode blev kritiseret af en række EU-parlamentarikere, heriblandt Margrethe Auken (SF).

Men ikke alle u-lande deler den europæiske

Kina-skepsis, vurderer Per Bo, koordinator i den danske EU-NGO platform.

– U-landene opfatter det som positivt, at der kommer nye spillere på markedet, og hvis EU bare kritiserer uden at gøre noget selv, så vil de få store problemer med de afrikanske ledere, siger han.

Flere penge til Afrika

Til gengæld kan Afrika se frem til flere EU-penge. I EU's Afrika-strategi, som løber frem til 2015, har unionen forpligtet sig til at øge støtten, og den tendens vil fortsætte, vurderer Gorm Rye Olsen fra RUC.

– Der er en klar erkendelse af, at Afrika er vigtigt for EU, og at Europa har et særligt ansvar for Afrika, blandt andet fordi fattigdomsproblemerne er mest udtalte i Afrika, siger han.

Netop fattigdomsproblemerne står centralt i FN's 2015 Mål, som de nyvalgte europa-parlamentarikere i løbet af de næste fem år skal være med til at gøre et sidste forsøg på at indfri.

– Alt tyder desværre på, at Afrika ikke når

2015 Målene, og det bliver derfor de kommende EU-parlamentarikeres opgave at være med til at redefinere målene og skabe en ny global vision for global fattigdomsbekæmpelse efter 2015, siger Morten Emil Hansen fra Folkekirkens Nødhjælp.

Mere effektiv bistand

En anden stor udfordring bliver at gøre EU's bistand mere effektiv, som OECD's Paris-erklæring fra 2005 lægger op til. Gorm Rye Olsen fra RUC ser positivt på mulighederne:

– Det kommer til at tage tid, men vi vil se bedre koordinering af bistand med andre indsatser, fx sikkerhedspolitikken, og bedre koordinering af bilateral og multilateral bistand fra Europa. Og det er vigtige forudsætninger for at få mere effektivitet i bistanden, siger han.

Afgørende for bestræbelserne bliver Lissabon-traktaten, som kun to lande mangler at godkende. Traktaten vil, hvis den bliver gennemført, øge parlamentets magt markant og desuden give EU en præsident og en udenrigsminister, som kan føre en mere sammen-

hængende udenrigs- og udviklingspolitik.

– Hvis EU får en samlet udenrigspolitik, så kan ambitionerne skrues op, og det vil gå væsentligt hurtigere med at effektivisere bistanden, siger Per Bo fra den danske EU-NGO platform.

VERDENS STØRSTE DONOR

EU og medlemslandene er tilsammen verdens største donor og yder over halvdelen af verden samlede bistand. Pengene går til Afrika, Asien, Golf-regionen, Latinamerika og Syd- og Østeuropa.

EU's bistand forvaltes af EuropeAid under Europa-Kommissionen. Det sker i samarbejde med regeringer og NGO'er i medlems- og modtagerlande og med internationale organisationer, heriblandt FN, OECD og Verdensbanken.

Ansvarlige EU-kommissærer er østrigeren Benita Ferrero-Waldner (eksterne anliggender) og belgiske Louis Michel (udvikling og humanitær bistand).

Mange børn i Etiopien bliver sendt væk til andre familier for at arbejde eller søger selv ind til hovedstaden i håbet om en bedre tilværelse der. For forældreløse Abel betød det tre år med hårdt arbejde, fysisk afstraffelse og trusler på livet.

FRYGTEN NAGER MIG STADIG

Hårdt arbejde, korporlig afstraffelse og trusler på livet. Da Abel som syvårig gik med til at flytte ind hos en kvinde langt fra hans egen hjemby, håbede han på en bedre tilværelse. I stedet blev det et liv uden rettigheder og kontakt med omverdenen.

Tekst og foto: Marta Gramstrup Rasmussen, Addis Ababa

– Jeg stolede på ham. Det gjorde jeg virkelig. Han gentager ordene med alvorlig mine, mens han kigger stift ned i den tørre jord foran sig.

Abels forældre blev skilt, da han var fire år gammel. Og da moderen tre år senere døde, havde han ingen til at forsøge sig. Han begyndte derfor at vaske andres biler og tjente på den måde lige akkurat nok til det daglige brød og til at kunne fortsætte sin skolegang.

Det var dog også som bilvasker, at Abel lærte Ato at kende:

– Han kom ofte for at få vasket sin bil, og han var altid meget sød mod mig. Jeg fik altid lidt ekstra penge, fortæller Abel.

Hans sandfarvede skjorte er plettet og revnet en anelse ved ærmet. Han vipper med foden og de slidte klipklappere, mens han fortsætter:

– Da han en dag spurgte, om jeg havde lyst til at flytte hjem til hans mor, som boede i en by langt fra Wolkite, hvor jeg boede, var jeg først afvisende. Men Ato overbeviste mig om,

at han ville sørge godt for mig. At jeg ville få mange nye venner, og at jeg kunne fortsætte med at gå i skole. Derfor overgav jeg mig til sidst.

Atos mor boede langt ude på landet, og livet hos hende blev ikke som lovet. Ato kom ikke og besøgte ham, og skole var der heller ikke noget af.

– Jeg måtte ikke lege med andre børn eller have kontakt til nogen voksne. I stedet blev jeg sat til at passe dyrene eller arbejde i marken dagen lang. Atos mor kontrollerede alt, hvad jeg foretog mig, og var hun ikke tilfreds med mit arbejde, slog hun mig. Hun truede mig også med, at hun ville slå mig ihjel, hvis jeg forsøgte at stikke af.

Han taler med en monoton stemme, og kun det alvorlige blik i hans øjne afslører, at oplevelserne påvirker ham dybt. Hans historie er dog langt fra enestående. I Etiopien bliver børn ofte sendt af sted for at arbejde for andre familier. Og en del børn vælger også selv at stikke af fra livet på landet for at prøve lykken i byen. Dette oftest med hårdt arbejde eller prostitution til følge.

Dømt for overgreb

Syd for Addis Ababa i Guraghe-området, der også inkluderer byen Wolkite, har Red Barnet i fra 2005 til december 2008 været med til at etablere en såkaldt Child Protection Unit (CPU) på den lokale politistation. Gennem en lokal partner finansierede Red Barnet uddannelse af personale, besøg og erfaringsudveksling med andre enheder og ikke mindst en kontorbygning.

I Wolkites lille travle politigård skiller CPU-enheden sig også ud. Selve politistationen består af en grønkalvet, tolænget bygning, der rummer en række faldefærdige kon-

torer, hvor det kolde lergulv flere steder har slået revner. Spindelvævet i loftet og hjørnerne har frit spil, og kun nogle gulnede A4-ark med etiopisk skrift pryder væggene.

I modsætning hertil står CPU-bygningen lige inden for politigårdens høje mure. Det lille hus er malet i lyseblå og varme gule nuancer, og ved siden af hoveddøren smiler børn ned fra en række store plakater. Indenfor er bygningen delt op i to rum, som tillader barnet at sidde uforstyrret, når han eller hun taler med den tilknyttede CPU-betjent eller socialarbejder, og også her hænger plakater med børn i alle aldre.

De særlige CPU-enheder tager sig af overgreb på børns rettigheder, og den tilknyttede betjent har derfor også fået en specialuddannelse for at kunne håndtere sager, hvor børn er blevet misbrugt eller på anden måde er kommet i konflikt med loven.

I Abels tilfælde begyndte folk i området at tale om, hvordan han blev behandlet af Atos mor. Og efter tre år blev sagen anmeldt til CPU-enheden i Wolkite. Mens de behandlede sagen, blev Abel hentet med tilbage til sin hjemby.

– Jeg var meget lettet over at slippe væk, men skeptisk over at anmelde Ato og hans mor – jeg havde svært ved at tro, at det ville få nogen konsekvenser, fortæller Abel, mens han samler et stykke gran op fra jorden for sirligt at skille det ad.

Efter nogle uger faldt dommen. Ato og hans mor fik henholdsvis 15 og 18 år fængsel.

Indflydelse på lokalt niveau

Tidligere blev kun ganske få sager om børn anmeldt til politiet, og ifølge Azmeraw Belay, der er programkoordinator i Red Barnet, var det kun med til at forværre problemet i

området:

– Der var slet ikke samme koordinerede indsats omkring barnet og dets familie, som der er i dag. Når sager om børn endelig blev rapporteret, blev de ofte ikke prioriteret af politiet og domstolene, som heller ikke altid tog barnets parti. Med etableringen af CPU-enhederne har børnene også selv fået mulighed for at anmelde en sag, fortæller Azmeraw Belay.

Ifølge evalueringsteamet er CPU-enhederne derfor også et godt eksempel på, at NGO'ernes arbejde på lokalt plan nytter:

– Vi har fået bekræftet, at NGO'erne har fået indflydelse på lokalt niveau, og at deres initiativer har været med til at ændre adfærd, siger konsulent Marina Buch Kristensen fra Nordic Consulting Group, mens hendes kollega Marie-Louise Appelquist tilføjer:

– Her har vi virkelig set, at deres projekter har betydning for den enkelte beboer i området. Dette understreges også af, at paragraffer fra FN's Børnerettighedskonvention er blevet integreret i den lokale lovgivning.

Abel er i dag 12 år, og sammen med nogle venner bor han i Wolkite, hvor han med støtte fra et af Red Barnets øvrige projekter går i skole. Han lever nok et fattigt liv, hvor han – som mange andre børn i Etiopien – ernærer sig om skopudser. Men han er ikke fristet til igen at søge lykken hos andre familier.

– Jeg ved, at det er nødvendigt at beskytte mig selv. Frygten for at opleve det samme igen, nager mig stadig.

Han holder en pause – tøver en smule – men fortsætter så:

– Min største drøm er engang at blive lærer. Så vil jeg undervise andre børn i, hvilke rettigheder de har, og hvilke krav de kan stille, siger Abel, mens han stirrer alvorligt frem for sig.

NU KALDER VI DET BARE **LANDBRUG**

Ny lov afskærer udenlandske NGO'er fra at arbejde med rettigheder og demokrati i Etiopien. NGO'ernes strategi er derfor at camouflere arbejdet med rettigheder bag aktiviteter som uddannelse og landbrug.

Tekst og foto: Marta Gramstrup Rasmussen, Addis Ababa

I Merhabete-distriktet (se kort s. 23) nord for Addis Ababa lærer befolkningen at dyrke gulerødder. På disse kanter er guleroden en forholdsvis ny afgrøde, så en lokal NGO underviser både i, hvordan den dyrkes, og hvordan den bedst tilberedes. Det, der før var et af Folkekirkens Nødhjælps såkaldte Political Space-programmer med fokus på tidlige ægteskaber, omskæring og kvinders og børns rettigheder, er nu omdannet til et rent landbrugsprogram.

Omlægningen er ikke sket med Folkekirkens Nødhjælps gode vilje. Men en lov, som den etiopiske regering vedtog den 6. januar i år, indsnævrer udenlandske NGO'ers arbejdsfelt gevaldigt. Loven indebærer nemlig, at kun etiopiske NGO'er må arbejde med kontroversielle emner som demokrati og menneskerettigheder. Og for at blive kategoriseret som etiopisk skal 90 pct. af budgettet komme fra Etiopien. Får NGO'en over 10 pct. af indtægterne fra udlandet, vil den automatisk blive defineret som udenlandsk.

Da langt de fleste NGO'er i Etiopien får over 95 pct. af deres penge fra udlandet, vil næsten alle NGO'erne i teorien også være afskåret fra i fremtiden at arbejde med rettigheder. Implementeringen af loven kræver dog, at der bliver oprettet en enhed, som kan administrere og håndhæve den. Og da det etiopiske Justitsministerium endnu ikke har gjort dette, afventer de fleste NGO'er situationen. Det er derfor også de færreste, der, som Folkekirkens Nødhjælps partnere i Nordetipien, vender 180 grader. De fleste regner med at kunne fortsætte deres arbejde i landet –

også Folkekirkens Nødhjælp:

– At en lokal regering har valgt en restriktiv tolkning af loven er selvfølgelig beklageligt, men vi forsøger hele tiden at vurdere mulighederne for at fortsætte vores arbejde inden for lovens rammer og samtidig rådgive vores partnere om dette, siger Senait Ayalew, der har ansvaret for Folkekirkens Nødhjælps Political Space-program i hele Etiopien.

Fortsætter arbejdet med rettigheder

Også Red Barnet er overbevist om, at de kan fortsætte bistanden til landet efter oprettelsen af en håndhævende enhed. Og det til trods for, at Red Barnet meget direkte advokerer for børns rettigheder:

– Selvfølgelig kan vi ikke fortsætte vores arbejde som tidligere. Vi vil være nødt til at arbejde på en anden måde, og det vil vores partnere også. Men for mig at se er det i høj grad et spørgsmål om sprogbrug. Og kan vi blive ved med at arbejde med rettigheder ved blot at undlade at sige ordet højt, er det helt fint for mig, siger Susanne Christensen, landechef for Red Barnet i Etiopien.

De færreste NGO'er i Etiopien har menneskerettigheder som deres primære arbejdsområde. De fleste arbejder indirekte med emnet som en del af deres service delivery-aktiviteter – for eksempel gennem støtte til uddannelse og fødevarer sikkerhed. Og netop dette mener Susanne Christensen vil blive mere udbredt efter lovens implementering:

– Det handler i høj grad om, hvilket koncept man arbejder med. Den etiopiske regering er jo ikke imod vores støtte af børns skolegang, så det arbejde regner jeg med, at vi kan fortsætte. Vores fokus på rettigheder kan så ligge mere implicit i dette fokus på uddannelse, siger Susanne Christensen.

Hos Folkekirkens Nødhjælp ser man samme mulighed:

– Vores Political Space-program vil uden tvivl kræve nogle væsentlige ændringer – startende med navnet og videre til ordvalg og fokusområder. Men vores øvrige aktiviteter har vi rig mulighed for at fortsætte, siger Folkekirkens Nødhjælps landerepræsentant i Etiopien, Eyasu Mekonnen Jembere, og uddyber:

– Fordi vores målgruppe primært er fattige

I fremtiden må kun etiopiske NGO'er arbejde med børns rettigheder. Og for at blive registreret som etiopisk må max. 10 pct. af indtægterne komme fra udlandet.

og marginaliserede mennesker, støtter vi også fødevarer sikkerhed, katastrofeforebyggelse og hiv/aids-programmer. Det vil sige områder, som regeringen er ivrige for, at NGO'er arbejder med. Vores overordnede strategi om at indkapsle menneskerettigheder, rettighedsbaseret udvikling og kønsproblematikker i sådanne service delivery-aktiviteter vil derfor forblive upåvirket.

Afhængig af hjælp udefra

Etiopien er som et af verdens fattigste lande dybt afhængig af den hjælp, de udenlandske NGO'er yder i landet. Indtægterne fra udenlandske hjælpeorganisationer er kun overgået af salget af kaffe, som er Etiopiens største eksportvare.

Af den grund kan det også undre, at regeringen og premierminister Meles Zenawi er villig til at frasige sig denne indtægt. Forklaringen skal dog findes tilbage i maj 2005 i perioden omkring valget, der var præget af uroligheder.

Ifølge en række observatører tabte den siddende regering valget, men da den ikke ønskede at afgive magten, førte det til voldsomme demonstrationer, som regeringen slog hårdt ned på. Flere journalister, oppositionsledere og NGO-folk blev fængslet, og regeringen

påstod siden, at flere NGO'er brugte deres position til at støtte oppositionen.

Siden 2005 har der derfor været et anspændt forhold mellem civilsamfundet og regeringen. Og Meles Zenawis argument for loven er da også at begrænse den politiske indflydelse, som udlandet kan få via finansiering af NGO'er i landet samt muligheden for at gribe ind over for NGO'er, der er aktive i politik. Den strategi kan Susanne Christensen følge et stykke af vejen:

– Civilsamfundet i Etiopien har i flere år ønsket at få en lovgivning, som kunne regulere det hastigt voksende antal civilsamfundsorganisationer. Det er i alle gode organisationers interesse, at der er en vis regulering for at undgå brodne kar i branchen – for eksempel NGO'er, der opererer til egen fordel, eller som driver partipolitisk virksomhed. Men denne lov vil ramme størstedelen af NGO'erne i landet, siger Susanne Christensen.

NGO'ER I ETIOPIEN

Folkekirkens Nødhjælp, Red Barnet og dansk Røde Kors er de tre største danske NGO'er i Etiopien.

REJSELYSTNE REPORTERE

Freelancenøglen 2009. Eventyrlysten stortrives. Lige nu prøver godt 30 danske freelance-journalister kræfter med korrespondenttilværelsen i Afrika, Asien eller Latinamerika.

Af Stefan Katić

Det er muligt, at danske medier ikke gider u-landene, men det gider journalisterne godt.

Det viser et hurtigt kig i den netop udkomne 2009-udgave af håndbogen *Freelancenøglen*, som Dansk Journalistforbund hvert forår

udsender. Her kan det læses, at 27 af forbundets 1.800 freelance-medlemmer har rykket sig selv, pc'en og kameraet til fjerne himmelstrøg og i Freelancenøglen optræder under en adresse i et udviklingsland (hertil kommer hjemlige freelancere, der angiver 'u-land' som stofområde). Alle 27 opfatter sig næppe som u-landsjournalister i klassisk forstand – med hele den oplys-om-fattigdom-dagsorden, der følger med – men måske blot som journalister, der skriver global-stof.

Flest i Kina

Hvor er de så? Asien fører! Kina topper listen med syv freelancere (fem i Beijing og to i Shanghai). Herefter følger Thailand med fire. I Indien to. Og så sidder der én i henholdsvis

Vietnam, Cambodja og Kirgisistan. Egentlig ret friskt at forsøge at slå sig igennem på at dække '–stan-landene' (Kirgisistan, Usbekistan etc.) som dansk freelancer bosat i den kirgisiske hovedstad Bishkek. Hatten af for det!

Vender vi blikket mod Afrika, sidder der tre danske freelancere i henholdsvis Sydafrika og Tanzania – og en enkelt i Kenya.

Knap så mange forsøger lykken i det latinamerikanske – et kontinent, som næsten er blevet helt usynligt i det hjemlige mediebillede. To danske skribenter er bosat i Mexico samt en enkelt i henholdsvis Argentina, Brasilien og Nicaragua.

Pionerånd lever

Og de 27 er bare dem i Freelancenøglen. *Udviklings* redaktion har inden for de seneste år haft kontakt med danske freelancere i Egypten, Mali og Mozambique, som ikke er i bogen.

Så eventyrlysten og pionerånden lever og har det godt i journaliststanden.

Det er uden tvivl lidt af en udfordring at skulle leve af at sælge artikler fra Afrika til danske medier – selvom majsgrød, maniok og ananas kan købes ganske billigt på det lokale marked. Men det er en anden historie, som ikke kan læses ud af Freelancenøglen få og faktuelle oplysninger.

Freelancenøglen 2009. Dansk Journalistforbund. 249 sider, 99 kr.

TEENAGER HELT UDEN GRÆNSER

Den nu afdøde Jakob Ejersbos roman *Eksil* udspiller sig i et hvidt expat-miljø i Tanzania. Det er en rå og usentimental skildring af at være teenager – og ikke føle sig hjemme noget sted.

Af Jan Kjær

Teenageren Samantha har en mission. Hun vil bryde grænser. Hun ryger pot, sniffer kokain, drikker spiritus og kyler øl ned. Hun eksperimenterer med sex med de jævnaldrende og snupper i al hemmelighed en dobbelt så gammel elsker. Lektierne må vente, mens hun farer rundt i biler og på motorcykler mellem hvide øer i det sorte Afrika.

Romanen *Eksil* følger engelske Samantha i teenageårene 15 til 18, mens hun går på kostskole i Moshi ved Kilimanjaro i Tanzania. Men glem alt om beskrivelser af smukke solnedgange og cikadesang ved det sneklædte bjergs fødder. Eksil er blottet for romantiske forestillinger om Afrikas livsglæde, mystik og skønhed. Her eksisterer kun ulighed, uretfærdighed og pludselig død.

Det er råt for uforsødet.

Gennemråddent

Samantha kæmper med kostskolens stive regler og familievivets fallit. Forældrene, der ejer et badehotel ved Tanga, er på vej mod skilsmisse. Faderen slår på tæven og boller uden om, mens moderen vakler rundt i tykke sprittåger.

Scenen er sat. Vi er i et fordrukkent, desillusioneret hvidt miljø i det sorte Afrika i midten af 80'erne.

Tanzanias præsident Julius Nyerere eksperimenterer med socialismen. Varerne er få – i alt fald for fattige afrikanere – og korruption allestedsnærværende. De hvides verdensbillede ligner til forveksling kolonitidens, hvor de sorte er tjenere og elskere, og hvor vilde dyr i naturparkerne vægtes højere end den lokale befolkning.

De hvide smutter flygtigt forbi som udviklingsarbejdere eller ambassadefunktionærer – eller bor i længere tid som narkohandlere, lejesoldater og våbensmuglere. Alt sker for egen vinding skyld i jagten på penge, underholdning og sex. Der er ingen good guys. Ingen hvide Florence Nightingales på mission for at redde fattige afrikanere.

Som Samanthas far siger:

– Afrika er gennemråddent af korruption og nepotisme. De har råstoffer, vi vil have, og dem tager vi, som det passer os. Vi vesterlændinge er med til en fest, og det gælder ved fester, at man ikke bekymrer sig om dem, der ikke er inviteret. Hvordan den menige neger har det, er vi ligeglade med, så længe vi har vores figenblad i form af lidt hjælp, som mere end opvejes af, hvad vi stjæler med den anden hånd. Vi har dem ved nosserne.

Hvor er hjem

Teenageren Samantha lever kun til låns i Afrika. Hun er englænder, men har ikke boet i det kolde nord, siden hun var tre. På grund af faderens ulovligheder tvinges hun til England igen. Hjem, siger de. Men hvilket hjem? Samanthas egen beskrivelse lyder: hvid udenpå, men grå indeni. Hun forstår ikke det kedelige og triste nord. Det gør de andre kostskoleelever heller ikke. Efter kort tid 'hjemme' vender de tilbage til det farlige og fascinerende Afrika.

Jakob Ejersbo har begået en foruroligende roman om ikke at føle sig hjemme noget sted. Og om flygtige venskaber i en foranderlig verden.

Samantha ligner på mange måder pusherpigen Maria i Ejersbos succesfulde roman *Nordkraft*. Ingen af dem kan finde vej i den vanskelige virkelige verden, og begge plages de af fordrukkne forældre uden forståelse og indføling.

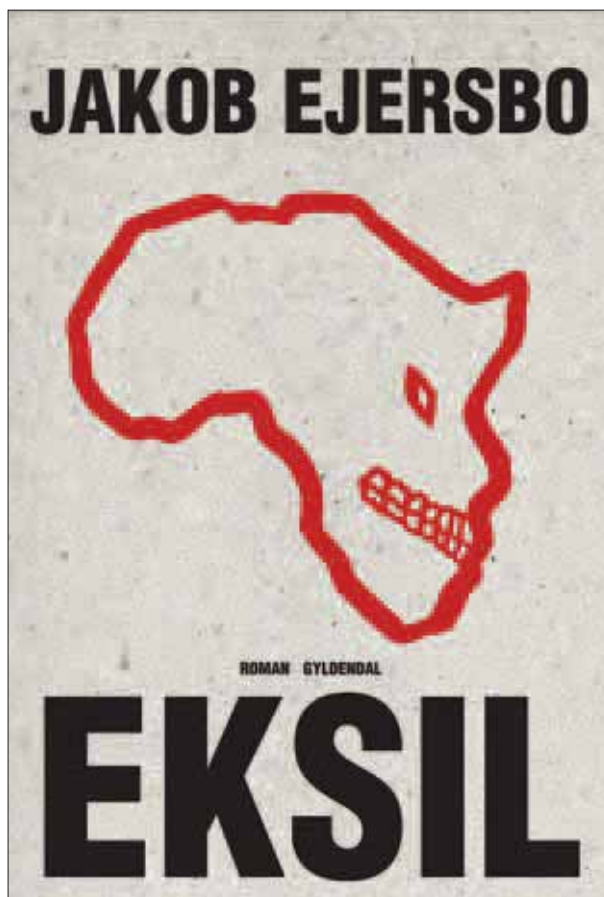
Misbrugsmiljøet i *Eksil* foregår dog ikke i Aalborg på fjerde klasse, men i Afrika på første. Læseren drages ind i det mørke og farlige univers, hvor en happy end er en umulighed. Det kan kun gå galt.

Eksils kulisse i Tanzania fungerer formidabelt. For alle os, der har kørt i overlæssede tanzaniske busser på de bumpede og støvede veje, badet ved stranden i Tanga, danset på Saba-Saba-dagen i Arusha, eller taget en sundowner på yachtklubben i Dar Es Salaam, er det taget lige på kornet

Jakob Ejersbo var selv teenager i Tanzania i 80'erne, og indtrykkene står stadig knivskarpt. Det er tydeligt, at han i mange år har gemt på en vigtig historie, som har presset sig på. *Eksil* skulle gøres færdig – på trods af kræften. Forfatteren døde sidste år som blot 40-årig.

Senere i år udkommer bøgerne *Revolution* og *Liberty*, der også foregår i u-landene. Jeg kan ikke vente.

Jan Kjær er journalist og konsulent. Han har arbejdet som udviklingsarbejder i Afrika i seks år, heraf tre i Tanzania.

Eksil

Af Jakob Ejersbo

288 sider

Gyldendal 2009

BØGER

Den afrikanske forbandelse

En historisk eventyrroman om den danske slavehandel på Guldkysten, det nuværende Ghana, i Afrika. Romanen er anden selvstændige del af en ungdomsromanserie på de fire om de danske tropekolonier.

Af Kim Langer. 247 sider. 199 kr. Høst & Søn.

Stjernebogen

En mytefortælling om det fundne og det tabte paradys, Afrika, i en krydsning af en universel fabel og en historie om afrikansk kultur før og under koloniseringen.

Af Ben Okri. 468 sider. 299 kr. Tiderne Skifter.

Moving Out of Poverty, Volume 2: Success from the Bottom Up

Et studie af fattigdom, mobilitet og den centrale udfordring i fattigdomsbekæmpelse, at mange falder tilbage i fattigdom. Studiet er baseret på interviews med mere end 60.000 mennesker i 15 lande i Afrika, Sydøst Asien, og Latinamerika. *Af Deepa Narayan, Lant Pritchett, Soumya Kapoor. 256 sider. 332 kr. Palgrave Macmillan, World Bank.*

Café Karnak

Historien om en café i Kairo og dens stamgæster – før, under og efter det arabiske nederlag i Junikrigen i 1967, hvor magtforholdene i Mellemøsten blev ændret for altid.

Af Naguib Mahfouz. 119 sider. 159 kr. Underskoven.

Den lange vandring – en drengesoldats erindringer

Ishmael Beahs var børnesoldat fra han var 13, til han blev 16, under borgerkrigen i Sierra Leone. I bogen skildrer han sine oplevelser som børnesoldat og forsøget på at tilgive sig selv bagefter.

240 sider. 249 kr. Gyldendal.

En kvindes pris

Somaly Mam er født i Cambodja og blev som barn solgt som sexslave, tortureret og voldtaget i årevis, indtil hun kunne købe sig fri med penge fra en generøs kunde.

260 sider. 229 kr. Gads Forlag.

Hjemme i Kairo

En personlig fortælling om den egyptiske hovedstad, Mellemøsten, religion, politik, mad, forurening og frem for alt om at gifte sig ind i en stor egyptisk familie.

Af Pernille Bramming. 272 sider. 299 kr. Gyldendal.

Stjernebogen

En mytefortælling om det fundne og det tabte paradys, Afrika. *Af Ben Okri. 468 sider. 299 kr. Tiderne Skifter.*

Wars, Guns and Votes – Democracy in Dangerous Places

I denne opfølger til bestselleren 'The Bottom Billion' giver Harvard-økonomen *Paul Collier* et bud på, hvordan Vesten bør handle i forhold til Afrika, og sætter spørgsmålstegn ved en række givne sandheder i udviklingspolitik.

272 sider. 228 kr. The Bodley Head.

Africa in Search of Alternatives

Det Nordiske Afrikainstituts årsrapport 2008 er et fællesprojekt for ansatte og gæster ved instituttet, som dækker en palet af emner.

Rapporten kan downloades eller bestilles gratis på www.nai.se

Fokus Afrika

Et nyt svensk magasin med nyheder, interview og reportager om Afrika. Fokus Afrika udkommer fem gange årligt, første gang i april 2009.

59 svenske kr., 260 svenske kr. for et årsabonnement. www.fokusafrika.se

Økonom og forfatter Dambisa Moyo på DIIS-seminar i København: Lad os finde en vej ud af bistandsafhængigheden. Bemærk DEAD AID på bordet. Foto: Mads MariEGAARD.

'Afrika er for udviklere, hvad Mars er for NASA'

Den statslige bistand virker ikke og kommer aldrig til det. Den årlige strøm af don penge gør Afrikas statsledere passive og uansvarlige. Giv dem en frist på fem år og smæk så kassen i, foreslog Dambisa Moyo på lynvisit i København. Udvikling mødte den zambiske økonom.

Af Stefan Katić

Dambisa Moyo kender næppe Nannas 'Afrika-sang' fra 1985 om at 'gi' en hånd til Afrika. Men hvis hun gjorde, ville hun nok hade den.

Den zambiske økonom og forfatter til debatbogen 'Dead Aid', Dambisa Moyo, er ikke blot en skarp kritiker af udviklingsbistand som medicinen, der skal gøre Afrika rask igen. Hun nærer en særlig uvilje over for 'celebrity-humanister' som rockstjernen Bono og deres forsimplede budskaber om 'hjælp Afrika'.

– Budskabet om 'mere hjælp' er fundamentalt forkert, siger Moyo, for det trækker ansvarligheden væk fra Afrika.

Hun finder det problematisk, at celebrity-aktivisterne cementerer et meget negativt billede af Afrika syd for Sahara – som et kontinent med krig, sygdom, fattigdom og korruption:

– Det er ikke noget, der støtter eller opmuntrer unge afrikanere til at blive ingeniører eller læger.

Bono vs. Moyo

Siden offentliggørelsen af den stærkt bi-

standskritiske debatbog Dead Aid tidligere på året har Dambisa Moyo selv været på farten i en grad, der leder tankerne hen på en rockstjerne på turné. På Moyos hjemmeside kan man følge hendes gøren og laden på undermenupunktet 'tour plan' – som tilsyneladende bliver læst flittigt af Bono & Co.:

– Bono og hans tilhængere advarer på forhånd folk mod at tale med mig, inden jeg kommer, fortæller Dambisa Moyo i et interview med *Udvikling*. Moyo er i København for at tale på et seminar på Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Hendes kritik af bistanden sker med afsæt i hendes debatbog Dead Aid (se anmeldelse næste side). Moyo understreger dog, at hun langt fra er den første, der udgiver en bog med dette budskab.

Men genlyd har den givet. Rwandas præsident Kagame – der er leder af et land med en bistandsafhængighed på 70 pct. – inviterede Moyo til sit land for personligt at diskutere bogen med hende. Og virakken om Dead Aid har bragt Moyo i selskab med Barack Obama og Connie Hedegaard på TIME Magazines 2009-liste over verdens 100 mest betydningsfulde personligheder.

En stat uden service

Siden udgivelsen af Dead Aid er Moyo, mener hun, blevet fejlfortolket, og fastslår derfor: Nej, budskabet om 'stands bistanden' gælder ikke den humanitære bistand og NGO'er – selvom begge disse former for bistand ifølge Moyo har deres fejl. Hun sidder selv i bestyrelsen for flere velgørenhedsorganisationer. Men NGO'erne har deres begrænsninger:

– De kan sørge for, at et barn kommer i skole, men de kan ikke skabe 10 pct. vækst om året i et land.

Nej, Moyos kritik gælder den bi- og multi-

laterale udviklingsbistand til regeringerne i landene syd for Sahara:

– Bistanden fører til mere korruption, inflation og gældssætning. Og den fører til mere bureaukrati i form af ansættelse af flere og flere statsansatte funktionærer, der eksempelvis sikrer, at det fortsat kræver fire stempler, tre blanketter og to visa for at krydse en almindelig landegrænse, siger Dambisa Moyo og fortsætter:

– Derimod har bistanden ikke ført til et bedre serviceniveau for den almindelige borger. Afrikas politikere svigter helt på denne front, siger hun og refererer her til sit eget

”

Hvorfor blive ved med at gøre noget, der ikke virker?

Forfatter og økonom Dambisa Moyo.

hjemland Zambia, hvor den overvejende mængde af service tilvejebringes af NGO'er og donorer, ikke af den zambiske regering.

Udvikling: Hvis bistanden ikke nytter, hvorfor fortsætter donorerne så med at yde den?

– Det politiske rationale 'vi ønsker at hjælpe' er en nem måde at hjælpe på. Hele spørgsmålet om handelssubsidier er meget mere kompliceret. Desuden ville vælgerne på venstrefløjen blive oprørte, siger hun

Ifølge Moyo er et af kerneproblemerne, at det er de forkerte, som tiltrækkes af det politiske system i Afrika.

– Det er de servile, der går ind i politik. Talentfulde unge vælger ikke at bruge deres

kræfter i et størknet, politisk system. Vi får aldrig et godt lederskab ud af en situation, der er gennemsyret af gratis bistand – og den pengerigelighed, der følger med den, lyder Moyos analyse. Der er dog lyspunkter. Ud over de direkte, kommercielle investeringer i Afrika, herunder kinesernes, peger hun på voksende regionale samarbejde med deraf følgende nedbrydning af grænserne.

Fem år til – og smæk så kassen i

Jamen, hvad så med alle de krav donorerne stiller? spørger Udvikling Dambisa Moyo:

– Afrikanske ledere føler sig ikke truet af donorerne – de ved, at donorerne vil blive ved med at betale. En zambisk ven sagde til mig: Afrika er for udviklere, hvad Mars er for NASA. Alle ved, at Afrika aldrig kommer til at udvikle sig, og alle ved, at vi aldrig vil komme til at nå Mars, fortæller den mediebevist kvinde med god sans for citatvenlige oneliners.

– Afrika er i dag i en værre situation end for 40 år siden, da bistanden begyndte. At skruer op for bistanden vil kun gøre ondt værre, for det er selve konceptet, der er helt gal med. Hvorfor blive ved med at gøre noget, der ikke virker? fastslog Dambisa Moyo, der peger på at lande som Botswana og Sydafrika, der har valgt ikke at bygge på bistand, er lande, der klarer sig relativt godt.

Dambisa Moyo nærer dog ikke de store forventninger om, at en ændring vil komme fra afrikanerne eller donorerne – dertil er begge parter fedtet for meget ind i bistandsmidlerne og den vanetænkning, der følger med.

– Folk i Vesten har derimod en mulighed for at bede deres politikere udfase afhængigheden af bistand. Det er herfra, kravet om en forandring skal komme.

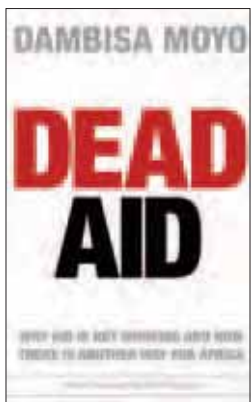
BISTAND ER **PROBLEMET** – IKKE LØSNINGEN

Dambisa Moyo får fortalt et par drøje sandheder om Afrika, bistanden og donorerne – dog ikke altid lige velunderbygget. Spørgsmålet om befolkningstilvækstens betydning for væksten ser hun helt bort fra.

Af Erik Fiil

Det er ikke hverdagskost, at en bog om udviklingsbistand skrives af en ung, afrikansk kvinde. Det er heller ikke hver dag, en bog om udviklingsbistand rykker ind på New York Times' bestseller-liste. Men det er sket for Dambisa Moyos lille bog med den hårdtslående titel *Dead Aid*.

Dambisa Moyo er økonom, født og opvokset i Zambia. Hun har fået sin universitetsuddannelse i England og USA, hvor hun har tilbragt hele sin professionelle tilværelse, senest otte år i investeringsbanken Goldman Sachs. Hermed er indgangsvinklen til hendes analyse af effekten af de sidste 50 års udviklingsbistand til Afrika defineret: en amerikansk bankansat med afrikansk baggrund. Det bærer *Dead Aid* tydeligt præg af, men det gør ikke bogen mindre læseværdig, tværtimod.

Dambisa Moyo: Dead Aid
154 sider.
Allen Lane (Penguin Group). U.K.
£14.99.

Bogen er meget velskrevet og let læst, og fra første side er hendes konklusion klar: Udviklingsbistanden er årsagen til alskens dårlighed og problemer i dagens Afrika. Derfor bør den udfases over en femårs periode og erstattes af en cocktail bestående af mere handel, ansvarlig lånekapital fra de internationale kapitalmarkeder, øget brug af mikrolån og ikke mindst risikovillig udenlandsk investering. Hendes argumentation mod bistanden er slagkraftig, men langt fra altid overbevisende, og det er ofte svært at se sammenhængen mellem hendes forenklede præmisser og den på forhånd givne konklusion. For eksempel ser hun helt bort fra befolkningstilvækstens indflydelse på den økonomiske udvikling.

Påstand uden bevis

Altså en uinteressant og irrelevant pamflet fra den amerikanske bankverden? Ja, måske. Men det der gør bogen så læseværdig er, at det lykkes Moyo undervejs at få sagt nogle drøje sandheder om bistand og Afrika (og om donorlandene med!), som alle i 'bistandsbranchen' kan nikke genkendende til. Men sandheder som ofte har været betragtet som hellige, urørlige kører i det vestlige bistandsmiljø. For eksempel betegner hun de fleste afrikanske regeringer som 'klientregeringer' for donorerne. Korruptionen i Afrika mener hun er et produkt af den lette adgang til bistandsmidler, fordi donorerne lukker øjnene, hvis det kan skade afløbet. Og Vestens besættelse af ønsket om demokrati (= flerpartistyre) har kun ført til skindemokrati.

Moyos medicin til at kurere 'den afrikanske syge' er helt simpel og entydig. Ingen kan være uenig i, at de afrikanske lande kraftigt bør forøge deres samhandel med omverdenen (og med hinanden), og at de har behov for at etablere et attraktivt klima for udenlandske investorer. Men forslaget om snarest få sig en 'rating' hos de internationale kreditbureauer og derefter gå ud på det internationale lånemarked og sælge enorme mængder af statsobligationer er det svært at se realismen i. Hendes påstand er, at disse tiltag på kort sigt ikke alene finansielt kan erstatte bistanden, men også sætte en vækstbølge i

gang. Det fører hun dog intet sammenhængende bevis for.

Kineserne – en ligeværdig partner

Kinas nyetablerede interesse for Afrika, både som samhandelspartner, bistandsdonor og investor ser Moyo som en redningsplanke for mange afrikanske lande – 'Kineserne er vore venner' kalder hun et kapitel i bogen. Hun er slet ikke blind for hverken kinesernes strategiske motiver eller deres manglende interesse for demokrati og god regeringsførelse, men for den enkelte borger i en fattig afrikansk landsby er bare små forbedringer i levestandarden vigtigere end udsigt til bedre borgerrettigheder engang i fremtiden, påpeger hun. Og ganske generelt mener hun, at kineserne betragter og behandler afrikanerne helt som ligemænd, hvor de vestlige donorer behandler dem paternalistisk – en arv fra kolonitiden.

Dead Aid er færdigskrevet i efteråret 2008, altså lige da den internationale finanskrisen for alvor var begyndt at blive synlig også for andre end finansfolkene. Moyo tangerer derfor kun et par gange muligheden for at den amerikanske boligfinansieringskrise kan udvikle sig til en verdensomspændende finansiell og økonomisk nedtur. Dennes konsekvenser for hendes analyse og forslag er derfor ikke behandlet i bogen. Det sker nok i hendes næste bog, som allerede er på trapperne med den løfterige titel 'How the West Was Lost'. Det er den igangværende finansielle og økonomiske krise, som her vil stå for skud.

Uanset alle indvendinger er *Dead Aid* en bog, som ikke alene bør læses, fordi Dambisa Moyo har den baggrund hun har, men fordi hun har noget på hjerte for sit hjemlands kontinent – og fordi hun taler lige ud om både problemer og mulige løsninger.

Man kan håbe, at *Dead Aid* vil føre til en tiltrængt debat og nytænkning omkring Afrikas videre udvikling – og donorerens bidrag hertil.

Erik Fiil var dansk ambassadør i hhv. Nairobi 1988-93 og Harare 1997-2001 samt eksekutivdirektør i Den afrikanske Udviklingsbank i årene 2001-2004.

så en kortage af 8-10 sorte Mercedes'er og kassevogne kunne suse gennem byen.

Det viste sig at være Nigerias vicepræsident, dr. Goodluck Jonathan, som åbenbart skulle have det helt store bananrepublikshow. Og nu er det jeg spørger: Er det virkelig sådan, at vi ønsker at vise Danmark frem til fremmede statschefer? Er det sådan vi ønsker at vise, at vi er et fredeligt og demokratisk samfund, der ikke sløser med offentlige midler? Jeg synes det ikke, og jeg fik den der grimme Sri Lanka-smag i munden.

Per Østerlund
Kommunikationskonsulent, danicom.

'DANSKER I HELVEDE' – EN FILM AF (OG OM) JØRN STJERNEKLAR

Af Janina Graae

Det her er en film, man meget gerne vil overdænge med roser. En dansk dokumentarfilm, der beskæftiger sig med folkemordet i Rwanda, hvor 800.000 mennesker mistede livet på 100 dage under det 20. århundredes mest effektive folkemord. Men filmen er ikke en ubetinget succes.

I filmen beskriver Jørn Stjerneklar, der selv var i Rwanda under folkedrabet, hvad der skete dér og i nabolandene i 1994-1996 i forbindelse med hutuernes folkedrab på tutsierne. Filmen fokuserer også på de flygtningelejre, der opstod i kølvandet på folkedrabet og NGO'ernes rolle i forhold til hutuer og tutsier. Han stiller spørgsmålet:

Hvordan kunne folkedrabet ske? Og hvorfor gjorde den vestlige verden intet for at stoppe mordet på op mod en million mennesker i løbet af kun 100 dage? Et tredje spørgsmål melder sig på trods af titlen: Skulle filmen ikke hellere handle mere om folkemordet i Rwanda end om en Dansker i Helvede – Jørn Stjerneklars personlige oplevelser under folkemordet?

Folkedrabet står stærkest, når de forskellige personer i filmen fortæller om deres oplevelser i april/maj 1994. Rose Burizihiza er tutsi og blev udvalgt af hutu-militsen til at vidne om tortur og overværede bestialske drab på bl.a. sin mor, sin mand og deres to børn – en fortælling, der står knivskarpt. Det samme gør Innocent Rwililizas beretning om, hvordan der endte med kun at være 12 overlevende tilbage ud af oprindeligt 6.000 tutsier, der flygtede fra hutuerne op på et bjerg.

Jørn Stjerneklar har ikke bare talt med ofre for folkemordet. Han besøger også et fængsel fuldt af folkemordere i lyserøde fangedragter, der – udstyret med de samme redskaber som under folkedrabet – nu hugger træer op. I en bizar scene interviewer han en af de regionale ledere af folkedrabet, der kun vil svare på spørgsmål i en bestemt rækkefølge. Og i det omfang han svarer, svarer hen i vejret. Men i interviewet med folkemorderen Joseph Bitero kammer brugen af virkemidler over, og der klippes mellem interview og øksehug.

Indvendingerne til trods er det en *must-see* for alle, der interesserer sig for det 20. århundredes historie. Her er enkeltskæbnerne bag de tørre tal.

Janina Graae er journalist i Udenrigsministeriet.

Filmen varer en lille time.
Mere information kan fås via hjemmesiden
www.maydaypress.com

DEBAT

BANANREPUBLIK VED VESTERPORT

Hver morgen, når Sri Lankas præsident skal på kontoret, afspærres halvdelen af hovedstaden Colombo, så han kan komme uhindret frem – og det samme sker selvfølgelig, når han skal hjem igen i aftenmyldretiden. Og ingen afrikanske præsidenter med respekt for sig selv kører gennem byen uden mindst en håndfuld motorcykelbetjente, som selvfølgelig også stopper al anden trafik.

Den slags magtdemonstration og fraseri med offentlige ressourcer har altid givet en meget væmmelig smag i munden, og jeg har

været stolt af at komme fra et land, hvor folketingsmedlemmer og ministre kan finde ud af at cykle på arbejde. Ministerbilerne bliver (i princippet) ikke brugt til jagtture og andre private fornøjelser. Og selv vores Dronning kan færdes uden hylende politieskorte.

Men onsdag den 13. maj ved 16-tiden var helvede løs ved Vesterport Station: Der lød hylende sirener over hele byen, og jeg troede, at nu var terrorangrebet så endelig kommet. Motorcykelbetjente kom kørende i fuld fart i venstre side af vejen og spærrede for al trafik,

FRA SØJLE TIL CENTER

Samme udenpå, nyt indeni. Udenrigsministeriet på Asiatisk Plads erstatter 1. juni søjlestrukturen fra 1991 med 11 nye centre. Foto: Thomas Borberg/Polfoto.

Bistandspolitikken skal være en større del af den almene udenrigspolitik, når Udenrigsministeriets nye struktur træder i kraft 1. juni. NGO'er støtter ændringerne, men kræver, at de følges op med flere ressourcer til bistandsområdet.

Af Mads Mariegaard

I 1991, da Udenrigsministeriet sidst fik ny struktur, var globaliseringen begyndt at røre på sig. Det var året, hvor en britisk forsker udgav en artikel om World Wide Web, Kina meldte sig ind i handelsorganisationen APEC og rockgruppen Nirvanas Nevermind-album blev sendt ud over hele kloden.

18 år efter er verden langt mere globaliseret og fuld af grænseoverskridende problemer, fx terror og klimaforandringer, som kræver nye løsninger. Derfor skrotter Udenrigsministeriet nu den geografiske opdeling i en nord- og en sydsøjle, som blev indført i 1991. Fra 1. juni består ministeriet i stedet af 11 centre.

Del af dagligdagen

Ændringerne betyder, at bistandspolitikken bliver en større del af den almene udenrigspolitik. Danida, som i slut-80'erne havde sit eget departement, blev i 1991 en del af Udenrigsministeriets sydsøjle, og med den nye struktur kommer Danida endnu tættere på den øvrige udenrigspolitik, fordi hovedparten af de nye centre får bistandsansvar.

– Bistandspolitikken bliver en del af de daglige diskussioner i en lang række centre, og sådan bør det være. For eksempel giver det ingen mening i dag at diskutere bistandspolitik i Afrika uden samtidig at diskutere sikkerhedspolitik i Afrika, siger Sus Ulbæk, multilateral chef i Sydgruppen og kommende chef for et nyt center for Afrika, Asien, Amerika og Mellemøsten.

Bistandspolitikken vil også blive drøftet i en ny, stor koncernledelse, som foruden departementschefen vil bestå af alle 11 centerchefer og fire nye direktører, heriblandt en direktør for udviklingspolitik, nuværende Sydchef Ib Petersen.

Flere generalister

Den øgede integrering af udenrigs- og bistandspolitik betyder, at flere får ansvar for bistanden, men også at færre får ansvar udelukkende for bistanden. Det indebærer en risiko for mindre specialisering og svækket faglighed, mener Sus Ulbæk.

– Det er en af de potentielle svagheder ved den ny struktur. Vi skal bestemt ikke have en organisation, som udelukkende består af generalister, for hvis vi mister vores viden og kompetencer på bistandsområdet, kan vi ikke blive ved med at være politikdrivende, siger hun.

Sus Ulbæk håber derfor, at det nye center for HR og økonomi vil sætte klare mål for håndteringen af skismaet mellem generalisering og specialisering.

Brug for specialister

Kommende centerchef for HR og økonomi Anne-Birgitte Albrechtsen lægger vægt på, at generalisering og specialisering skal supplere hinanden, fordi det ofte kræver generaliseret viden at løse specialiserede opgaver. Hun understreger, at der også i den nye struktur vil være brug for specialisering:

– På baggrund af klare stillingsbeskrivelser vil vi identificere, hvor der er brug for specialister, og hvilke opgaver de skal løse. Hvis vi derefter kan se, at vi mangler medarbejdere med den rette specialisering, fx på det bistandsfaglige område, så vil vi enten opkvalificere eller rekruttere, siger Anne-Birgitte Albrechtsen, som i dag er kontorchef for humanitær bistand og NGO-samarbejde.

Udviklingspolitik samles

Den nye struktur medfører også, at de nuværende kontorer for udviklingspolitik og for humanitær bistand og NGO-samarbejde samles i et nyt center for udviklingspolitik, som får ansvar for både udviklingen og udfø-

relsen af bistandspolitikken.

– Vi får mere synergi, når de, der udvikler politikken, kommer i tættere kontakt med dem, der skal gennemføre den. Men det må ikke blive selvtilstrækkeligt, og derfor skal vi også involvere andre centre, siger Carsten Nilas Pedersen, bilateral chef i Sydgruppen og kommende chef for center for udviklingspolitik.

Afghanistan skilles ud

Et af de centre, der skal involveres, er center for global sikkerhed, hvor indsatsen i svage stater, herunder hele Afghanistan-indsatsen, placeres. Her skal bistandspolitik forenes med sikkerheds- og forsvarspolitik under tre forskellige ministerområder.

– Afghanistan er en af vores største udfordringer, og derfor behandler vi den særskilt. Det vil styrke stabiliseringsindsatsen i Afghanistan, at vi samler de civile, militære og politiske aspekter i ét center, siger Lone Wisborg, chef for sikkerhedspolitisk kontor og kommende chef for center for global sikkerhed.

Tanken er, at Afghanistan på lang sigt, når konflikten er slut, flytter til det nye landecenter. I givet fald vil center for global sikkerhed beholde ansvaret for svage stater, og centeret kan også få ansvar for nye, særskilte lande, hvis Danmark engagerer sig i nye konflikter med en integreret civil-militær indsats.

For få ressourcer

Blandt NGO'erne er der tilfredshed med Udenrigsministeriets nye arkitektur. IBIS-generalsekretær Vagn Berthelsen betegner strukturen som en fornuftig tilpasning til det 21. århundrede, men kritiserer samtidig, at ændringerne ikke er fulgt op med flere ressourcer.

– Danmark fører en meget aktiv udenrigspolitik i disse år, og strukturen må nødvendigvis afspejle de opgaver, der skal løses. Derfor er det beklageligt, at der ikke er sat ressourcer af til mere personale. Det kan betyde, at fagligheden svækkes, især ude på ambassaderne, siger Vagn Berthelsen.

Folketkirkens Nødhjælps generalsekretær Henrik Stubkjær bakker kritikken op. Han mener desuden, at Udenrigsministeriet undervejs i arbejdet med den nye struktur burde have foretaget en høringsrunde blandt ministeriets primære samarbejdspartnere, heriblandt NGO'erne.

– Vi er godt tilpas med strukturen, men når Udenrigsministeriet laver en så voldsom omlægning, burde de have sparret med de primære interessenter. Det er os, der skal være med til at udføre opgaverne, og derfor havde det været en stor fordel, hvis vi havde deltaget i processen, kendt mellemregningerne og givet vores besyv med, siger Henrik Stubkjær.

CHEFER MED BISTANDSANSVAR

Departementschef: Claus Grube

Direktør for udviklingspolitik: Ib Petersen

Centerchef for udviklingspolitik: Carsten Nilas Pedersen

Centerchef for Afrika, Asien, Amerika og Mellemøsten: Sus Ulbæk

Centerchef for globale udfordringer (bl.a. klima og fattigdomsbekæmpelse): Steffen Smidt

Centerchef for global sikkerhed (bl.a. Afghanistan og humanitær indsats i konfliktområder):

Lone Wisborg

Centerchef for Europa (bl.a. naboskabsprogrammet): Kim Jørgensen

Centerchef for public diplomacy (bl.a. u-landsoplysningen): Klavs A. Holm

Centerchef for HR og økonomi: Anne-Birgitte Albrechtsen

MINDEORD

Tidligere ambassadør i Dhaka og Tirana, Niels Severin Munk, er død efter kort tids sygdom, 67 år gammel. Lars Bredal, Udenrigsministeriet, skriver dette mindeord:

Det er med stor sorg, at jeg har hørt om Niels Severin Munks alt for tidlige død den 6. april. Frem for alt kender jeg Niels som et menneske med stor personlig integritet, der aldrig slækkede på kravet til kvalitet i den udviklingsbistand, han som en ildsjæl brændte for. Niels viede stort set hele sit voksenliv til arbejdet med dansk udviklingsbistand og blev en af bærerne af den Danida-kultur, hvor medarbejdernes indgående og konkrete kendskab til bistanden var et fremherskende kendetegn. Fattigdomsori-

Niels Severin Munk

Foto: UIN/Lars Gunnwald

enteringen og mennesket som mål for udviklingsbistanden var centralt i Niels' arbejde.

Blot et år efter at være færdig som cand. polit. i 1969 kom han som Danida-udsendt til *University of Dar es Salaam* i Tanzania og efter en afstikker et år i Danmarks Statistik gik vejen ind i Danida og diplomatiet, hvor han skulle fortsætte sin løbebane over 34 år.

Han blev ansat som bistandskonsulent i Danida i august 1974. Derefter fulgte poster som chef for Danida-missionen i Kenya og i 1982 chef for Danida-missionen i Indien, der dengang var stort samarbejdsland for dansk udviklingsbistand. I 1988 rykkede han fra Tan-

zania på orlov for at kunne tiltræde som international chef for Dansk Røde Kors. I 1991 vendte han tilbage til Danida som bistandschef i Kenya. Her udviklede han i de følgende fire år den såkaldte 'Kenya-model', hvor en kombineret indsats af dansk bistand og diplomati meget aktivt støttede civilsamfund og de menneskerettighedsforkæmpere, der trods kraftig intimidering turde trodse præsident Daniel arap Moi. Fra september 1995 var Niels tilbage på Asiatisk Plads, hvor den humanitære bistand og siden Afrika-kontoret nød godt af hans store erfaring. I 2001 overtog han ambassadørposten i Bangladesh, hvor hans ildsjæl for fattigdomsbekæmpelse, menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption igen sikrede en flot dansk indsats. Niels afsluttede i 2008 karrieren som ambassadør i Albanien.

I de sidste måneder af 2008 havde vi den store fornøjelse at have Niels i kontoret for

Asien og Latinamerika (ALA) inden han gik på pension. Han var i fuld vigør og hans store engagement var til inspiration for os andre i kontoret. Han havde masser af planer for fortsat at engagere sig i dansk udviklingsbistand både som skribent, debattør og aktiv udøver. Ved Niels afskedsfrokost den 27. november var bordet rundt fyldt med folk fra dansk udviklingsbistand, der ønskede at anerkende hans store indsats. Ved begravelsen i Hørsholms Kirke mødtes de igen for at sige 'farvel Niels og tak for, at du aldrig gik på kompromis, når det gjaldt personlig integritet og kvaliteten af dansk bistand'.

Ved begravelsen fremhævede præsten også, at Niels havde vist sin familie det samme store engagement, som vi kendte ham for i arbejdslivet. Han var et menneske, der favnede vidt – en idealist i ordets bedste betydning. Niels efterlader sig hustru og to voksne børn.

NYT OM NAVNE JUNI 2009

NGO

Mission Afrika har ansat den nigerianske teolog **Clement Stephen Datchet**, 34, som koordinator for kirke og kulturelle relationer.

Samt cand. theol. **Alex Bjergbæk Klausen**, 29, og cand. theol. **Mette Bjergbæk Klausen**, 30, som missionærer i Nigeria. De skal begge undervise på den lutherske kirkes præsteseminarium, Brønnum Lutheran Seminary.

Cand. phil. i fransk **Birgit Olsen**, 60, er rejst med Læger uden Grænser til DR Congo som ledende administrator for et projekt med fokus på behandling og forebyggelse af hiv/aids blandt prostituerede og deres børn, som mødre risikerer at smitte ved fødslen.

Christina Hennings, 39, afløser Ellen Bleeg som sekretariatsleder hos Ingeniører uden Grænser. Christina Hennings har tidligere været ansat som kommunikationsmedarbejder hos Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre.

BØRNEfonden har ansat ph.d. **Franck Pondévie**, 39, er som projektkoordinator for et uddannelsesprojekt i Burkina Faso.

Diakon **Gitte Rasmussen**, 40, og **Peter Rasmussen**, 46, er ansat som missionærer i Dansk Ethioper Mission.

Kasper Kanstrup er ansat som programchef for SOS-Børnebyerne.

Cand. mag. i spansk og religion **Kirsten Auken**, 40, er blevet ansat som international klimakampagnekoordinator i Folkekirkens Nødhjælp.

Journalist **Rasmus Helveg Petersen**, 40, er tiltrådt som ny kommunikations- og marketingschef i Verdensnaturfonden.

Koncernchef i forsikringskoncernen TrygVesta, **Stine Bosse**, 48, er valgt som ny bestyrelsesformand i BØRNEfonden. Stine Bosse afløser Erik Fangel Poulsen, som har været konstitueret bestyrelsesformand siden november 2008.

Niels Munksgaard Søndergaard, Læger uden Grænser, rejser ni måneder til Bhadrachalam øst for den indiske millionby Hyderabad.

Claus Rosenbal Roed, 39, er blevet ansat som ny konsulent hos Mission Afrika Genbrug, hvor han skal servicere genbrugsbutikker og frivillige.

BILATERALE RÅDGIVERE

Vibeke Falkenberg er rejst til Ghana som seniorrådgiver.

MULTILATERALE RÅDGIVERE

Allan Kryger Elham, 33, er blevet ansat som juniorrådgiver i UNRWA Amman, Jordan.

Ali Wajed, 31, er blevet ansat som juniorrådgiver i FN's Udviklingsprogram (UNDP) Dhaka, Bangladesh.

Andreas Kiaby, 26, er blevet ansat som juniorrådgiver i FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) Kathmandu, Nepal.

Biliana Zarankova, 33, er blevet ansat som juniorrådgiver i UNICEF i Managua, Nicaragua.

Camilla Blomquist, 28, er blevet ansat som juniorrådgiver i Verdensbanken i Zimbabwe.

Charlotte Pram Nielsen, 29, er blevet ansat som juniorrådgiver i FN's Befolkningsfond (UNFPA) i Niamey, Niger.

Dorte Andersen Friis, 31, er blevet ansat som juniorrådgiver i Verdensfødevareprogrammet (WFP) i Mozambique.

Kara Djurhuus, 31, er blevet ansat som juniorrådgiver i FN's Befolkningsfond (UNFPA) i Kampala, Uganda.

Karen Arleth, 31, er blevet ansat som juniorrådgiver i FN's Udviklingsprogram (UNDP) La Paz, Bolivia.

Martin Eklund, 29, er blevet ansat som juniorrådgiver i UNICEF i Yangon, Myanmar.

Morten Hogensen, 29, er blevet ansat som juniorrådgiver i den Internationale Organisation for Migration (IOM) Addis Ababa, Etiopien.

Peter Augusto Hansen, 26, er blevet ansat som juniorrådgiver i Ouagadougou, Burkina Faso

Tommy Petersen, 32, er blevet ansat som juniorrådgiver i UNOPS i Afghanistan.

Ph.d. **Lasse S. Vestergaard**, 38, er blevet ansat som embedslæge ved Verdenssundhedsorganisationen WHO's landekontor i Vanuatu, den vestlige stillehavsregion, hvor han skal rådgive sundhedsministeriet i spørgsmål om kontrol af malaria, andre smitsomme sygdomme samt sundhedsplanlægning.

ANDRE

Allan Andersen er ansat i det bæredygtige pengeinstitut Oikos, der bl.a. udlåner til mikrokreditter i u-landene. Han skal bistå i daglige drift, PR-arbejde samt kundebetjening.

FN's generalsekretær har udpeget den tidligere new zealandske premierminister, **Helen Clark**, 59, som ny UNDP-administratør.

International chef i Folkekirkens Nødhjælp, **Christian Friis Bach**, 43, er blevet udnævnt til adjungeret professor i international økonomi og udvikling ved Københavns Universitet.

FN har udnævnt **Finn Tarp** til direktør for World Institute for Development Economics Research (WIDER), som er en del af FN's Universitet (UNU).

Institut for Menneskerettigheder styrker sit fokus på uddannelse og opretter en ny uddannelsesenhed. **Mie Roesdahl**, 42, skal lede arbejdet.

INITIATIVPRIS

Projektrådgivningens Styregruppe lancerede på deres årsmøde en ny initiativpris. Prisen tildeles en person der har gjort en særlig indsats for at engagere, inspirere og mobilisere danskerne til at gå aktivt ind i det globale udviklingsarbejde. Prisen gik i år til journalist, tidligere redaktør af Udvikling og initiativtager til u-landsnyt.dk **Jesper Søe**.

HUSK AT LÆSE:

ET VIGTIGT VALG FOR U-LANDENE

EU – klodens største donor – skal vælge nyt parlament. Interessen fra vælgerne er dog til at overse – sofaen ser ud til at blive den store vinder.

Side 16-17.

SRI LANKAS HUMANITÆRE HELTE

To læger har med kamera, netforbindelse og deres meningers mod skabt overskrifter verden over med billeder og beretninger fra Sri Lankas frontlinje.

Side 8-9.

ET LIV I LIMBO

Nyt fra nærområderne. Knap to millioner irakere lever som flygtninge i nabolandene Syrien og Jordan, hvor infrastrukturen er ved at bryde sammen. Stadig flere må leve af prostitution og børnearbejde. Kun 14 internationale hjælpeorganisationer har adgang til irakerne i Syrien, heraf to danske.

Side 14-15.

MIGRANTER

Sidste år landede en nyhed i medierne om at EU havde startet et informationscenter i Vestafrika, der skulle lægge en dæmper på migrationslysten. Siden har der været tavshed. *Udvikling* har besøgt CIGEM i Malis hovedstad Bamako.

Side 18.

DET ER GRATIS AT ABONNERE PÅ **ud>ikling**

LÆS MERE PÅ WWW.UDVIKLING.DK

Alt henvendelse: Schultz Distribution, Herstedvang 4, DK-2620 Albertslund

UMM
Id-nr. 42328

MØDRE KAN REDDES

Hvert minut dør en kvinde i forbindelse med graviditet eller fødsel, og mødredødelighed er det af FN's 2015 Mål, hvor der er sket færrest fremskridt. Men dødsfaldene kunne sagtens undgås.

– Vi ved præcis, hvad der skal til. Det handler blandt andet om at prioritere transport, medicin og andre ressourcer til gravide kvinder – og give dem adgang til prævention, sagde udviklingsminister Ulla Tørnæs ved arrangementet 'Kunsten at redde en mor' på Statens Museum for Kunst i begyndelsen af maj.

Ministeren og kronprinsesse Mary så på, mens arrangørerne – FN, Udenrigsministeriet og Sex & Samfund – viste dokumentarfilmen 'Dead Mums Don't Cry'. Filmen følger den afrikanske fødselslæge Grace Kodingo, som er fra Tchad, hvor mødredødelighed er et udbredt problem.

Grace Kodingo deltog i arrangementet, og udviklingsministeren overrakte hende en af de 100 MDG3-fakler, som bæres rundt i verden for at sætte fokus på FN's 2015 Mål nummer 3, kvinders rettigheder.

mm/

Kronprinsesse Mary, fødselslæge Grace Kodingo og udviklingsminister Ulla Tørnæs. Foto: Hanne Juul/All Over Press Danmark.